

PORTFÓLIÓ

Szerencsésné Vendl Anita

Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzés

Mentori, vezetőtanári feladatokra való felkészítés szak

Kaposvár

2023

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus**

Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzés

Mentori, vezetőtanári feladatokra való felkészítés szak

**MENTORI FELADATOK A TAMÁSI BÉRI BALOGH
ÁDÁM KATOLIKUS GIMNÁZIUM, KOLLÉGIUM,
ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODÁBAN**

Belső konzulens: Bencéné dr. Fekete Anikó Andrea
egyetemi docens

Készítette: Szerencsésné Vendl Anita
E3LOHL
levelező tagozat

Intézet: Neveléstudományi Intézet

**Kaposvár
2023**

Tartalomjegyzék

1	A PORTFÓLIÓ ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZAKMAI HÁTTERE.....	4
1.1	A szakmai életút rövid bemutatása.....	4
1.2	A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban	7
1.3	Önértékelés	7
1.4	Személyes célok, feladatok a képzés során.....	9
2	A SZAKMAI FEJLŐDÉST ELŐSEGÍTŐ TANULÁSI EREDMÉNYEK	10
2.1	A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása.....	10
2.2	Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	10
2.2.1.	Az intézmény bemutatása	11
2.3	Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.....	27
2.3.1	A gyermekek egyéni fejlődési sajátosságaihoz igazodó tanítási-tanulási folyamat bemutatása történelem órán	27
2.3.2	Oktatási stratégiák.....	32
2.4	A tanulás támogatása.....	36
2.4.1	Mentori feladatok ellátása	36
2.5	A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség.....	38
2.5.1	Speciális nevelési feladatok az iskolában	38
2.6	A tanulói csoportok, közösségek kialakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.....	41
2.6.1	Az iskolám integrációs gyakorlatának bemutatása	42
2.7	Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.....	47
2.7.1	A mentálhigiéné szerepe a lelki egészség védelmében	47
2.7.2	Egy kiválasztott ifjú jellemzése szakmai szempontból	51
2.8	Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	54
2.8.1	Esettanulmány konfliktuskezelésről.....	54
2.8.2	Pályán lévő pedagógusok problémái.....	57
2.9	Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	64
2.9.1	Az önismeret és reflektivitás szerepe a pedagógusi munkában	64
3	MENTORI FELADATOK AZ INTÉZMÉNYBEN	65
3.1	Gyakornoki és mentorálási folyamat a Tamási Béni Balogh Ádám Katolikus Gimnázium, Kollégium, Általános Iskola és Óvoda intézményében.....	65

3.1.1	Összefoglaló értékelés SWOT analízis alapján.....	68
3.1.2	A szakmai fejlődés tényének összegzése.....	70
3.1.3	Összegző reflexió a szakmai fejlődésről	70
4	TOVÁBBI TANULÁSI ÉS FEJLŐDÉSI CÉLOK MEGFOGALMAZÁSA	71
4.1	A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába.....	71
4.2	Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás	71
4.3	További szakmai tervek	72
5	FELHASZNÁLT IRODALOM	73
6	NYILATKOZAT.....	78
7	MELLÉKLETEK.....	79
7.1	1.számú melléklet: Kooperatív tanulásszervezési módot bemutató történelem óra tervezete 79	
7.2	2. számú melléklet: Hospitálási napló	89
7.3	3. számú melléklet: Egyéni gyakorlat naplója	102

1 A PORTFÓLIÓ ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZAKMAI HÁTTERE

A Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzés – Mentori, vezetőtanári feladatokra való felkészítés képzés során az elméleti és gyakorlati kurzusok, illetve a megadott szakirodalom alapján bővítettem meglévő tudásomat.

Portfólióm elkészítéséhez a képzés során készített munkáimat, tapasztalataimat gyűjtöttem össze.

1.1 A szakmai életút rövid bemutatása

Az általános iskola befejezése után középiskolai tanulmányaimat a kaposvári Noszlopy Gáspár Közgazdasági Szakközépiskolában folytattam. 1998-ban érettségiztem idegen nyelvi igazgatás-ügyviteli ágazaton. A középiskolai évek alatt döntöttem el, hogy gyerekekkel szeretnék foglalkozni. Családom támogatott abban, hogy tanulmányaimat folytathassam az akkori Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskolán. Az intézmény időközben elköltözött a város másik részére, s ma MATE Kaposvári Campus néven működik.

A középiskolában megszerzett tudásomat a mai napig kamatoztatni tudom a mindennapi munkám során. Tudok vakon tíz ujjal gépelni, illetve ismerem a gyorsírás jelrendszerét, így könnyen tudok jegyzetelni, dokumentumokat készíteni. Négy évig intenzíven tanultam az angol nyelvet, majd a főiskola évei alatt is igyekeztem szinten tartani nyelvtudásomat. Ez később nagy hasznomra vált az angol műveltségi terület megszerzésekor.

A következő tanévben új megbízást kaptam, én lettem a 4. osztály osztályfőnöke és tanítója. Emellett történelmet tanítottam felső tagozaton 5. osztályban. Az év hamar eltelt, és én 1. osztályos tanító lettem szeptembertől. Ismét új szerepben próbálhattam ki magam. A gyerekekkel rendszeresen részt vettünk a falusi rendezvényeken és a helyi ünnepeken. Irányítottam az Intézményi Minőségirányítási Program elkészítését, illetve gyermekvédelmi felelősként is tevékenykedtem. A Diákönkormányzat munkáját segítő pedagógussal együtt sok szabadidős programot szerveztünk a gyerekeknek, iskolaújságot működtettünk. Szombatonként természetjáró szakkörre invitáltuk a gyerekeket. Nyáron Sóstóra szerveztünk táborot.

A tanító- ember és társadalom műveltségi terület diploma megszerzése után fontosnak tartottam továbbtanulásomat. A műveltségi területhez és az érdeklődési körömhöz igazodva levelező tagozaton önköltséges formában elvégeztem a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán a történelem és a tanári szakot.

Egy gyermekem van, 2010 márciusában született. Az otthon eltöltött három év alatt is megpróbáltam figyelemmel kísérni az oktatásban történő változásokat. A GYES lejárta után

újra munkába álltam a Magyarkeszi Általános Iskolában alsós tanítóként. Az intézmény időközben az Iregszemcsei Deák Ferenc Általános Iskola tagintézménye lett. Az intézményvezető ekkor már a székhelyiskolában dolgozott és lehetőséget biztosított rá, hogy Iregszemcsén történelmet taníthassak. A székhelyiskola és a tagiskola közötti ingázás nem tartott sokáig, néhány év után teljes állásban az anyaintézmény pedagógusaként dolgoztam. Kihívást jelentett számomra, hogy az intézmény felszereltsége korszerűbb, mint a tagiskoláé. Igyekeztem bővíteni tudásomat az interaktív tananyagok, oktatásban használható applikációk használatával kapcsolatosan.

2017-ben megszereztem az Etika/hit- és erkölcsstan oktatására jogosító képzettséget. Jelenlegi intézményemben a hitoktatók oktatják a katolikus hittan tantárgyat, így nincs módom rá, hogy hasznosítsam ezt a képzettségemet. A képzésen megszerzett ismeretanyagot és játékos feladatbankot azonban fel tudom használni a tanórákon.

A 2018-2019-es tanévben a Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Karán sikeresen elvégeztem az angol műveltségterületi képzést. Az angol nyelv oktatása mellett folyamatosan részt vettem az Országos Kompetenciamérés lebonyolításában. A 2019/2020-as tanévben a 8. b osztály osztályfőnöke voltam. Igyekeztem úgy nevelni diákjaimat, hogy a ballagás után önálló, az életben érvényesülni tudó emberek legyenek. Az osztályfőnöki munka mellett történelmet tanítottam felső tagozaton, angol nyelvet pedig alsó és felső tagozaton egyaránt. Mindkét tantárgyból részt vettem diákjaimmal helyi és levelezős tanulmányi versenyeken.

A Határtalanul! nevű nyertes pályázatnak köszönhetően osztályommal négy napot tölthettünk el Szlovákiában. A program keretében az elutazást megelőzően projektnapot tartottunk iskolánkban, melynek fő szervezője voltam.

A Diákönkormányzat munkáját segítő pedagógusként igyekeztem változatos programokkal felpezsdíteni diákjaink mindennapi életét.

A 2019/2020-as tanévben részt vettem a Honvédelmi Sportszövetség TÁM/2/2019 – „A köznevelési intézmények által szervezett komplex programok szakmai és pénzügyi támogatására” című nyertes pályázatunk megírásában, feladatainak megszervezésében és lebonyolításában. A programmal célunk volt, hogy diákjainkban megerősítsük a hazafias elkötelezettséget, a programok elősegítsék a fizikai, lelki és szellemi aktivitását, illetve, hogy megismerkedjenek a magyar vonatkozású, határon túli történelmi helyszínekkel.

2020-ban váratlan lehetőség adódott a számomra, amikor is a Tamási Béni Balogh Ádám Katolikus Gimnázium, Kollégium, Általános Iskola és Óvoda egyik megüresedett pedagógus álláshelyét megkaptam. Bár jól éreztem magam az előző munkahelyemen és a tantestületben,

mégis örömmel fogadtam ezt a szakmai lehetőséget és bízom benne, hogy véglegesen ez lett a munkahelyem.

Jelenleg történelmet és angol nyelvet tanítok a gimnáziumban és az általános iskola felső tagozatán. Emellett az ún. „kisgimi” nyelvi előkészítő 6. a osztály osztályfőnöke vagyok.

A történelem szakos kollégák segítő szándékkal támogatnak és igyekeznek megismertetni velem a gimnáziumi tantervet és az új érettségi követelményrendszert. Szívesen veszem a középiskolában szerzett tapasztalatukat. Önzetlenül átadják nekem saját kidolgozott munkáikat, a szaktanácsadóktól kapott módszertani újításokat tartalmazó segédanyagokat. Mivel elhivatott vagyok a szakmám iránt, igyekszem ezeket megőrizni, rendszerezni és felhasználni, a jövőben a saját készítésű tananyagaimmal kibővíteni.

Céлом, hogy megszerettessem az osztályokkal a tantárgyat. Igyekszem élményközpontú órákat tartani és a rendelkezésre álló digitális eszközök segítségével szemléltetni a tananyagot. Megkönnyíti a közös munkát, hogy a diákok többsége jó képességű, motivált, már jól ismeri a vázlatírás technikáját és alkalmazni is tudja a gyakorlatban.

Az oktatáson kívül nagy hangsúlyt fektetek a tanulók személyiségének fejlesztésére, nevelésére. Nyitott vagyok, próbálok az óráközi szünetben beszélgetni velük, hogy jobban megismerhessem őket. Igyekszem tekintettel lenni nehézségeikre, problémáikra, melyeket megosztanak velem. Jól követhető és teljesíthető követelményeket támasztok feléjük.

Az általános iskolában szakkör keretein belül kezdődik a nyelvi képzés, amelyet a 4. évfolyamon óraszámemeléssel bővítünk. Ezután a tanulók tovább folytathatják nyelvi tanulmányaikat az 5. nyelvi évfolyamon a kisgimnáziumban. Igyekszem játékos formában, dalok, mondókák és mozgásos játékok segítségével megszerettetni a gyerekekkel az angol nyelvet. A szókincsfejlesztés mellett fontosnak tartom a diákok szóbeli kifejezőképességének fejlesztését. Törekszem minél több párbeszédet gyakorolni szituációs játékokon keresztül. Tapasztalatom szerint ez a korosztály rendkívül fogékony a nyelv elsajátítására. Óráimon kihasználom a tanterekben rendelkezésemre álló digitális eszközöket (interaktív tábla, classboard, projektor). Szívesen alkalmazom az online felületeket (pl. British Council, YouTube-videók, interaktív tananyagok). A tanulók kedvence a Kahoot és a learningapps.org alkalmazás. Szívesen használom a már kész tankockákat és készítek magam is újakat a sablonok segítségével. Különösen hasznosnak tartom, hogy audio funkcióval is el tudom látni ezen a felületen az adott feladatot, így egyszerre szolgálja az olvasási, írási és beszédképesség fejlesztését. A gimnázium angol nyelvi munkaközösségének vezetőjével jó a kapcsolatom. Sok szakmai segítséget kapok tőle.

1.2 A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban

Munkám sokrétű, szerteágazó, folyamatos megújulást igényel. Az intézmény vezetőségének támogatásával jelentkeztem a Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzés - Mentori, vezetőtanári feladatokra való felkészítés szakirány képzésre. A mentortanár szerep vonzó számomra, ezért választottam ezt a képzést. Iskolánkban egy kolléga rendelkezik ezzel a végzettséggel. Jelenleg egy kémia tanár szakos hallgató végzi gyakorlatát az iskolában. Igyekszem figyelemmel kísérni a mentorálási folyamatot, hogy a jövőben hasznosítani tudjam a tapasztalatokat.

1.3 Önértékelés

Az önértékelés folyamatát több elemzési mód is segíti. Ezek közül a SWOT–analízist választottam, mely magyarosítva GYELV – elemzést jelent. A SWOT–analízis egy angol nyelvű rövidítést takar. A vizsgálandó négy terület angol nyelvű kifejezéseinek kezdőbetűi adják a mozaikszót. Így:

- 1.strengths = erősségek
- 2.weakness = gyengeségek
- 3.opportunities = lehetőségek
- 4.threats = veszélyek (Chikán, 2003).

A SWOT-analízis segítségével elemezni lehet egy adott helyzetet, állapotot; és a kapott eredményeket figyelembe véve jövőbeni stratégiai lépéseket tudunk tervezni. Az elemzés során kapott információkat feldolgozásukkor vizuálisan is jól lehet ábrázolni egy négy darabos ábra (pl. puzzle, kör) segítségével.

Ennek az elemzési formának a segítségével, a négy szempont alapján vizsgáltam meg a mindennapi munkavégzésem, pedagógiai tevékenységemet, a munkához és szakmával való viszonyomat.

1.ábra: SWOT analízis, önértékelés - saját készítés

Az analízis során a következő megállapításokra jutottam:

Fontosnak tartom az egész életen át tartó tanulást. Több szakos pedagógus vagyok, de mégsem érzem, hogy most már „elég képzett vagyok”. Céloom, hogy a jövőben ne csak szinten tartsam, hanem tovább fejlesszem meglévő nyelvtudásomat és a nyelvvizsgaközpontunkban is dolgozhassak.

Határozott ember vagyok, de szívesen fogadom továbbra is a tapasztalt kollégák segítő szándékát, véleményét és lelkesen veszek részt a szakmai továbbképzéseken. Szívesen szervezek helyi történelem tanulmányi versenyt, de emellett igyekszem megismerkedni az országosan meghirdetett történelem tanulmányi versenyekkel. Jelenleg az alsóbb gimnáziumi évfolyamokon tanítok. A jövőben szeretnék részletesebben megismerkedni az OKTV versenyekkel.

Megpróbálok aktív tagja lenni az iskolai munkaközösségeknek, igyekszem a gimnázium tantestületének tagjaival személyes kapcsolatot tartani. Az utóbbi időben az online oktatás miatt

sajnos keveset találkoztunk egymással. Az ide tanévben már remélhetőleg könnyebb lesz a kapcsolattartás a kollégákkal.

Az elmúlt húsz évben igyekeztem alkalmazkodni a világban, a társadalomban, a gyerekek szűkebb környezetében történő változásokhoz. Tapasztalatom szerint egyre több a tanulási nehézséggel küzdő gyermek, ezért szükséges, hogy én is változtassak a módszereken. Szívesen olvasok szakirodalmat, igyekszem lépést tartani az újabb történelmi gondolatokkal, kutatásokkal. A lehetőségekhez képest nyomon követem és megvásárlom az egyetemi tanárain publikációit, könyveit egyegy történelmi témával, korszakkal kapcsolatosan.

A mindennapi életben céltudatos, felelősségteljes ember vagyok, és ez jellemző rám a munkámban is. A rám háruló feladatokat igyekszem precízen megoldani.

Nevelő és oktató munkám a családok szociális, anyagi és kulturális helyzetéhez igazodik: tanórán és tanórán kívül is megpróbálom segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintem a tehetséges, jó képességű gyermekek fejlesztését is.

Az évek során sok lehetőségem volt szakmai továbbképzéseken új módszereket elsajátítani. Az osztályok heterogén összetétele miatt rendszeresen használom a különböző tanulásszervezési módokat, sok esetben differenciált óraszervezésben igyekszem tanítani. Szeretem alkalmazni a kooperatív technika bizonyos elemeit. A tanórákon többnyire IKT eszközöket használok, így interaktív táblát, tanári és tanulói laptopot és mobiltelefont. A jövőben igyekszem még több interaktív alkalmazással megismerkedni, és azokat bevonni a tanulás folyamatába.

A nyelvi munkaközösség és a humán munkaközösség tagjaként kollégáimmal együtt részt veszek intézményünk alapdokumentumainak elkészítésében, átdolgozásában.

1.4 Személyes célok, feladatok a képzés során

Pályakezdőként kezdtem el dolgozni sok évvel ezelőtt. Szerencsémre a kis tantestületben családias volt a légkör, az idősebb kollégák mindenben támogattak, segítettek. Hasonlóképpen nemcsak segítséget, hanem egyfajta biztonságot szeretnék majd adni a mentoráltjaimnak.

Úgy gondolom, hogy saját felelősségem, hogy jó példa lehessek a mentoráltamnak, ugyanakkor ösztönözni szeretném majd abban, hogy próbálja meg a saját stílusát kialakítani. Véleményem szerint nagyban megkönnyíti a mindennapi munkát a jó gyakorlatok bemutatása,

illetve a tapasztalatszere az azonos tantárgyat tanító kollégákkal. Tisztában vagyok vele, hogy nekem is vannak hiányosságaim, melyeket tanulással, tapasztalatszereléssel igyekszem pótolni.

A mentortanári képzés során elsajátított ismereteknek köszönhetően még jobban beelátok az oktatási folyamatok rendszerébe. A gyakorlati és elméleti órák, az önismereti tréningek és személyiségfejlesztő esetmegbeszélések feladatainak köszönhetően új módszerekkel ismerkedtem meg. A szakmai gyakorlaton lehetőségem volt a kezdő pedagógusok, főiskolai hallgatók munkájának nyomon követésére, majd a tanítási tevékenységük, tapasztalatszerzésük irányítására. Az egyéni gyakorlatomat a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnáziumban töltöttem. A gyakorlatvezető segítségével betekintést nyertem az óratervezési és adminisztrációs tevékenységek elvégzésébe.

Dolgozatom egy olyan gyűjtemény, mely tartalmazza szakmai utamat és fejlődésemet. Úgy érzem, hogy az új ismereteket hasznosítani tudom majd pedagógusként és mentortanárként egyaránt.

2 A SZAKMAI FEJLŐDÉST ELŐSEGÍTŐ TANULÁSI EREDMÉNYEK

2.1 A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása

A tanári, pedagógusi (vagy pedagógiai) kompetenciák azoknak a pszichikus képzettségnek, a tudásnak, az attitűdnek és a képességeknek az összességét jelentik, amelyek alkalmassá teszik a pedagógusokat arra, hogy tevékenységüket eredményesen elláthassák (Kotschy, 2011). A pedagóguskompetenciák az évek során folyamatosan változnak, fejlődnek. Az évek során végzett oktató-nevelő tevékenységem eredményessége igazolja a pedagógiai kompetenciáim fejlettségi szintjét.

2.2 Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Több mint húszéves tanári pályafutásom alatt sok elméleti és tapasztalati tudásra tettem szert. Történelem és angol nyelvet oktató pedagógusként nagy hangsúlyt fektetek a logikai, problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére, az összefüggések felismerésére. Igyekszem a tanulók előzetes tudására építeni, és az ismeretanyagot sokoldalúan bemutatni. A továbbképzéseken elsajátított különböző tanulószervezési módokat használva segítem a tanulókat a tananyag megértésben. Töreksem a szakkifejezések és fogalmak helyes használatának kialakítása.

2.2.1. Az intézmény bemutatása

Az iskola a Tolna vármegyei Tamási város központjában található. Az intézményben 1992-ben indult el az ún. kisközművelődési iskola, azaz a 8 évfolyamos közművelődési képzés. Jelenleg 4+1 osztályos és 8+1 osztályos képzés folyik. A 2021/2022-es tanévtől már iskolánk kettő 5. évfolyamot hirdetett. Az egyik a 8+1 évfolyamos nyelvi előkészítő osztály, ahol a tanulók a közművelődési tanterv szerinti képzéstípusban vesznek részt. A másik az általános iskola 5. osztálya, ők a központi felvételi megírása nélkül, általános tantervű osztályban folytatják tanulmányaikat.

Ma már nehezen lehet boldogulni a világban legalább egy idegen nyelv ismerete nélkül. Így iskolánkban kiemelt figyelmet fordítunk az idegen nyelvi képzésre. Az általános iskolában szakkör keretein belül kezdődik a nyelvi képzés, amelyet a 4. évfolyamon óraszámemeléssel bővítünk. Ezután a tanulók tovább folytathatják nyelvi tanulmányaikat az 5. nyelvi évfolyamon a kisközművelődési iskolában. A színvonalas oktató munkának és felkészült kollégáinknak köszönhetően 2018-ban angol, 2019-ben pedig német nyelvvizsga központtá is vált a közművelődési iskola.

Intézményünk a Pécsi Egyházmegye fenntartása alá került 2015-ben, majd 2016-ban megkezdte működését a Szent Balázs tagóvoda. Iskolánk pedagógusai alapfeladatuknak tekintik a diákok teljes személyiségének fejlesztését. Így a tananyag elsajátítása mellett kiemelt figyelmet kap a hit, a műveltség és a nemzeti értékek megismertetése.

A nevelő-oktató munka három épületben folyik. Az iskola központi épületében működik a kétszintes közművelődési iskola, míg az óvoda a város egy másik pontján. A katolikus általános iskola 1-4. évfolyama helyhiány miatt leköltözött a Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma épületébe. Itt külön épületszárnyban vannak elhelyezve az egyes évfolyamok. A jelenleg fennálló helyhiány megoldódik egy nyertes pályázatnak köszönhetően. Eszerint Katolikus Oktatási Negyed megépítésére kerül sor három éven belül.

2.2.1.1 Az intézmény adatai

Tanulói adatok a 2022/2023-as tanévben a KIRSTAT adatai alapján:

Az intézmény tanulói összlétszáma: 533 fő.

	Gimnázium	Általános Iskola	Óvoda
Tanulói létszám	309 fő	137 fő	87 fő
GYEV	9 fő	2 fő	5 fő
Hátrányos helyzetű tanuló (HH)	32 fő	-	-
Halmazottan hátrányos helyzetű tanuló (HHH)	1 fő	-	-
BTMN-es tanuló	7 fő	12 fő	8 fő
SNI-s tanuló	5 fő	4 fő	-

(Adatszolgáltató: iskolatitkár az október 1-jei statisztikai adatok alapján)

Lemorzsolódással és korai iskolaelhagyással veszélyeztetett tanuló évek óta nincs az intézményben.

2.2.1.2 Az intézmény tantestületének és tanulóközösségének bemutatása

Tantestületünk létszáma a 2022/2023-as tanévben a KIR személyi nyilvántartás szerint:

Gimnázium: <ul style="list-style-type: none">- pedagógusok száma: 36 fő- tartósan távol van: 1 fő- részmunkaidős: 4 fő- nyugdíjas: 2 fő- gyógypedagógus: 1 fő
Általános Iskola: <ul style="list-style-type: none">- pedagógusok száma: 8 fő- tartósan távol van: 2 fő- gyógypedagógus: 1 fő
Óvoda: <ul style="list-style-type: none">- pedagógus: 5 fő- gyógypedagógus: 1 fő- tartósan távol van: 1 fő

(Adatszolgáltató: iskolatitkár az október 1-jei statisztikai adatok alapján)

Az oktató-nevelő munkát segítő személyek:

A hitoktatói feladatokat 5 fő látja el (3 fő katolikus és 2 fő református hittant tanít). Ők nem a tantestületi létszámban szerepelnek, hanem külön, az egyházmegyéhez tartoznak.

A beilleszkedési, tanulási és magatartászavarral küzdő, valamint sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését 2 fő gyógypedagógus végzi.

A kollégiumi nevelési-oktatási folyamatban 3 fő kollégiumi nevelő vesz részt.

Az óraadók száma 2 fő. Ebből 1 fő logopédus (óvoda, általános iskola, gimnázium), 1 fő szomatopedagógus (általános iskola).

A nevelést-oktatást közvetlen segítők (NOKS) száma 10 fő. Ebből a gimnáziumban 2 fő (1 fő iskolatitkár, 1 fő laboráns, az óvodában pedig 8 fő (ebből 1 fő képesítés nélküli óvodapedagógusként -jelenleg főiskolai hallgató) vesz részt az óvodai nevelés megsegítésében. Ezen kívül technikai dolgozóink: 2 fő gazdasági ügyintéző, 1 fő karbantartó, 1 portás és 7 fő takarítónő.

Jelenleg 22 fő Pedagógus II. fokozatban van, 7 fő megszerezte a Mesterpedagógusi fokozatot. Az idei tanévben 3 fő Pedagógus II. minősítésre vár és 1 fő gyakornokként Pedagógus I. minősítésre vár.

2.2.1.3 Az intézmény társadalmi kapcsolatainak színtere

Fontosnak tartjuk a gyerekek művészeti nevelését, ezért lehetőséget biztosítunk tehetséges tanulóinknak, hogy a Tamási Alapfokú Művészeti Iskolában tartott órákon részt vehessenek, így képzőművészeti és zenei oktatásban részesüljenek. Tanulóink szívesen szerepelnek a városi rendezvényeken, ünnepségeken.

Iskolánkban Diákönkormányzat működik, melynek fő feladata, hogy az iskola diákjainak érdekeit képviselje. Ezen kívül különböző kulturális programok szervezésével színesíti az iskolai életet. Diákjainkkal rendszeresen ellátogatunk a Kaposvári Csiky Gergely Színház előadásaira.

Kollégáimmal igyekszünk jó kapcsolatot ápolni a szülőkkel, a Tamási Római Katolikus Plébániai Hivatallal, a Tamási Művelődési Központtal, a Könnyű László Városi Gyermekkönyvtárral, a gyermekorvosokkal, védőnőkkel, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálattal, más középiskolákkal, egyházi iskolákkal, felsőoktatási intézményekkel. Rendszeresen részt veszünk a pécsi Szent Mór Iskolaközpont szakmai és hitéleti továbbképzéseiben.

2.2.1.4 Az intézmény sajátos vonásai

Iskolánk katolikus fenntartási intézmény, ezért nálunk központi szerepe van a hitoktatásnak. Intézményünkbe elsősorban a tamási és a környező településeken élő katolikus családok gyermekeit várjuk, de természetesen örömmel fogadunk minden keresztény családból érkezőt, sőt nyitottak vagyunk azok felé is, akik nincsenek megkeresztelve, elfogadják nevelési elveinket, a keresztény értékrendet, egyetértenek alapelveinkkel és célkitűzéseinkkel (Nagy, 2022).

Nevelő-oktató munkánk középpontjában a keresztény értékrend áll. Kötelességünknek tekintjük diákjaink személyiségének keresztény szellemű formálását. Egyházi iskolaként fő nevelési elveink: az emberek iránti tisztelet, a család szerepének fontossága és a hazaszeretetre, magyarságtudatra nevelés.

Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink képesek legyenek döntéseiket, elhatározásaikat meghozni, és azok következményeit felmérni. Tisztában legyenek azzal, hogy van lehetőségük tévedni és jóvá tenni.

Intézményünk népszerű a régióban. Bármilyen vallású család taníttathatja itt gyermekét. Iskolánk előnye, hogy az óvodától az érettségiig ugyanabba az intézménybe járhatnak a diákok.

Minden tanév elején elkészítjük iskolánk hitéleti programját, melyben rögzítjük az egyházi ünnepeket és zárándoklatokat. Minden évben kétszer, a tanév kezdetén és a tanév végén istentiszteleten veszünk részt diákjainkkal. A Te Deum és Veni Sancte misék alkalmával együtt megyünk el a templomba, s ilyenkor egy-egy diák segít az imádságok felolvasásában.

Ünnepeink többsége kapcsolódik az egyházi évi ünnepekhez. Az adventi és nagyböjti időszakban a hittan foglalkozásokon kívül olyan délutáni programokat szervezünk, melyeken játékos tanulással ismerkednek meg a karácsonyi és a húsvéti időszak történetével. Az adventi gyertyákat együtt gyűjtjük meg az iskola aulájában a gyerekekkel. Ezen a programon mindig részt vesznek iskolánk hitoktatói és a helyi plébános is.

A családi, társadalmi és egyházi ünnepeket igyekszünk együtt megünnepelni. Iskolánk hitoktatói folyamatosan felkészítik diákjainkat az elsőáldozásra és bérmálkozásra.

Hetente kétféle hittanóra szerepel minden évfolyam órarendjében. A hittanórák keretében református és katolikus hittan csoportok működnek.

Kollégáimmal olyan légkört igyekszünk kialakítani, melyben a diákok, a szülők és a pedagógusok egy közösséget alkotnak. A pedagógusok személyes jó példájukkal is igyekeznek nevelni a gyermekeket. Nagy hangsúlyt fektetünk már alsó tagozaton a helyes viselkedési

normák elsajátítására: Óvják társaikat és környezetüket, illetve szokták meg a természettudatos magatartást.

2.2.1.5 Az intézmény bemutatása SWOT analízis alapján

Intézményünk érettségire és felsőfokú tanulmányokra felkészítő gimnázium. Az iskolában folyó pedagógiai tevékenységek bemutatásához SWOT analízist készítettem. A mérési forma segítségével összegyűjtöttem azokat az információkat, amelyek az intézményre és a benne dolgozó pedagógusok munkavégzésére vonatkoznak. Megfigyeltem többek között az oktató-nevelő tevékenység eredményességét, az intézményi környezetet, a rendelkezésre álló tárgyi feltételeket, a pedagógusok mindennapi problémáit.

2.ábra: SWOT analízis-Az intézmény elemzése - saját készítés

Modern iskolaépületünk a város központjában helyezkedik el. Igényes, jól felszerelt tárgyi környezet várja a tanulókat. A tanulói létszámok emelkedése miatt kialakult teremhiány is megoldódik az elkövetkező években.

A tanárok többsége tanórán és iskolai kereteken kívül is szívesen kommunikál egymással és a tanulókkal egyaránt. A tanárok nagy részének jó az empatikus képessége, emberségesek a diákokkal szemben. A nem pedagógus dolgozóknak is pozitív a hozzáállása az intézményhez és a diákokhoz. Igyekszünk az emberi kapcsolatokat pozitív irányba mozdító, építő jellegű szabadidős tevékenységeket (sportkör, énekkar, zarándoklat) szervezni.

A tanulmányi és sportversenyeken elért jó eredmények tovább viszik az iskola jó hírnevét. A szép eredményekhez nagyban hozzájárul, hogy jó működő tanulópárok dolgoznak együtt.

A gimnázium minden évben nyílt napokat szervez, melyen az érdeklődő diákok és szüleik betekintést nyerhetnek a mindennapi életbe.

Széleskörű külföldi kapcsolatokat sikerült kiépíteni az évek során az Erasmus programnak köszönhetően.

Iskolánk évek óta alapítványt működtet, mely nagyban elősegíti a diákoknak szánt programok megvalósulását. Az alapítvány bevételeinek növekedése érdekében minden évben Jótékonyági bált szervezünk a pedagógusok és a szülők részére. Szerencsére azt tapasztaljuk, hogy mindenki nagylelkűen támogatja a kezdeményezést.

A napjainkban tapasztalható problémák (bürokrácia és túlterheltség) jelen vannak iskolánkban is. A veszélyek közül a szülővel való kapcsolattartást emelném ki. Úgy gondolom, hogy rendszeres és folyamatos a szülővel történő kommunikáció. A szülők rendszeresen részt vesznek a fogadó órákon, szülői értekezleteken, ahol viszonylag oldott hangulatban van mód beszélgetni. A mindennapokban azonban a kapcsolattartás a messenger alkalmazásra redukálódik. A szülők sok esetben nem ismerik a mobiltelefon használatának kultúráját. Osztályfőnökként és szaktanárként is azt tapasztalom, hogy késő este, nem halaszthatatlan probléma miatt keresnek a szülőket. Véleményem szerint ők úgy gondolják, hogy egy osztályfőnöknek szünet nélkül rendelkezésre kell állnia számukra. Célravezető volt, hogy az idei tanév elején megadtam egy idő intervallumot, amikor elérhető vagyok a számukra. Így sikerült meghúznom a határt a magánélet és a munka között.

2.2.1.6 Az iskola, mint köznevelési intézmény szervezete

A következőkben iskolámat, mint szervezetet szeretném bemutatni.

A szervezet fogalmának számos definíciója létezik. „Meghatározott feladatok végrehajtására jött létre, pozíciók rendszeréből áll, ezekhez meghatározott feladatok, szerepek kapcsolódnak, melyek egymás mellé vagy alá- fölé rendelési viszonyokba, hierarchikus rendbe tagolják a szervezet tagjait" (Baracsi, 2001, 2.).

Az iskolát is szervezetnek tekinthetjük: létezik egy vagy több átfogó közös cél, amiért működik. A tagok között munka- és felelősségmegosztás van. Az alkalmazottak együttműködve tevékenykednek. Van hierarchia és különböző szerepek alakulnak ki.

Iskolánkban általános műveltséget megalapozó nevelés és oktatás folyik. A gimnázium alapfeladata, hogy tanulóit felkészítse az érettségi vizsgára, a munkába állásra, illetve a felsőfokú tanulmányok megkezdésére. Olyan általános műveltséget akarunk adni, amelynek birtokában az itt végzők könnyen tudnak pályát módosítani, ha ezt az élet megköveteli tőlük.

A szervezeti kultúra az intézményre jellemző viselkedési minták együttese, a tagok által elfogadott, közösen értelmezett, mélyen beágyazódó értékek, attitűdök, meggyőződések. Ide tartoznak a vizuális megnyilvánulások, jelképek; fogalmi, verbális megnyilvánulások; viselkedésbeli megnyilvánulások.

A szervezeti kultúrának különböző megnyilvánulási szintjei vannak (Baracsi, 2001). Minden közoktatási intézmény önálló arculattal rendelkezik. Rendelkezik saját érték-, norma- és hagyományrendszerrel. Az iskolák különbözősége leginkább a szervezeti kultúrán keresztül közelíthető meg. Ha belépünk egy iskolába, rögtön megérezzük annak sajátosságát. Szembetűnik a kialakított intézményi környezet, a diákok és pedagógusok viselkedése. Véleményt formálunk az alapján, hogy hogyan díszítik a termeket, folyosókat, mosolyogva vagy távolságtartóan néznek ránk és egymásra.

- Fogalmi, verbális megnyilvánulások

Az intézmény neve:

A külvilág számára elsődleges információhordozó az iskola neve. Ez kifejezi a szellemiségének sajátosságát. Az 1947-ben alakult gimnázium névadója, Béri Balogh Ádám, akinek tiszteletére az iskola kertjében szobrot állítottak. Az intézmény a Tamási Tankerületi Központoz tartozott, majd 2015-ben a Pécsi Egyházmegye fenntartása alá került, ekkor kapta a Tamási Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium, Kollégium, Általános Iskola és Óvoda

nevet. Tantestületünk és diákjaink kötődnek a névhez, mely értéket közvetít a külvilág felé is és számunkra is. A tantermekben megtalálható a magyar címeren kívül az egyházat jelképező kereszt.

Intézményünk nevelőtestületének hitvallása:

A hit, a műveltség, a nemzeti értékek megismertetése a tanulókkal lehetővé teszi, hogy diákjaink a keresztény értékrend hordozói és elkötelezettjei legyenek. Alapvető feladatunknak tartjuk, hogy a tanulók nyitottságára, fogékonyságára, érdeklődésére és aktivitására építsünk. Egyházi iskolaként katolikus nevelésünknek át kell fognia az egész intézményt, egységbe kell foglalni a dolgozókat, a diákokat és az idejáró gyermekek szüleit. Iskolánk a hit és a műveltség találkozásának a helye (Nagy, 2022). Ez a filozófia tükröződik az intézmény Pedagógia Programjában, Szervezeti és Működési Szabályzatában, illetve Házirendjében.

Intézményi kommunikáció:

Nincs szervezet kommunikáció nélkül, és vezetés sincs nélküle. A kommunikáció minősége jelentősen meghatározza a működés milyenségét, s kialakult csatornáival, mechanizmusaival még a vezetési struktúra jellemzőire is hatással van (Bakacsi, 2010, 99.).

A diák személyisége a pedagógus személyisége és megnyilvánulásai által fejlődik. Ezért komoly felelősség hárul mind szakmailag, mind morálisan a pedagógusokra. Iskolánk pedagógusainak nyitottnak kell lenni a katolikus értékre, amelyet beépíthetnek saját életükbe és nevelő–oktató munkájukba. A Házirend betartása és betartatása mellett tiszteletteljes beszédet, megnyilvánulásokat várunk el tanítványainktól és az itt dolgozó pedagógusoktól egyaránt (Nagy, 2022).

Az intézményben az intenzív kommunikációt elősegíti az iskolarádió, a faliújság, az üzenőfal a tanári szobában. Ezen kívül szívesen alkalmazzuk a kapcsolattartásra az online felületeket.

Iskolánknak van hivatalos honlapja és Facebook-oldala. Ezekon a felületeken igyekszünk napra készen bemutatni az iskola színes életét. Itt megtalálhatóak az alapadatokon kívül az intézmény alapidokumentumai: a Pedagógia Program, a Házirend és a Szervezeti és Működési Szabályzat. Ezen kívül képtár és rövid hírfolyamok segítségével is tájékozódhatnak az érdeklődők az iskolai programokról. Fontosnak tartjuk a hagyományápolást, ezért az ott található cikkek között nyugdíjba vonuló és elhunyt pedagógusainkról is megemlékezünk.

- Vizuális, materiális megnyilvánulások, jelképek

Jellegzetes tárgyak és emlékek:

Az épület központi részén, a földszinten található a tanári szoba, az intézményvezetői iroda és a titkárság. A diákok ide csak engedéllyel jöhetnek be. A tanári szoba tágas, minden pedagógus saját íróasztallal és szekrénnel rendelkezik, melyek 5 db 8 fős sorokban helyezkednek el. Valamennyi pedagógus fából faragott „Béris” névtáblát kap ajándékba, mikor bekerül a tantestületbe. Ezt az illető asztalához tartozó kis falra fel is rögzítik. A tanári szobában található kettő darab üzemi fénymásológép, illetve asztalokon elhelyezett tanári laptopok, melyeket bárki szabadon használhat. A helyiségben található egy kényelmes sarokülő. Az értekezletek alkalmával az általános iskolai kollégák itt foglalnak helyet. A helyiségből nyílik az intézményvezetői és az igazgatóhelyettesi iroda. Az igazgatói irodából egy külön tárgyaló terem nyílik. A helyiségek között az ajtók állandóan nyitva vannak. A tanári szobához kisebb konyharész, étkező is tartozik. Sok kolléga fogyasztja el itt az ebédjét, illetve itt van lehetőségünk kávé vagy tea mellett beszélgetni.

A folyosók tágasak, a fehérek és régi tablók díszítik. Az itt várakozók megnézhetik a bejárat mellett található Büszkeségfalat, melyen azon tanulók fényképei találhatóak, akik tanulmányi- vagy sportteljesítményükkel öregbítették iskolánk hírnevét. A végzős diákok közül „Béris” emléklakett - tel jutalmazzuk azokat a sikeres, tehetséges tanulókat, aki kiváló munkát végeztek gimnáziumi éveik során. A kitüntetett diákok fotóin kívül a folyosókat díszítik a rajzpályázatok nyertes alkotásai is.

Októberben új iskolai logó tervezését hirdettük meg a diákok között. A versenyt az egyik végzős diák alkotása nyerte meg. Ennek az új logónak az életbe léptetése jelenleg folyamatban van. Idén ünnepeljük iskolánk 75. jubileumi évfordulóját. Ennek alkalmával elkészítettük az elmúlt évek diákjainak névsorát, melyeket évfolyamonként felfűzve a folyosókon szintén kifüggesztettünk.

Az intézményt teljes mértékben a családi légkör, gyermekközpontúság jellemzi, ahol fontos a keresztény értékrend elsajátítása, a hagyományápolás és a hazaszeretetre nevelés. A beiratkozás alkalmával a diákok az intézmény logójával ellátott nyakkendőt (fiúk) és sálát (lányok) kapnak. Így válnak „Béris” diákká. Az iskola kötelező egyenruhája ez a kiegészítő, melyet a matrózblúz és a fehér ing kiegészítéseként büszkén hordanak a tanulók.

- Viselkedésbeli megnyilvánulások

Ünnepek, programok:

Az iskola munkaterve tartalmazza az adott tanév programjait. Ebben szerepel a tanévet megnyitó Locsi-pocsi nap. Ezt a napot a helyi strandon tartjuk ismerkedés céljából a belépő új évfolyamok tanulóiinak. A Szecskaavató, a Fordított napi kampány, a Szalagavató, a Bál a gimiért mind olyan rendezvény, melyen szívesen vesznek részt iskolánk diákjai. Minden évben megrendezésre kerül a hagyományos Béri-verseny, melyre a környező települések nyolcadik évfolyamos diákjai nevezhetnek. Matematika-fizika, matematika-történelem, biológia-kémia és idegen nyelv-informatika területeken mérhetik össze tudásukat a diákok.

A tanév jeles napjain, ünnepein kívül nagy hangsúlyt fektetünk az egyházi ünnepek és hagyományok felelevenítésére és megismertetésére. Diákjaink személyiségének keresztény szellemű formálását segíti, hogy részt vesznek egyházi programokon (ünnepi szentmisék, Veni Sancte, Te Deum, közös imák, reggeli evangélium, keresztút).

Törekszünk a hátrányos helyzetben élő tanulók esélyegyenlőségének kialakítására. A helyi önkormányzat tanulmányi átlag alapján ösztöndíjjal támogatja a tamási középiskolás diákokat. Emellett az Öregdiák Alapítvány és a Tamási Gimnáziumért Közalapítvány segíti a rászoruló tanulókat.

A Határtalanul! és az Erasmus + pályázatok elnyerésével iskolánk tanulóiinak lehetőségük van más országok, más kultúra megismerésére, illetve az idegen nyelv kommunikációs helyzetekben történő gyakorlására.

Az intézmény szervezeti felépítése

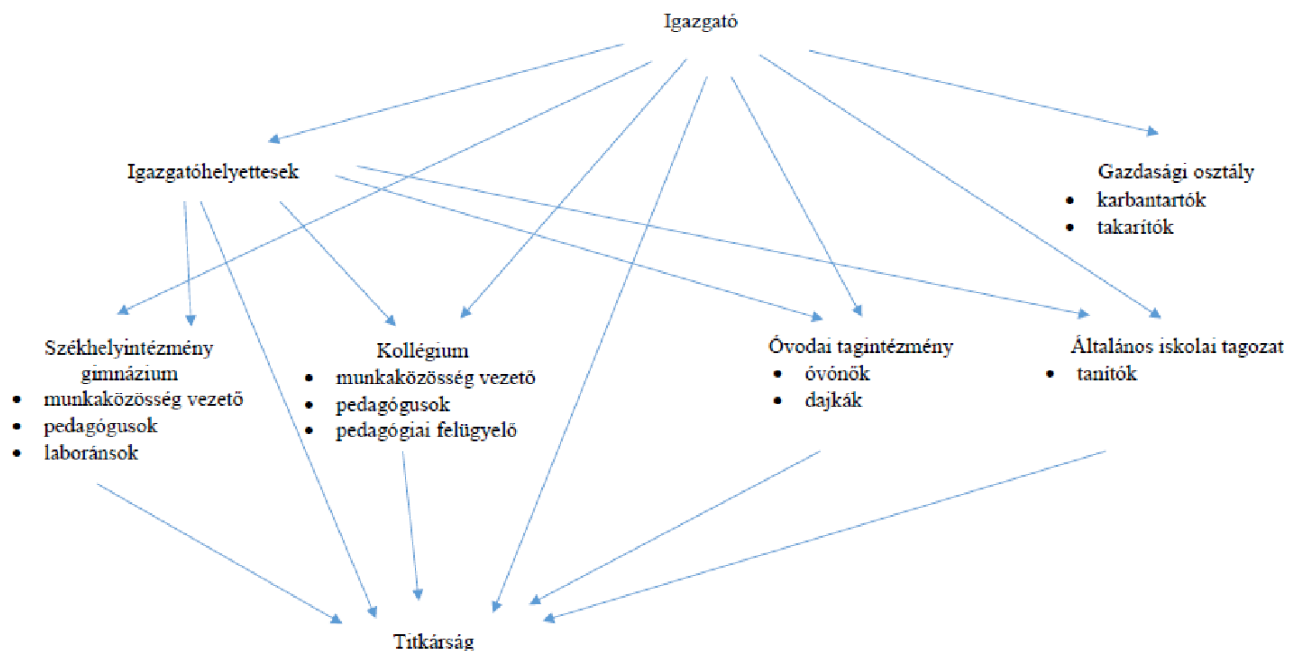
Iskolám egyházi intézmény. Magán viseli a közszolgálati jelleget, de költségvetése az egyháztól függ.

A gimnáziumra a divizionális szervezeti séma a jellemző. Egymástól fizikailag és földrajzilag is elkülönülő egységek és az összintézményi funkciókat ellátó központi irányító rendszerből áll. Legfelül helyezkedik el az igazgató. 2021-től új intézményvezető vette át iskolánk irányítását. Munkáját kettő igazgatóhelyettes segíti. A vezetők jogkörét a munkaköri leírások, illetve a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza. A nevelő-oktató munkában részt vevő pedagógusok munkaközösségeket alkotnak.

A gimnáziumban hat (humán, természettudományos, angol nyelvi, német nyelvi, testnevelés, osztályfőnöki), az általános iskolában egy (alsós) és az óvodában pedig három (báb,

önértékelési és hittan) csoport működik, melyek vezetői koordinálják, ellenőrzik a kollégák munkáját.

A tantestület szakos ellátottsága jó, a pedagógusok rendelkeznek a megfelelő szakirányú, illetve egyetemi végzettséggel. Az eredményes oktató-nevelő munka érdekében folyamatos továbbképzéseken vesznek részt.

3.ábra: Az intézmény szervezeti felépítése – Pedagógiai Program alapján (Nagy, 2022)

Az intézmény informális működése

- Az alkalmazottak kötődése a munkahelyhez

Iskolánk pedagógusainak többsége Tamásiban él. A nevelőtestületet 36 gimnáziumi tanár, 8 fő tanító és 5 fő óvodapedagógus alkotja. Munkájukat pedagógiai asszisztens, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus, iskolapszichológus, hitoktató és kollégiumi nevelők segítik.

Az idősebb és nyugdíjas kollégákra egyaránt lehet számítani. Többségük még motivált és nyitottak az új dolgok iránt. Szívesen alkalmazzák az IKT eszközöket a tanórákon.

A tantestület több tagja személyesen is kötődik az iskolához. A „Béris diákok” sikeres érettségi után megszerezték az egyetemi tanári képezést, majd visszatértek hozzánk. Tantestületünk tagjai büszkék rá, hogy ebben az intézményben dolgozhatnak. Mindennapi munkavégzésüket az vezérli, hogy tovább öregbítsék az iskola hírnevét. Munkájuknak szép

eredménye van. A 2003/2004-es tanévben nyilvánosságra hozott adatok alapján a hozzáadott pedagógiai érték szempontjából iskolánk országos 5., Tolna megyében 1. helyezést ért el. (<https://hvg.hu/itthon/20050111kozepiskolasorrend>)

- A munkahely légköre, az alkalmazottak közérzete

A jól felépített szervezeti struktúra önmagában nem elégséges feltétele a hatékonyságnak. A hatékonyan együttműködő munkacsoport kialakítását nagyban befolyásolja a kommunikáció. Tájékoztatás, meggyőzés, párbeszéd nélkül nincs eredményes kommunikáció. Ha ez nem működik, az hatással van az iskolai légkörre. Természetesen konfliktusok előfordulnak. A belső kommunikációt az óvoda és az általános iskola távolabbi elhelyezkedése nehezíti. Sajnos előfordul, hogy az ott dolgozó kollégákkal napokig vagy hetekig nem találkozunk. A gimnáziumban lehetőségünk van az ebédszünetben összejönni egy-egy gyors megbeszélésre. Amikor a munkatervben soron következő feladat úgy kívánja, a munkaközösségek külön megbeszélést tartanak a munkaidő után.

Az idei tanévtől létrehoztunk egy tanári Facebook-csoportot. Azt tapasztaljuk, hogy az információáramlást nagyban elősegíti.

A pedagógusok fizetése iskolánkban megegyezik a köznevelési törvényben meghatározott bértáblában szereplő illetménnyel. Az alapbéren kívül különböző pótlékokat ítél meg az intézmény vezetősége, pl. osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői pótlék. Tantestületünk tagjaira jellemző a teljesítmény növelésére törekvés, ugyanis a Pécsi Egyházmegye ösztönzési rendszert vezetett be. Az ún. „Ki mit?” tevékenységkövető segítségével külön pénzbeli juttatással értékelik azoknak a pedagógusoknak a munkáját, akik nagy figyelmet fordítanak a szakmai fejlődésükre, országos versenyekre készítik fel a diákokat, illetve saját szabadidejüket feláldozva hétvégi szabadidős programokat szerveznek a diákoknak.

Iskolánkban jó hangulatú a munkavégzés, és ez visszahat a tanulók iskolához fűződő viszonyára.

Kollégáimmal együtt azon dolgozunk, hogy diákjainknak biztos alapokat adjunk és örömmel járjanak ebbe az intézménybe.

2.2.1.7 Környezetelemzés-hatékonysága

Iskolánkba elsősorban a tamási és a környező településeken élő katolikus családok gyermekeit várjuk, de természetesen örömmel fogadunk minden keresztény családból érkezőt, sőt nyitottak vagyunk azok felé is, akik nincsenek megkeresztelve, elfogadják nevelési

elveinket, a keresztény értékrendet, egyetértenek alapelveinkkel és célkitűzéseinkkel. (Nagy, 2022)

A gimnáziumi tagozat a nyelvi előkészítő osztállyal indul. A 4. osztályos tanulók választhatják a 8+1 évfolyamos nyelvi előkészítő képzésünket; a 8. évfolyamos tanulók pedig a 4+1 évfolyamos nyelvi osztállyal induló képzésen vehetnek részt. Ezen tanulóknak felvételi eljárásban kell részt venniük.

Az évek során azt tapasztaljuk, hogy a nyelvi előkészítő képzés iránt egyre nagyobb az érdeklődés. Ezért azok a szülők, akik a nyelvi osztályba szeretnék gyermeküket íratni, már tudatosan alsó tagozaton, főként már 1. osztálytól választják iskolánkat. A januári központi felvételi sikeres megírására a 4. osztályos tanítók rendszeresen felkészítik a diákokat magyar nyelv és matematika tantárgyakból. Ezzel párhuzamosan a gimnázium szombatonként nyelvi előkészítő foglalkozásokat tart ugyanezen tantárgyakból. Ezekon a foglalkozásokon a gimnázium szakos tanárai segítik a felkészítő munkát. A szombati alkalmakon a környékbeli általános iskolák tanulói is részt vehetnek. A felvételi eljárás záró része a szóbeli elbeszélgetés. A végső felvételi sorrend a központi felvételi pontszáma, az 1-4. évfolyamon szerzett bizonyítvány osztályzatai és a szóbeli személyes találkozón kapott pontszámok összesítése alapján alakul ki. Az előkészítő osztály létszámát minden esetben az iskola fenntartója határozza meg. Az idei tanévben 28 főben maximalizálták az 5.ny osztályba felvehető tanulók létszámát.

Azok a 4. évfolyamos diákjaink, akik az általános iskola felső tagozatán szeretnék folytatni tanulmányaikat, automatikusan felvételt nyernek a normál tantervű 5. osztályba. Ebbe az oktatási formába szintén jelentkezhetnek más intézmények tanulói is. Jelenleg 16 fő tagja az 5.b osztálynak.

Az általános iskola 1. évfolyama igen népszerű. Az évek során egyre többen adják be a jelentkezésüket. A leendő tanítók a tanév elejétől kezdve, folyamatosan tartanak bemutatkozó foglalkozásokat. Ezekon az alkalmakon a szülők és a gyerekek egyaránt részt vesznek. Ilyenkor a pedagógusoknak lehetőségük van a gyerekek képességeinek megfigyelésére, a szülőkkel történő beszélgetésre. Mindezek nagyban megkönnyítik a későbbi döntéshozatalt. A gyerekek felvételéről az intézményvezető dönt a kollégák javaslata alapján. A beiratkozási időszak után ennek az osztálynak a létszámát szintén a fenntartó határozza meg. Az idei tanévben 32 fővel indult el az első osztály. Közel 30 jelentkezőt el kellett utasítanunk. A leendő első osztályosok augusztusban ismerkedési foglalkozáson vesznek részt, mely szóbeli beszélgetésből és játékos feladatokból áll. Célja a kölcsönös megismerkedés, az iskolavárás megkönnyítése.

Képzési és tanulmányi eredmények az iskolában

A nyelvi előkészítő osztályok miatt az iskola egyik legfőbb profilja a minőségi nyelvoktatás lett. A tanulók szabadon választhatnak az angol és a német nyelv között. Ezen kívül a gimnázium felsőbb évfolyamos hallgatói második nyelvként az orosz és francia nyelvet is választhatják.

Az általános iskolában szakkör keretein belül kezdődik a nyelvi képzés, melyet a 4. évfolyamon óraszámemeléssel bővítünk. Ezután a tanulók tovább folytathatják nyelvi tanulmányaikat a gimnáziumban és az általános iskolában. Minden tanulónak lehetőséget biztosítunk a sikeres nyelvvizsga megszerzésére.

Az októberi statisztikai adatok alapján az összintézményi átlag 4,38 lett. A gimnáziumi osztályok átlaga 3,87 – 4,72, míg az általános iskolai osztályok átlaga 4,43 – 4,57-es értékek között mozog.

Végzős hallgatóink 80 %-a az érettségi után felvételt nyert egyetemi vagy főiskolai felsőoktatási intézménybe. A szakok köre igen változatos képet mutat: többen tanulnak az orvosi karon, jogi karon, közgazdászokon. Emellett a tanár szak, a mezőgazdasági mérnök szak, a japán szak, illetve a nemzetközi biztonság és védelempolitikai szak is szerepel a nyertes ágazatok között. A tanulók 18 % -a ment OKJ jellegű képzést adó tanfolyamra. 1-2 %-a a végzősöknél átmenetileg munkába állt, most nem folytatja tanulmányait.

Az intenzív nyelvoktatásnak köszönhetően a tanulók 90 %-a egy nyelvből, a 40 % -a pedig már kettő nyelvből is megszerezte a középfokú nyelvvizsga bizonyítványt. Felsőfokú nyelvvizsgával a diákok 30 % - a rendelkezik.

Az utolsó éves hallgatók fakultációs órákon vehetnek részt. Ezek a foglalkozások megkönnyítik az adott tantárgyból a felkészülést a közép- és emeltszintű érettségire. Hetente több alkalommal, délutáni foglalkozások keretében történik a felkészítés, melyen a diákok nagy számban vesznek részt.

Az intézményben három éve dolgozom, előtte általános iskolában tanítottam. Jelenleg történelmet és angol nyelvet tanítok a gimnáziumban. Minden évben kétfordulós, helyi történelem tanulmányi versenyt hirdetek Törizsenik címmel. Emellett figyelemmel kísérem az országos, levelezős történelem és angol tanulmányi versenyeket is. A versenyekre való felkészülésre többnyire csak délután van lehetőség.

Intézmény iránti érdeklődéssel kapcsolatos fejlesztési javaslataim:

Az iskolaválasztás egy összetett folyamat. A szülők és a tanulók figyelembe veszik az informális csatornákon terjedő híreket, azon kollégák, ismerősök véleményét, akiknek a gyermeke az iskolába jár. Sokan megnézik az intézmény hivatalos internetes honlapját és facebook oldalát.

Az iskolaválasztást a közoktatási törvény szabályozza. „Kt. 13. § (1) A szülőt megilleti a nevelési, illetőleg nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga. A nevelési, nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga alapján gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének, saját vallási, illetve világnézeti meggyőződésének, nemzeti vagy etnikai hovatartozásának megfelelően választhat óvodát, iskolát, kollégiumot.” (1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról)

Iskolánk egyházi fenntartású intézmény. Ez sok kérdést felvet azokban a szülőknél, akik hozzánk szeretnék íratni gyermeküket, de nem tudják pontosan, hogy ez milyen, a vallással kapcsolatos kötelezettségekkel jár. Ezért minden évben kettő nyílt napot szervezünk: egyet a leendő 5. nyelvi osztály, és egy másikat a leendő 9. nyelvi osztály iránt érdeklődőknek. Ilyenkor lehetőség van megismerkedni a leendő osztályfőnökkel, az iskola tárgyi környezetével, a tantermekkel, illetve részt vehetnek egyes tanórákon. A nap általános tájékoztatóval kezdődik, majd az érdeklődőknek lehetőségük van kérdéseket feltenni. A kérdések alapján azt tapasztaljuk, hogy a szülők minőségi szakmai munkát várnak el tőlünk, főként az idegen nyelv oktatása, az informatika és a sportok terén.

Azt tapasztaljuk, hogy egyre több résztvevő keresi fel iskolánkat ezen a napon, így sokan nem, vagy nehezen férnek be az osztálytermekbe. Ezt a problémát igyekszünk órarend szerinti csoportbontással megoldani. A látogatók száma azonban mindig aznap derül ki. Így bizonytalan számunkra, hogy melyik tanórát hányan szeretnék megnézni. Azt gondolom, hogy megkönnyíteni az előzetes tervezést, ha online regisztrációhoz kötnénk a részvételt, és előre jelezni kellene a szülőknél, hogy melyik órára, hány fővel látogatnak el.

Az általános iskolai osztályaink összetétele változó képet mutat. Mindennapi munkám során azt tapasztalom, hogy az eltérő képességű tanulók a magas osztálylétszámok miatt nehezebben boldogulnak. Számukra nagy segítséget jelentene legalább heti egy felzárkóztató foglalkozás, melyen a hiányosságokat kis csoportos munkaformában lehetne pótolni. A nagy számú érdeklődés miatt a jövőben az általános iskola felső tagozatán szükség lenne csoportbontásra, illetve egy saját felvételi eljárás kidolgozására. Ez alapján jobban ki lehetne szűrni a gyengébb képességű tanulókat.

A magas számú jelentkezések miatt kérvényeztük az általános iskola alsó tagozatán a párhuzamos osztályok indításának engedélyezését. Ezt azonban a fenntartó az anyagi vonzata miatt elutasította, hiszen több pedagógusra (főként tanítóra) és termekre lenne szükség a jövőben.

Az internetnek köszönhetően iskolánk jó híre sok helyre eljut. Annak ellenére, hogy katolikus iskola vagyunk, egyre több diák érkezik az önkormányzati fenntartású iskolákból, a környező települések iskoláiból. Remélem, hogy ez a jövőben is így marad.

Képzési és tanulmányi eredményekkel kapcsolatos fejlesztési javaslataim:

A gimnáziumi képzésbe a felvételi eljárásnak köszönhetően átlagos vagy átlag feletti képességekkel rendelkező tanulók kerülnek be. Gimnáziumi tanulóink hamarabb önállóbbá válnak, mint általános iskolai felső tagozatos társaik, illetve jobban bírják a nagyobb terhelést. Az gimnáziumban tanító pedagógusoknak ez a képzés kihívást is jelent, hiszen figyelmet kell fordítani a tehetséggondozásra és a tanulmányi versenyeken való aktív részvételre. Igyekszünk országos, levelező versenyeken indítani a gyerekeket. Szerencsére a nevezési díjakat a fenntartó kifizeti, így nem hárul többletköltség a szülőkre. A felkészülést nagyban megkönnyítené, ha tehetséggondozó órákat lehetne beiktatni az órarendbe.

A nyelvoktatás rendszerét véleményem szerintem meg kellene változtatni az általános iskola alsó tagozatán. Jelenleg 1-3. évfolyamon csak szakkör jelleggel történik az angol és német nyelv oktatása. A heti egy óra helyett kettő nyelvi órára lenne szükség. Ezen kívül bevezetném a tantárgy értékelését. Ez nagyban elősegítené az oktatás hatékonyságát. A tanulók többsége elsajátítja a tananyagot, de minden évfolyamon vannak olyan gyerekek, akik nem veszik komolyan a nyelvtanulást. Így ők 4. osztályban szembesülnek a kettős problémával: amikor emelt óraszámban tanulják a nyelvet, és jeggyel történik az értékelés.

Az általános iskolai tagozatra felvételi eljárás nélkül kerülnek be a tanulók. Ez sok esetben problémát szült. Emiatt a felvétel előtt igyekszünk tájékozódni a tanuló tanulmányi eredményéről, készségeiről, képességeiről. Mivel nem körzetes általános iskola vagyunk, elutasíthatjuk a felvételi kérelmet.

Az általános iskolában heterogén tanulócsoporthoz jönnek létre, ott bár kis számban vannak jelen, de találkozom eltérő anyagi és szociális háttérű diákokkal. A hatékony oktató-nevelő munka érdekében igyekszem változatos munkaformákat és tanulásszervezési módokat alkalmazni. Azt tapasztaltam, hogy ezek használata jobban motiválja a diákokat a feladatmegoldás során. A jövőben még fejleszteni, bővíteni szeretném módszertani tudásomat és digitális tudástáramat.

Az iskolánkban dolgozó pedagógusok szakmailag felkészültek. Tanulóink kiváló tanulmányi- és sporteredményeket érnek el. Kollégáimmal együtt arra törekszünk, hogy a környék iskolái között a kivívott előkelő helyünket megőrizzük.

2.3 Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

2.3.1 A gyermekek egyéni fejlődési sajátosságaihoz igazodó tanítási-tanulási folyamat bemutatása történelem órán

Az évek során azt tapasztaltam, hogy az egyik leggyakoribb tanulásszervezési mód a frontális osztálymunka. A hatékonyabb oktató-nevelő munka érdekében igyekeztem módszerbéli repertoáromat gyarapítani. Részt vettem olyan szakmai továbbképzéseken, ahol megismertem a differenciálás lehetőségeit, illetve hatékony tanulásszervezési módokat sajátítottam el. A továbbiakban az általam leggyakrabban használt módszert, a kooperatív tanulásszervezési módot szeretném bemutatni.

A kooperatív módszer elméleti háttere

A hagyományos, poroszos frontális oktatás esetén az információ kizárólagos átadója a tanár. Ilyenkor a tanulók passzív szereplőként vesznek részt a tanórán.

A kooperatív tanítási-tanulási folyamatban a pedagógus kilép a hagyományos tanári szerepből és mentorrá válik. Ez rugalmasságot követel a pedagógustól.

A mai, felgyorsult világban új módszerekre van szükség. A kooperatív tanulásszervezési mód azoknak a pedagógiai módszereknek az összességét jelenti, amelyek a tanulást társas tevékenységgé teszik. Lényeges, hogy a csoportok minden tagjának feladata a többiek segítése. A kooperatív tanulás abban tér el a hagyományos értelemben vett csoportmunkától, hogy itt mindenki önállóan dolgozik. „A feladat szerkezete akkor kooperatív, ha a diák a rábízott feladatot nem tudja egyedül megoldani. A csoporttagoknak ahhoz, hogy teljes legyen a feladat elkészítése, bele kell adniuk a maguk részét a közösbe. A csoport feladata az, hogy az anyag egészét elsajátítsa” (Kagan, 2010, 3.).

A kooperatív tanulás négy alapelve:

- építő egymásrautaltság
- egyéni felelősség
- egyenlő részvétel
- párhuzamos interakciók

Ha a négy alapfeltétel nem teljesül, akkor a csoportmunka nem kooperatív tanulási mód.

Az információk elsajátítása mellett nagy hangsúlyt kell fektetni az együttműködés képességének kialakítására. Sajnos napjainkban a családszerkezet sok helyen megváltozott.

Ezzel párhuzamosan a tanulók társas kötődései fellazulnak. Szinte napi szintűek a konfliktushelyzetek, a gyerekek nehezen jönnek ki társaikkal. Ha ez a helyzet nem változik, a diákok úgy hagyják el az iskolát, hogy nincsenek meg az alapvető szociális képességek. Ennek következményeként nehezen fognak munkahelyet találni, hiszen ma már nehéz elképzelni olyan munkakört, amelyben nincs szükség arra, hogy együttműködjünk másokkal. Ezért ma az iskolára hárul az a feladat, hogy a gyerekeket a másokkal való törődésre, segítségnyújtásra ösztönözze. A kooperatív módszerek alkalmazásával a gyerekek megtanulnak alkalmazkodni egymáshoz és a problémahelyzetek megoldásában hatékonyan tudnak együttműködni.

„Sajátossága a módszernek az is, hogy bár rendszere nagyon átgondolt és következetes, mégis úgy van felépítve, hogy az alkalmazó pedagógus önmaga alakíthatja konkrét céljainak megfelelően a foglalkozás tervét, hozzátehet, elvehet a módszerekből, mindent szabadon teheti, egyetlen tényező köti ebben a munkában, saját célja.” (Kagan, 2010, 8.).

A kooperatív tanuláshoz szükséges feltételek:

- külső feltételek: megfelelő tanterem, csoportok alakítása, feladatok kijelölése.
- belső feltételek: érdeklődés megléte, ismeretek elsajátítása, továbbadása, kompetenciák fejlesztése.

Csoportalakítási módok:

- véletlenszerű: Ez egy gyors csoportalapítási mód. Azon az elven alapul, hogy a csapattagok képesek együttműködni. Lehetővé teszi, hogy a tanulók minél több társukat megismerjék. Szociális képességük fejlődését igen nagyban szolgálja, úgy, mint tolerancia, tisztelet. Ez a fajta csoportalakítás történhet például kép, kártya segítségével, kiszámolóval, színek alapján stb.
- tanár által irányított csoportok alakulása: Ilyenkor eltérő képességű, vegyes összetételű csoportokat alkot a tanár. Úgy kell megtervezni a csoportalakítást, hogy a kitűzött célok elérését támogassa. Figyelembe kell venni a tanulók teljesítményét, egymás közötti kapcsolatukat, érdeklődési területeiket. Ez a fajta csoportalakítás történhet például véleményvonallal, kártya húzásával, melyen előre felírt nevek találhatóak stb.

A módszer használata a tanórákon

Kooperatív módszereket évek óta alkalmazok az óráimon. Az új tanulócsoportokat általában már a tanév elején, október környékén megismertetem a kooperatív csoportmunka alapjaival.

A történelem tantárgy tananyaga alkalmas arra, hogy fejlesszük az önálló ismeretszerzési és feldolgozási képességeket kooperatív csoportmunkával. A tanórákon történő jegyzetelés pedig segíti a diákok önálló tanulását. Igyekszem történelem órán témakörönként részösszefoglaláskor, összefoglaláskor használni ezt a tanulásszervezési módot. Jónak tartom, hogy nemcsak 45 perces, hanem hosszabb időtartamra is jól használható, akár dupla órán.

A kooperatív tanulásszervezési mód esetén a feladatot csoportmunkában lehet megoldani. Ezért a termet úgy rendezem be, hogy egy csoporton belül a tagok könnyen kapcsolatba tudjanak kerülni egymással. Ugyanakkor úgy kell elhelyezkedniük a csoportoknak a tanteremben, hogy a tanulók jól lássák a tanárt és a táblát is.

A csoportok tagjait érdemes öt-hat hetente újra szervezni. Én általában 4-6 tagú csoportokat szoktam létrehozni. Ez azért is jó, mert a csoporton belül is jól működik a páros munka. A csoportokat gyakran képek segítségével állítom össze. Ilyenkor a tanulók húznak egy-egy képkockát és meg kell keresniük a hiányzó képkockák tulajdonosait, velük együtt közös csoportot alkotnak.

A tanulók a csoportokon belül kihúzott kártyák (jelvények) alapján feladatköröket kapnak. Így például: eszközfelélős, feladatmester, íródeák, időfigyelő, bátorító, szóvivő. Előfordulhat az a helyzet, hogy négy fős csoportok esetén valaki kettő feladatot lát el.

A csoportalakítás után általában csapatnevet választanak a gyerekek. A kiválasztott név mindig az adott tanóra témaköréhez kapcsolódik. Ha van rá idő, bemutatkozó verset is szoktam íratni.

A középkorhoz kapcsolódóan például az én bemutatkozó versem ez volt:

Én vagyok az udvarház úrnője, ezért tegyetek ma a kedvemre.

Ha tehetitek, dolgozzatok serényen, a számonkéréstől majd senki ne féljen.”

Fontos, hogy a pedagógus figyeljen arra, hogy a csoportok ne dolgozzanak zajosan.

Értékelés, jutalmazás:

A kooperatív munkavégzés után lehet jutalmazni személyenként csoportonként és egységként az egész osztályt. Fontosnak tartom szem előtt tartani, hogy az egyéni értékelés személyre szabottan történjen, mindig önmagához képest értékelem a tanulókat. Azt

tapasztaltam, hogy a csoport munkájának értékelése elősegíti azt, hogy a tanulók egyre jobban bátorítják és segítik egymást.

Miután értékeltem az órai munkájukat a tanulók is értékelik maguk és egymás munkáját órai aktivitásuk és feladatmegoldásuk alapján. Gyakran alkalmazom a következő értékelési módot: Az osztály valamennyi tagja kap egy papírt. Ráírnak egy mondatot, ami így kezdődhet: *Azt tanultam ma....*

Legérdekesebb volt számomra....

Majd a mondat után rajzolnak egy smile-t, ami tükrözi az érzéseiket a tanórával kapcsolatosan. Ezek a mondatok fontos információt hordoznak számomra. Úgy gondolom fontos, hogy a véleményüket figyelembe vegyem és az eredményesebb oktató-nevelő munka érdekében ez alapján tervezzem a tanórák menetét.

A továbbiakban szeretnék bemutatni néhány konkrét, gyakorlati példát, melyeket használni szoktam az óráimon. A jövőben szeretném még bővíteni ötlettáramat. A bemutatott példák között szerepelnek tanóra előkészítő módszerek, tananyag feldolgozását segítő módszerek, ellenőrző módszerek, gyakorlás módszerei és értékelés módszerei.

Általam használt játékos feladatok:

- Ki vagyok én? Általában öt mondatból ki kell találni, hogy kiről vagy miről van szó az adott témakörhöz kapcsolódóan.
- Varázskör: A gyerekek egymásnak dobják a labdát, közben már mondani kell annak a nevét, akinek dobja. Annak, aki kapja a labdát, az adott témával kapcsolatosan fogalmat kell mondania. Mindig figyelniük kell arra, hogy kétszer ne ismétlődjön ugyanaz a szó, illetve adott a passzolás lehetősége. Az új fogalmak rögzítésére nagyon jól alkalmazható a játék.
- Képes találat: Ezt a játékot képek segítségével szoktam játszani. Tíz darab A4-es képet mutatok a gyerekeknek, közösen kimondjuk a nevüket. Ők megpróbálják megjegyezni a képek nevét, majd egyedül lejegyzik a szavakat a füzetükbe.
- Szóforgó: A csoporton belül adott sorrendben kell hozzászólni az adott témához. Azt tapasztaltam, hogy idővel már mindenki bátran elmondja a véleményét, bátran kommunikál a többiekkel.
- Kóborlás: A csoport tagjai adott jelre elhagyhatják helyüket és a tanteremben „kóborolva” megfigyelhetik más csoportok feladatmegoldását. Ezután visszatérnek a saját csoportjukba és szóforgó módszer segítségével megbeszélik egymással a hallottakat.

- Villámkártya: Ezt a módszert szeretem alkalmazni az új fogalmak, évszámok és nevek tanításakor. Ebben a feladatban igazából csoporton belüli páros munka folyik. Egy lap egyik oldalán található a kérdés, a hátoldalán a válasz. Ezeket a kártyákat a felsőbb évfolyamos hallgatók maguknak is elkészíthetik. A diákok párban dolgoznak. Felváltva mutatja a kártya kérdés oldalát, majd a párja válaszol rá. Ha helyesen válaszol, övé lesz a kártya. Ha nem tudja, marad a társuknál a kártya. A játék addig folytatódik, ameddig az összes kártya átkerül mindkettőjüktől a másikhoz (Bakó, 2010).

A módszer használata a felnőttoktatás során

Azt tapasztalom a mindennapi munkám során, hogy ez a fajta tanulásszervezési mód sokkal inkább megfelel az új, fiatal generáció igényeinek és a korszerű oktatási követelményeknek. Ezáltal eredményesebbé válik a tanulás.

Véleményem szerint a pedagógusoknak törekedniük kell a sikeres és hatékony tanítási-tanulási folyamat érdekében a megfelelő módszerek alkalmazására.

„A kooperatív tanulás megfelelő előkészítéssel hatékonyabb a felsőoktatásban jelen lévő hagyományos munkaformáknál, és többek között olyan kompetenciákat fejleszt, melyek a felsőoktatásból kikerülő hallgatók számára előnyt jelenthetnek a munkaerőpiaci érvényesülésben” (Czinege, 2020, 4.).

Az alábbi játékok a felnőttoktatás során is jól alkalmazhatóak:

- Diákkvartett: A képes játékhoz hasonló játék. A képekhez kapcsolódó kérdésekre a kisorsolt csoport kisorsolt tagjának kell válaszolni. A csoportoknak általában számot adok, a csoporttagok pedig betűjelet húznak. Először felteszem a kérdést. Minden kérdés így kezdődik: „Győződjetek meg róla, hogy a csoportban mindenki tudja azt...” A kérdés elhangzása után a csoportokon belül együtt megbeszéljük a választ. Ezután sorsolással döntöm el, hogy melyik csoport melyik tagja válaszolt a feltett kérdésekre.
- Ablak: Egy A4-es lapot kap minden csoport, melyet fektetve fognak maguk elé. 4+1 részre felosztják a lapot. A négy szélső ablakba írják be sorban a csoport tagjai a véleményüket az adott témáról. A középső részbe nem szabad még írni. Ezután megalkotják szóban a közösen kialakított csoportvéleményt, s az a középső részbe lejegyzésre kerül.
- Füllentős: Ezt főként a felsőbb évfolyamokon szoktam használni. A játék során a csoport tagjainak két igaz és egy hamis megállapítást kell megfogalmazniuk. Szeretem ezt a fajta játékot, mert könnyen ellenőrizhető. Leggyorsabb az ellenőrzés úgy, ha a

gyerekek adott jelre egyszerre mutatják a hamis állítás sorszámát. Ellenőrzéskor fontos, hogy a hibás állításban a helytelen adatot kijavítsuk közösen a jóra.

- Szakértői mozaik: A tananyagot a csoportok közötti felosztásban dolgozzák fel a tanulók. A csoportok a saját témájukat egyedül elolvassák, értelmezik, kiemelik a lényegét. Ezután közös jegyzetet készítenek. A téma „szakértői” visszatérnek az eredeti alapcsoportjukba és a jegyzetük alapján megtanítják az új ismereteket a csoport tagjainak.
- Véleményvonal: A tanulónak a társaik véleményét meghallgatva kell megkeresni a helyüket a vonalon. A vonal két végére kerülnek az eltérő véleményűek. Fontos, hogy a létrejött sort közepén félbehajtva képzünk beszélgető párokat, mert így a nagyon eltérő nézeteket vallók kerülnek egymással szembe. (Bakó, 2010).

Az iskolákban ma már nagyon eltérő anyagi és szociális háttérű diákokkal találkozunk. Azt gondolom, hogy a pedagógusoknak mindenképpen szükségük van a folyamatos megújulásra. Törekedniük kell a változatos módszerek használatára. A bemutatott kooperatív tanulásszervezési mód egy a sok módszer közül. Jól használható a módszer az általános iskolás korosztály körében és a felnőttoktatás területén is.

2.3.2 Oktatási stratégiák

„Kevésbé az a fontos, hogy mit tanulnak a gyerekek az iskolában, inkább az, hogy hogyan tanulják, mert meghatározza tudásuk felhasználását egész életük során.” /Max Plancot/

A képzés során megismerkedtem olyan tanítási stratégiákkal, melyeket alkalmazhatok a tanulók aktív bevonására a tanulási folyamatba.

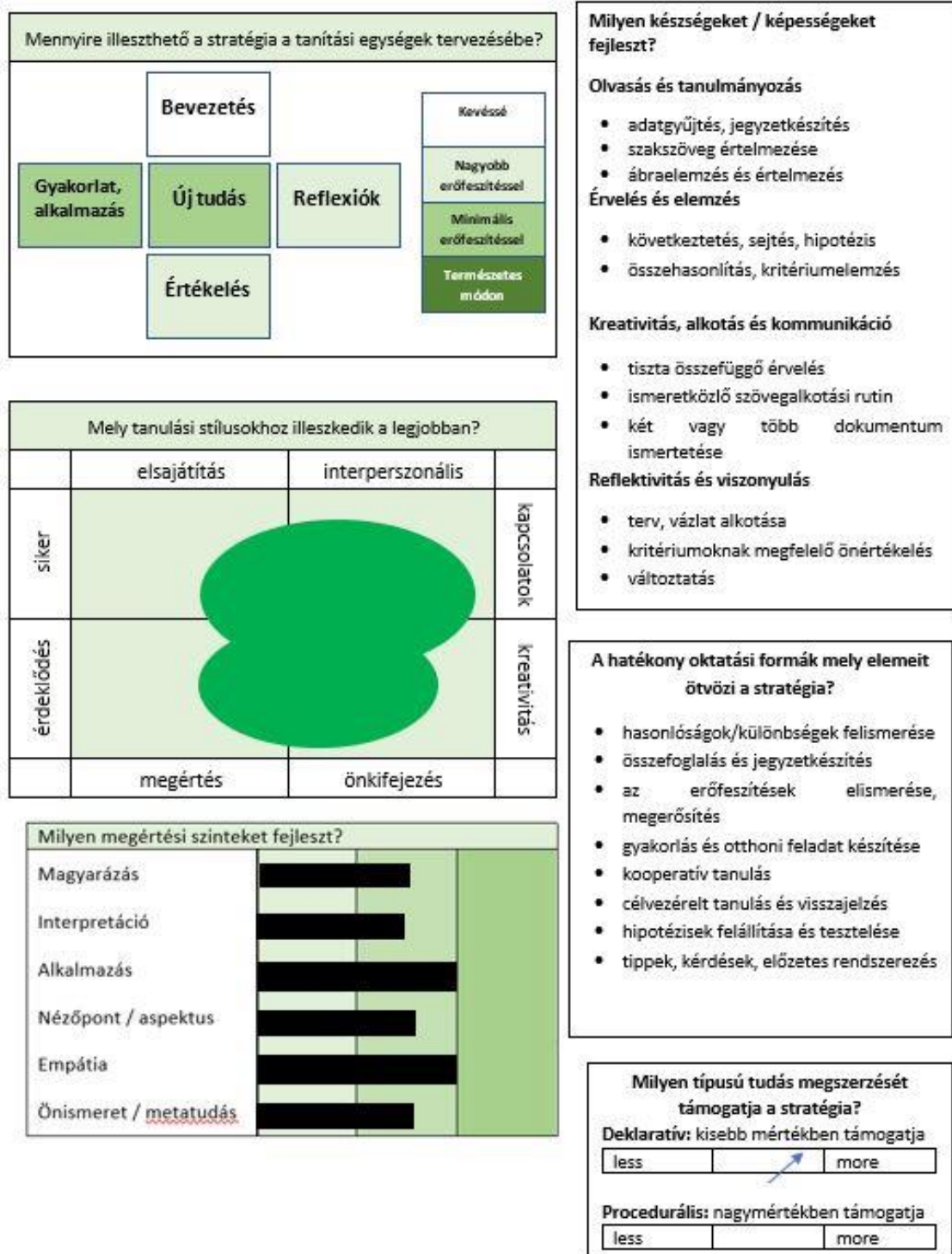
Oktatási stratégiák

Az oktatási stratégia a kitűzött célok elérését szolgáló módszerek, eszközök és szervezési módok komplex rendszere. A stratégiák igen változatosak és ugyanakkor egymáshoz kapcsolódhatnak, lehetnek közös elemeik is. Igazából abban különböznek egymástól, hogy a kitűzött célt milyen eszközökkel, módszerekkel valósítjuk meg. A mellékelt óravázlatban megjelenik a kooperatív módszeren kívül az elbeszélés, megbeszélés, szemléltetés, magyarázat, tanulói kiselőadás, vita, házi feladat. (1.sz. melléklet)

A pedagógusoknak a megfelelő oktatási stratégia kiválasztásakor figyelembe kell venni: a tanulók előzetes ismereteit. Ha ez egybeesik az érdeklődésükkel, az még javíthatja motivációjukat. Ezen kívül szem előtt kell tartani a tanterv által előírt tananyagot, illetve a tanulók tanulási stílusait és fejlettségi szintjeit.

A tanítási stratégiák használata nagyban hozzájárul a tanulás hatékonyabbá tételéhez. Pozitív hatásként vonzóvá és szórakoztatóvá tehetik a tanítást és a tanulást. Tanárként tudnom kell, hogy melyik helyzetben melyik stratégia a legmegfelelőbb. Ha újra és újra ugyanazt a stratégiát használom, akkor valószínűleg elvesztik a diákok a tanulás iránti érdeklődésüket.

Az alábbi ábra segítségével a stratégia terv szerkezeti egységét szeretném bemutatni:

4. ábra: A stratégia terv vázlata – saját készítés (Harvey, 2007:13.)

A stratégia tervét részletesen el kell készíteni a következőképpen:

A terv lépései:

1. Tananyag elhelyezkedése a tematikus tervben (előzetes tanmenetkészítés a Helyi tantervből kiindulva)
2. Meghatározni az óra célját
3. Tanulási-tanítási stratégia kiválasztása
4. Óraterv elkészítése

A tanár tanórai tevékenysége:

1. *az óra céljainak pontos meghatározása: munka kijelölése*
 2. *alapvető ismeretek közlése szóban és írásban*
 3. *a csoportok létrehozása, megszervezése*
 4. *a csoportok munkájának segítése: csoportok munkavégzése*
 5. *a produktum értékelése, vagy közös munka eredményeinek csoportonkénti prezentációja, beszámolók meghallgatása, többiek kiegészítések, hozzászólások, majd rögzítés: jegyzet pontosítása-kiegészítése*
 6. *összegzés, következtetés: a csoportmunka tartalmi tapasztalatainak összegzése a tanár és a tanulók beszélgetése során*
 7. *csoportos és egyéni teljesítmények értékelése*
5. Lehetséges módosítások, reflexió

A terv lehetséges módosításai:

- Csoportok változtatása:

Véleményem szerint a tanároknak alkalmazkodniuk kell az egyes csoportokhoz. Gyakran előfordul, hogy ami jól működik az egyik csoportban, az egyik másikban már nem szolgálja úgy a célt. Ilyen esetben változtatniuk kell az oktatási stratégián a hatékonyságuk maximalizálásának érdekében. A stratégia alkalmas a heterogén csoportokban történő munkavégzésre, így a gyengébb képességű tanulók is szóhoz jutnak.

- A stratégiák megváltoztatása, változtatása:

Jó lehetőség arra, hogy a tanulók ne veszítsék el a tanulás iránti érdeklődésüket. A mai felgyorsult világban, ahol rengeteg inger éri a diákokat, fontos, hogy a kiválasztott stratégia olyan elemeket tartalmazzon, amely vonzó és érdekes a gyerekek számára.

- Pedagógus személyiségének változása, folyamatos megújulás:

Az új tanterv, a változó követelmények és az új nemzedékek, generációk megjelenése miatt úgy gondolom, hogy a pályán levő pedagógusoknak szükségük van a megújulásra. Az eredményes munkavégzés szempontjából rendelkezniük kell többek között a jó szervezőképesség, a határozottság, az idő pontos mérése és tartása, a megosztott figyelem és alkalmazkodóképesség, a nyitottság és kreativitás személyiségjegyekkel.

Saját tapasztalataim:

Véleményem szerint a terv magabiztosságot ad. Tervezés nélkül is lehet rutinból órát tartani, csak nem fogunk maximális hatást kifejteni. Újra tervezhetjük azokat a leckéket, amiket korábban sokszor tanítottunk. Magam is sokkal jobban figyelek az egyes tanulók igényeire, és ez alapján átgondolom a stratégiát.

Fontosnak tartom az egyéni stílust. Hogyan igazíthatom a tervezést az én stílusomhoz? Segít a céljaim meghatározása. Mit csinálok és miért csinálok? Ez alapján el tudok számolni magamnak, a kollégáknak és a szülőknek is.

Feladatelemzés: aprólékos, fontos az idő tervezése, becslés. Gyakorlatban többször végig gondolni, és inkább egyszerre jelölni minimum és maximum időt, és ezt jelölni az óratervezetben.

- A kooperatív órák megtartásához szükséges egy megfelelő terem, amelynek berendezési tárgyai, a padok mozgathatóak, így ki lehet alakítani megfelelő teremrendezést a csoportok számára.
- Ezekre az órákra a pedagógusnak több felkészülési időre van szüksége. Át kell nézni, hogy a tananyagot hogyan lehetne részekre bontani, a részegységeket hogyan, milyen szempontok alapján tudják a csoportok feldolgozni. A munkához szükséges eszközöket (papír, filctoll stb.) minden esetben előre biztosítani kell.
- A pedagógus folyamatosan járkal a csoportok között, lehetősége van az egyéni és kiscsoportos személyes segítségnyújtásra. A közös munka során megtanulnak alkalmazkodni, mások ötleteit elfogadni. Meglátják, hogy egy probléma megoldásához számos úton el lehet jutni.
- A csoportos munkavégzés növeli az összetartozás érzését, jó hatással van az érvelési technika fejlődésére.
- Az értékelés során figyelmet kell fordítani a csoport munkájának, illetve azon belül az egyéni munkák értékelésére.

- A Házi feladat biztosítja az órák közötti kapcsolatot, hidat. Amikor egy órát tervezünk, számba kell venni a gyerekek otthoni munkáját, hogyan tudunk rá építeni. Ha nem volt házi feladat, hogyan tudjuk felidézni a tovább haladáshoz szükséges tudást. Kapnak lehetőséget külön gyakorlásra, kiegészítő feladatok otthoni végzésére.

2.4 A tanulás támogatása

2.4.1 Mentori feladatok ellátása

Fontos, hogy megismerjük a mentor és mentorálás fogalmának több definícióját. Kit tekintünk mentornak? A Magyar Értelmező Szótár alapján egy olyan személy, aki tapasztaltabb tanár, barát és tanácsadó.

Freedman (1992) szerint a mentor a mentoráltnál nagyobb tudással rendelkező személy, aki a mentorált fejlődésének elősegítését szem előtt tartva nyújt segítséget úgy, hogy bizalmi kapcsolat alakul ki közöttük (Fejes, 2009).

A tanárképzés kontextusában mentornak nevezzük azt a tapasztalt vezetőt vagy szakembert, aki iránymutatást és támogatást nyújt munkatársának, és segíti az egyén személyes fejlődését is. Támogatja az eligazodást a különböző munkahelyi helyzetekben. Gyakorlatvezető mentorként a tanítási gyakorlatukat teljesítő hallgatók tevékenységének szakmai támogatója. Ezt a szerepet a képzés során már az első félévben lehetőségem volt kipróbálni. A főiskolai hallgatók csoportos tanítási gyakorlatukat végezték a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnáziumban. A hospitálás során lehetőségem volt betekinteni a kollégák és a pedagógusjelöltek szakmai tevékenységébe. A hospitálás során segítséget nyújtott a kapott tanítási órák megfigyelésének és elemzésének szempontsora. Ez alapján könnyebben össze tudtam állítani a pedagógiai naplót, mely tartalmazta az eseménynaplót, a tanóra elemzését, a gyakorlatvezető pedagógus tevékenységének jellemzését a tanóra előtt, folyamán, utána, az összegzést, és végül a következő óra előkészítését. Az óralátogatás tapasztalatai alapján hospitálási naplót készítettem. Igyekeztem a pozitívumokat kiemelni, mert úgy gondolom, hogy ez nagyban segíti a hallgatók szakmai fejlődését.

Emellett megfigyeltem a gyakorlatvezető pedagógus tevékenységét a tanóra előtt, folyamán, és utána. A tanórák után csoportos megbeszélésen vettem részt a hallgatókkal és a gyakorlatvezető pedagógussal. Jó volt, hogy ugyanabban a teremben maradhattunk a megbeszélés idejére, nem zökkentünk ki abból a légkörből.

Azt tapasztaltam, hogy a pedagógus és a hallgatók között kialakult egy bizalmi légkör, amely érdeklődővé tette a hallgatókat, így a felmerült megoldási lehetőségeket nyitottan fogadták.

A megbeszélés során megvalósult a fokozatosság elve: a hallgató önértékelése után következett a társaik, majd a mentortanár segítő értékelése. Azt tapasztaltam, hogy a tanár és a társaik értékelése is reális volt. A gyakorlatvezető tanár értékelte azt, hogy hogyan alkalmazzák a hallgatók a szakmai ismereteiket, módszertani tudásukat, kommunikációjukat, problémamegoldásukat, kreativitásukat.

Különösen tetszett, hogy egymás értékelése közben szembe fordultak egymással a hallgatók, egymás szemébe mondták a véleményüket. A megfogalmazások segítő szándékkal történtek, kihangsúlyozták azokat az elemeket, amelyeket ők maguk is fel tudnak használni a későbbiekben. Ezzel együtt fejlődött a hallgatók önértékelése, hiszen belátták, ha hibáztak, és tanulhatnak egymás hibáiból is.

A tanár jól irányította az óraelemzést. Szóban értékelte a hallgatókat, észrevételeit segítő szándékkal fogalmazta meg. Folyamatosan mosolygott és biztatóan gesztikulált.

A látottak alapján az a véleményem, hogy a gyakorlatvezető tanár elkötelezett a pedagógus szakma iránt, és minden segítséget megad a hallgatóknak a szakmai önállóságuk eléréséhez. Jó példával szolgált nekem, hogy milyen viselkedésmódot tanúsítsak egy mentorálási helyzetben.

Ezután következett a következő óra előkészítése. A gyakorlatvezető pedagógus segítséget nyújtott a hallgatóknak az órák megtervezésében. Ötletekkel, javaslatokkal, személyes tapasztalattal segítette őket a tanórák helyes felépítésében, az alkalmazandó módszerek kiválasztásában. Felhívta a figyelmüket a kifejezések, utasítások pontos használatára.

Segíti őket a szükséges eszközök előkészítésében. Lehetőségük lesz a tanórákon kislaptopokat használni, illetve, ha nyomtatni szeretnének, azt ő fogja előre elvégezni. Azt gondolom, hogy ez nagy segítség.

Igény szerint konzultációs lehetőséget biztosít a hallgatóknak. Az otthoni felkészülést segítve játékgyűjteményt küld a hallgatóknak, melyet a későbbiekben is használni tudnak a mindennapi munkájuk során. Ha elkészültek a hallgatók az óravázlattal, átküldik és ő átnézi a megvalósítás előtt. A gyakorlatvezető pedagógus segítő véleménye alapján lehetőségük van az óra megtartása előtt újra átgondolni a tanóra felépítését, illetve szakirodalom felhasználásával kiegészíteni a tervezett tevékenységeket.

A hospitálási napló a mellékletben található.

A második félévben egyéni gyakorlatot teljesítettem szintén a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnáziumban. Ennek keretében gyakorlatvezető mentortanári szerepet kaptam. Feladatom volt a pedagógusjelöltek tanítási gyakorlatát irányítani, órát látogatni, megfigyelési szempontok alapján elemezni, értékelni. A mentorált

órájának látogatásáról jegyzőkönyvet készítettem, mely tartalmazta a hallgató óralátogatásának menetét, reflexiót az óramegbeszélés és az óralátogatás után.

Az óramegbeszélés a hallgató önértékelésével kezdődött. Összefüggően kifejtette saját véleményét arról, hogy hogyan valósult meg az, amit eltervezett. Igyekezett döntéseit és tevékenységét megindokolni.

Ezután a hallgatótársak értékelése következett. A csoport tagjai kölcsönösen értékelték a tanórát az óra megfigyelési szempontjai alapján. Megfogalmazták saját gondolataikat, és tanácsokat adtak, hogy mi az, amit másképp csináltak volna és véleményüket meg is indokolták, hogy miért gondolják úgy. Igyekeztek új ötletekkel segíteni egymás munkáját.

A megbeszélés záró összegző értékelés során elmondtam a saját véleményemet, majd ezután a gyakorlatvezető összefoglalta, illetve kiegészítette a hallottakat. Értékelése pozitív megerősítés volt a hallgató számára és nekem is. Az értékelés során ő is saját tapasztalatait, véleményét igyekezett megosztani a csoporttal. Úgy gondolom, hogy ez nagyon fontos, hiszen ezek a személyes indíttatású tanácsokat a hallgatók fel fogják tudni használni a jövőben.

A tanórákon és előkészítő megbeszélésen jól éreztem magam. Bár több éves szakmai gyakorlattal rendelkezem, én is szereztem új tapasztalatokat a fiataloktól. A gyakorlat megerősített abban, hogy mentortanár szeretnék lenni a jövőben. Szívesen fogadok iskolánkban főiskolai hallgatókat. Nyitottsággal fordulok majd hozzájuk.

A pedagógiai napló a mellékletben található.

2.5 A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

A gyerekek különbözőek. Így az egyéni sajátosságaikat figyelembe véve kell megterveznünk a nevelési-oktatási folyamatot. Az információk közvetítési módját a tanulók képességeihez kell igazítanunk. A továbbiakban ezt a sokrétű, speciális nevelő munkát szeretném bemutatni.

2.5.1 Speciális nevelési feladatok az iskolában

A speciális nevelési feladatok tantárgy keretén belül megismerkedtem a fogyatékossgal élő személyek problematikájával. A témával kapcsolatosan tanulmányoztam a szakirodalmat, a fogyatékossg megállapításának törvényi hátterét, majd esettanulmányt készítettem egy tanulóról.

Véleményem szerint a pedagógusoknak szerteágazó tevékenységet kell végezniük az iskolában azért, hogy eredményes legyen a tanítási-tanulási folyamat. A sikeres iskolai tevékenységet azonban tanulási zavarok és tanulási nehézségek nehezítik meg. A tanulási zavarral küzdő tanuló normál osztálytermi körülmények között az általánosan alkalmazott módszerekkel nem képes tanulni. (Porkolábné, 1984) „A tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek azok, akik általában korosztályuknál szerényebb szellemi képességekkel rendelkeznek. A tény, hogy nem tudnak a társak többségével azonos szinten teljesíteni, az iskola előtti, alatti, és az állás- és pályakeresés éveiben teljesítményük minden területét áthatja.” (Montgomery, 1990, 23.)

A tanítási-tanulási folyamatban felmerülő problémák alapján kiemelt figyelmet igénylő tanulókról beszélhetünk. Ezen belül a különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében három kategóriát különböztetünk meg. Így: 1.kiemelten tehetséges gyermek, 2.BTMN és 3.SNI kategória.

Minden pedagógus találkozott már ezekkel a kifejezésekkel. Fontosnak tartom ezek fogalmak pontos meghatározását.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 4. § 3. pontjába foglalt törvényi definíció szerint „az a különleges bánásmódot igénylőgyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe valóbeilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátosnevelési igényűnek”.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről)

Esettanulmányom központi szereplője egy 6. osztályos fiú. X.Y. több éve az angol csoportomba jár. Hetente három alkalommal angol órán találkozom vele.

A fiú közepes termetű, kissé molett. A testalkatából adódóan azokat az órai tevékenységeket kedveli, amiben ülni lehet. Jó hangulatú, temperamentumos személyiség. Nyitott, barátságos, szívesen mesél mindenről.

X.Y. öt éve tanul idegen nyelvet. Korábban, az 1-3. évfolyamon szakköri kereteken belül, értékelés nélkül tanulta az angol nyelvet. A Pedagógiai Programunk alapján a 4. évfolyamon

már heti kettő órában történt a nyelvoktatás. Ekkor már érdemjeggyel értékeltem a teljesítményét. A problémák a kezdetek óta fennálltak és azóta halmozódtak. A tanórai aktivitása változó. Figyelme szétszórt, gyakran elkalandozik, és csak rövid ideig képes koncentrálni. Nagyon nehezen memorizál. Kiejtése gyakran hibás. A tanult nyelvtani szerkezeteket helytelenül használja. A tanult szavakat sok hibával írja le. Gyakran értelmetlen szókapcsolatokat, mondatokat ír. Munkatempója nagyon lassú, állandó figyelmet és biztatást igényel. Az angol nyelven elhangzó szöveget nem érti, az utasításokat segítséggel tudja értelmezni. Írása sokszor olvashatatlan.

Úgy gondoltam, ahhoz, hogy a felső tagozaton kevesebb kudarccal boldogulni tudjon, szükség lenne még további megsegítésre, esetleg részleges tantárgyi felmentésre. A szülők látták gyermekük teljesítményét, így támogatták a tanuló komplex képességvizsgálatát a helyi szakszolgálatnál. Ott megállapításra került, hogy a tanuló esetében tanulási nehézség áll fenn. Hallásvizsgálat is történt, de annak eredménye szerint eltérés nincs. Diagnózisa: beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség. A vizsgáló bizottság javaslata alapján legalább heti kettő alkalommal csoportos keretek között megfelelő szakképzettségű pedagógus által vezetett tantárgyi felzárkóztatáson, valamint a fejlesztő pedagógus által vezetett készségfejlesztő foglalkozásokon kell részt vennie. A tananyag elsajátításához többletidő szükséges, de felmentést nem kapott az idegen nyelv tanulása vagy írásbeli számonkérése alól. Sajnos az elmúlt időszakban azonban még szembe tűnőbb lett a lemaradása társaitól. A sok otthoni gyakorláson kívül külön tanár segítségével is történt felzárkóztatási kísérlet, de ez sem hozta meg a várt eredményt. Az 5. évfolyamon a tanév végén úgy láttam, hogy már nem tudja bepótolni a hiányosságait. Ezért a szülők beleegyezésével vizsgálatot kezdeményeztem a sajátos nevelési igény megállapítása vagy kizárása céljából. A vizsgálat diagnózisa: a tanuló sajátos nevelési igényű (iskolai készségek kevert zavara BNO F81.3). Eszerint az osztálylétszám kialakítása során 2 főnek számít, ha oktatása a többi tanulóval együtt történik. A javaslat alapján heti 2 órában gyógypedagógus foglalkozik vele. Ezen kívül az idegen nyelv tantárgy helyesírás tantárgyrészének értékelés és minősítés alól felmentést kapott.

Speciális nevelési szükségletek megfogalmazása:

A szakértői vélemény javaslata alapján felmentést kapott az idegen nyelv tantárgy helyesírás tantárgyrészének értékelése és minősítése alól. Feladatmegoldáskor és számonkéréskor többletidőt, többletmagyarázatot kell biztosítani. Mennyiségileg differenciált feladatok megoldására kell helyezni a fő hangsúlyt. Lehetőséget kell biztosítani az írásbeli beszámoló szóbeli felelettel történő kiegészítésére, felváltására.

Támogatás megvalósításának bemutatása:

A család elvárásai reálisak. Tisztában vannak azzal, hogy X.Y. több figyelmet igényel. A szülők teljes mértékben igyekeznek partnerként segíteni munkánkat.

A tanórákon figyelembe veszem a szakértői javaslat ajánlásait, megadott mentesítéseit. Számonkérésnél a helyesírási mentesítését figyelembe veszem. Feladatmegoldáskor és számonkéréskor többletidőt biztosítok a számára. Előtérbe helyezem a szóbeli számonkérést. Töreksem minél több párbeszédet gyakorolni szituációs játékokon keresztül. Folyamatos biztatással, dicsérettel igyekszem motiválni őt. Óráimon kihasználom a tanteremben rendelkezésemre álló digitális eszközöket. (interaktív tábla, classboard, projektor). Szívesen használom a már kész tankockákat és készítek magam is újakat a sablonok segítségével. Különösen hasznosnak tartom, hogy audio funkcióval is el tudom látni ezen a felületen az adott feladatot, így egyszerre szolgálja az olvasási, írási és beszédképesség fejlesztését.

Ma is lelkes és pozitív hozzáállás jellemez a munkában. Szakmailag elkötelezettnek érzem magam. Szívesen segítem a tanulót oktató kollégákat is tapasztalataimmal, nálam bevált módszerek ismertetésével. Ahhoz, hogy az ismeretek elsajátítása sikeres legyen, ismernünk kell az egyén számára legelőnyösebb tanulási stratégiákat. Azt gondolom, hogy közös erővel tudjuk igazán segíteni őt. X.Y. reális önképpel rendelkezik. Tisztában van erősségeivel és gyengeségeivel. Azt tapasztalom, hogy az angol nyelv iránti érdeklődése továbbra is fennáll, erőfeszítéseket tesz az elsajátítása iránt. Célja, hogy sikeresen befejezze az iskolát, majd a kereskedelmi szakirányú szakképzettség megszerzése után tovább vigye a család vállalkozását.

2.6 A tanulói csoportok, közösségek kialakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

Az integráció szerves része az iskolákban folyó nevelő-oktató munkának. A továbbiakban az integrációnak a mi iskolánkban történő gyakorlati megvalósulását szeretném bemutatni.

Mit nevezünk integrációnak?

Az integráció a Magyar Értelmező Kéziszótár meghatározása szerint. „különálló részének valamely nagyobb egészbe, egységbe való beillesztését” jelenti. A nevelés-oktatás folyamatában az integráció a speciális nevelési szükségletű tanulók beilleszkedését jelenti a többségi oktatási intézményt látogató gyermekek közé. Evans és munkatársai (1996): az

integráció „az a folyamat, amely a fogyatékos és nem fogyatékos tanulók közötti interakció maximális megvalósítását célozza”.

Az integrált nevelés célja, hogy minden gyermek, függetlenül attól, hogy milyen sérülés vagy egyéb ok miatt fejlődésében akadályozott, megkülönböztetés nélkül vehessen részt a többségi intézményi nevelésben.

Az integráció általános megközelítésben azt jelenti, hogy a fogyatékos, akadályozott, azaz sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkednek ép társaik közé. Integrálnak viszont akkor tekinthetjük őket, ha a nap bármely részében együtt vannak akadályozott társaikkal, tekintet nélkül a közösen eltöltött idő mennyiségére és az együttes tevékenység típusára. A fogadó és beilleszkedő fél számára ez alkalmazkodást tesz szükségessé.

Hazánkban a fogyatékoság tényét a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok (SZRB) és az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet ellátó bizottságok (OSZRB) jogosultak megállapítani. A ténymegállapítás alapja egy komplex vizsgálat, amely orvosi, pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai részvizsgálatokból tevődik össze, eredménye egy olyan szakértői vélemény, amely – többek között – az intézmény kiválasztására tesz javaslatot (Kőpatakiné, 2009).

2.6.1 Az iskolám integrációs gyakorlatának bemutatása

A következőkben a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységünket szeretném bemutatni Pedagógiai Programunk alapján.

„Úgy érezzük, hogy amit teszünk, csak egy csepp a tengerben. A nélkül a csepp nélkül azonban sekélyebb volna a tenger.”

/Kalkuttai Teréz/

Iskolánk nevelő-oktató munkájának elsődleges feladata a sikeres és eredményes tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák, képességek fejlesztése. Változatos munkaformákkal és módszerekkel igyekszünk megalapozni a tanulók egyéni tanulási szokásait. Gyakran alkalmazzuk az együttműködésre építő kooperatív és interaktív tanulásszervezési módokat, illetve fontosnak tartjuk a személyre szóló, fejlesztő értékelést.

A felsőbb évfolyamokon célunk a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, és az életen át tartó tanulás megalapozása. Az érzelmi és értelmi intelligencia gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával igyekszünk megvalósítani. Előnyben részesítjük az életszerű, valóságos problémahelyzetek teremtését és megoldását. A diákok

társadalomba való beilleszkedését kívánjuk segíteni azzal, hogy felkészítjük őket a társadalmi jelenségek és kapcsolatrendszerek megértésére (Nagy, 2022).

A sajátos nevelési igényű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolánk jellegéből adódóan kis létszámmal vannak jelen az osztályokban. Befogadó és az egyéni fejlődésüket biztosító oktató-nevelő munkánk célja, hogy elősegítsük a társadalomba való beilleszkedésüket, a munkaerő piacon való későbbi helytállásukat. 2013. szeptember 1-től a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fogalmát a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény (1997. XXXI.) szabályozza:

„Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek” (1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról).

„Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a) -c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt” (1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról).

Tanulóink egy részének családi háttere a mai társadalmi helyzet összes negatívumával (megélhetési nehézségek, munkanélküliség, alkoholizmus, csonkacsalád) rendelkezik. Ezek tükröződnek a gyermekek teljesítményében, viselkedés- és beszédkulturájában egyaránt. Ők az

átlagosnál is nagyobb odafigyelést és törődést igényelnek. Tantestületünk tagjai jó empátiás képességgel igyekeznek a gyerekekben rejlő lehetőségeket feltárni. Emellett az értékelés során igyekszünk figyelembe venni a tanulók eltérő képességeit, a hátránnyal küzdők esetében önmagukhoz képest nézni a fejlődést.

Iskolánkban a napközi ellátás az 5-8. évfolyamon működik. A Pedagógiai Programunk alapján a HH-s és HHH-s gyermekeket kötelező felvenni a napközibe, még túljelentkezés esetén is. A napközi minden nap a délelőtti utolsó óra után kezdődik és 16 óráig tart. A foglalkozás keretében a tanulóknak lehetőségük van felkészülni a másnapi tanítási órákra. Általában először az írásbeli házi feladatot készítik el a tanulók önállóan. Ha valaki elakad a feladatmegoldás során, a napközis nevelőtől egyéni segítséget kaphat. A szóbeli anyagrészek elsajátításának ellenőrzése tanulópárakban vagy a nevelő által történik.

A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése:

Az intézményben megjelenő beilleszkedési, magatartási problémák okai összetettek, de a hatékony kezelés érdekében érdemes a kiváltó okokat csoportosítani:

- az etikai hovatartozás problémájának nehézségei
- szociális okok
- családi okok
- egészségügyi okok
- tanulási nehézségek okozta problémák
- mai életünkben adódó új veszélyeztető tényezők.

Ezek felismerése az osztályfőnök és az osztályban tanító szaktanárok feladata. Munkájukat segíti az iskolavédőnő, a háziorvos, a fejlesztő pedagógus, az iskolapszichológus, gyógypedagógus és logopédus. Az előző tanévben olyan eset adódott, melyet már nem tudtunk iskolánk szakemberei segítségével megoldani. Külső segítséget kellett kérnünk a Pedagógiai Szakszolgálat Tamási Tagintézményétől, így sikerült szomatopedagógust alkalmaznunk. A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő integrált oktatásuk. Az integrált nevelés csak a különböző szakemberek (gyógypedagógusok, speciális szakemberek) tervezett és tudatos együttműködése keretében lehetséges.

- BTMN-es tanulók segítése:

Fejlesztésüket a fejlesztő pedagógus látja el kis létszámú csoportokban, a törvény által előírt heti 2 órában. A tanulókról a szakvélemény alapján, év elején fejlesztési tervet készít a

fejlesztő pedagógus. Ez tartalmazza a tanuló adatait, a diagnózist, a vizsgálat és a kontroll időpontját, a fejlesztendő területeket. A megtartott foglalkozások anyagát a Fejlesztési Napló tartalmazza. A tanórákon ezek a tanulók együtt dolgoznak az osztálytársaikkal, pluszként kapják a heti 2 fejlesztő foglalkozást. Nagyon fontos a fejlesztő pedagógus, a tanítók és szaktanárok közötti szakmai együttműködés, hiszen a gyermeket tanító pedagógusoknak tisztában kell lenni a diák képességeivel, diagnózisával, a szakértői véleménnyel, és ezt a tanórákon figyelembe kell venniük. Pályázati pénzből és fenntartói hozzájárulás segítségével az évek során sokféle fejlesztő játékot sikerült beszerezni, melyet rendszeresen és szívesen használnak a tanulók a foglalkozásokon. A foglalkozások külön fejlesztő tanteremben kerülnek megtartásra, melyek dekorációja nagyon szemléletes, vidám és pozitív hangulatot áraszt. Már az osztályterem ajtaja is igen inspiráló. A gyerekek azt érzik, hogy jó helyre lépnek be; oda, ahol jó dolgok fognak történni velük.

- SNI-s tanulók fejlesztése:

Iskolánkban a rehabilitációs tevékenységet gyógypedagógus végzi, egyéni fejlesztési terv alapján, a törvényileg meghatározott heti 2 órakeretben. Az integrált oktatásban résztvevő pedagógusok együttműködnek egymással, a gyógypedagógus iránymutatásait igyekeznek beépíteni a mindennapi tervező munkájukba. Nagy hangsúlyt fektetünk a szülőkkel történő rendszeres kapcsolattartásra.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységink:

A tehetség nemcsak öröklött tulajdonság, hanem tanulás, tanítás függvénye is, ezért is nagyon fontos annak korai felismerése. Változatos tevékenységi formákkal bontakoztathatjuk ki a tehetségeket. Hagyjuk és ösztönözzük, hogy a diákok törekedjenek az eredeti, különleges megoldásokra.

A tehetség jellemzői: átlagosnál magasabb intelligencia, magas fokú kreativitás, a következtetés képessége, önálló útkeresés, szorgalom és kitartás, kíváncsiság, érdeklődés, előítéletektől való mentesség, bizonytalanság tolerálása, felügyelet elvetése, becsvágy, kockázatvállalás, divergens gondolkodás, folyamatos kommunikáció.

A tehetség kibontakoztatását

- serkenti: a megfelelő légkör megteremtése, a motiváció, a tanár ösztönző attitűdje, a bizalom, a megfelelő szervezeti strukturáltság, a játékosság, az értékelés késleltetése
- gátolja: az érdektelenség, a kreativitás lebecsülése, a túlzott fegyelem, a teljesítménykényszer.

A tehetséggondozás területei: tanórán és tanórán kívül végzett tevékenységek.

- Tanórán végzett tevékenységek:

Az iskolánkban folyó pedagógiai tevékenységek a jövő elvárásait is figyelembe veszik. Kiemelt szerepet kap a digitális eszközök helyes használatának elsajátíttatása. Az IKT eszközöket gyakran alkalmazzuk a tanórákon. A tantermekben rendelkezésünkre állnak a classboardok, laptopok és tabletek. A felsőbb évfolyamokon differenciált tanulásszervezés eszközeként is használható, hiszen mindenki a saját tempója szerint haladhat. Ezen kívül szívesen alkalmazzuk az egyes anyagrészek tanulói feldolgozását, majd kiselőadás formájában tanórán történő ismertetését.

- Tanórán kívüli tevékenységek:

Pályázatok elnyerésével igyekszünk bővíteni szemléltető eszközeinket. Az internet tudatos használatával növeljük tanulóink tájékozottságát. Az online felületek adta lehetőségeket igyekszünk kihasználni. Minden évben megrendezésre kerül a „Béri-verseny”, melynek során különböző témakörökben kell számot adni tudásukról a jelentkezőknek. Az idei tanévben szabadulósobát kellett a versenyzőknek végig járni virtuálisan.

Rendszeresen ösztönözzük diákjainkat a kutatómunkára, a szakirodalom tanulmányozására. Szívesen veszünk részt helyi, megyei és országos tanulmányi versenyeken (például Zrínyi Ilona Országos Matematikaverseny, Nemzetközi Kenguru Matematikaverseny, Dugonics András Matematikaverseny, Városi Szavaló és Versmondó verseny, PTE Ókortörténeti Tanszék levelezős versenye, Tolna megyei Környezetvédelmi verseny stb.). Saját rendezvényeinkre szívesen várjuk más iskolák tanulóit is. Bekapcsolódunk a város közművelődési intézményei, az önkormányzat által szervezett programokba, diákjaink színvonalas műsorokkal készülnek az ünnepi megemlékezésekre.

Testnevelő tanáraink szintén nagy figyelmet fordítanak a tehetséges tanulók támogatására. Iskolánk kézilabda és kosárlabda csapata kiemelkedő helyen szerepel a megmérettetéseken. Ezen kívül az idei tanévben öt tanulónk bajnoki címet vehetett át a Tolna Megyei Diáksport Tanácstól atlétika, földharc, karate és kerékpár kategóriákban. A hazai súlyemelők Felnőtt Országos Versenyén 11. évfolyamos diákunk bajnoki címet szerzett.

A sikeres tanulóink nevét, eredményeit ismertetjük az iskolarádióban, kifüggesztjük az osztálytermük falújságjára, illetve felkerülnek fényképpel együtt az iskola büszkeségfalára. Ezen kívül szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói dicséretben részesülnek a versenyeredményeik nivóssága alapján. Év végén könyvjutalomban részesülnek azok a

tehetséges tanulók, akiknek magatartásuk és szorgalmuk példás és tanulmányi munkájuk mellett évközben kiemelkedő tantárgyi, kulturális, vagy sport tevékenységet végeztek. Jutalmukat az iskola közössége előtt nyilvánosan veszik át.

Véleményem szerint sok előnye van az integrált nevelésnek. Megtanulják a gyerekek egymás másságának az elfogadását. Fontos azonban odafigyelni az adott osztály befogadóképességére, hogy milyen mértékben bírja el a toleranciát.

A magas osztálylétszámok és a tanulási nehézséggel küzdő tanulók létszámának emelkedése megnehezíti a pedagógusok munkáját. A tanórák tervezése sok energiát követel tőlünk. Úgy gondolom, hogy folyamatosan képeznünk kell magunkat, hogy az új kihívásokkal minél könnyebben szembe tudjunk nézni.

Iskolám pedagógusainak célja, hogy a hátránnyal küszködők, a speciális nevelési igényűek és a tehetséges tanulók egyaránt a megfelelő fejlesztésben részesüljenek, és egyben legyenek képesek tolerálni egymást, s elért eredményeikkel iskolánk hírnevét öregbítsék.

2.7 Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

2.7.1 A mentálhigiéné szerepe a lelki egészség védelmében

Az emberek körében elterjedt az a tévhit, hogy egy tanárnak nagyon könnyű a helyzete, mert a tanórák után és a szünetek ideje alatt otthon töltheti a szabadidejét. Azt sokan nem tudják, hogy a szabadidőnkben mennyi feladatot kell még elvégeznünk. A javítás, a versenyekre történő felkészítés, a másnapi tanórákra való készülés sok időt elvesz magunktól és a családuktól. A valóságban nagyon megterhelő számunkra a megfelelés a diákoknak, a szülőknek, a kollégáknak és a vezetőségnek, a törvényi és tantervi követelményeknek. Fontosnak tartom, hogy a pedagógusok ismerjenek olyan stratégiákat, melyek segítségével kezelni tudják a pszichésen megterhelő helyzeteket.

A helyes önismeret, a kiegészítés és megoldási lehetőségek témakörében kutatást végeztem a szakirodalomban. Ebben a részben a kiegészítés problémáját és annak megoldási lehetőségeit szeretném bemutatni a szakirodalom és a személyes tapasztalataim alapján.

„A szőlővesszőt a föld alá kell temetni, hogy friss hajtásokat hozzon – nekünk is változtatnunk kell az életünkön, ha azt akarjuk, hogy felfrissüljenek a gondolataink.”

/Frances Mayes/

Nevelő-oktató munkánk során nehéz megfelelni az újfajta elvárásoknak. A gyerekek tulajdonságai, motivációjuk folyamatosan változik. Ezért nekünk, pedagógusoknak folyamatos megújulásra van szükségünk. Fontos beépíteni a szakmai önértékelést a mindennapi munkánkba. Az önismeret az önmagunkról való tudást jelenti, hogy mennyire vagyunk tisztában a képességeinkkel, erősségeinkkel és gyengeségeinkkel. A folyamatos belső vizsgálat a reális énkép kialakításával kezdődik. Ha reális az énképünk, akkor tisztában vagyunk a mostani állapotunkkal, ugyanakkor meg tudjuk tervezni, hogy milyenné szeretnénk válni. A folyamatos önellenőrzés és elemző gondolkodás segítségével fejlődni tudunk, eredményesebb lesz a pedagógiai munkánk.

A reflektív gondolkodás az önismereti technikák egyike, mely a pedagógiai tevékenység tudatos elemzésének a gyakorlata (Szivák, 2003). Ha a reflex önmagunkra irányul, akkor azt önreflexiónak nevezzük.

A tanév második félévében részt vettem a Szakmai önismeret, önreflexió és konfliktuskezelés a pedagógiai gyakorlatban tréningen. Az önismereti kurzuson elsajátított ismeretek segítségével könnyebben meg tudom vizsgálni a munkám során felmerülő problémákat, illetve megtanultam elemezni döntéseimet. A fő hangsúly a gyakorlati feladatokra tevődött a képzés során. Olyan játékos gyakorlatokkal gazdagodott tudástáram, melyeket fel tudok használni a mindennapokban. A szakember vezetésével egymásra figyelve, egymást megerősítve végeztük el a szituációs – és szerepgyakorlatokat. A nap folyamán újabb lendületet kaptunk. A bemelegítő gyakorlatok megalapozták a jó hangulatban történő munkavégzést. Az önismereti kérdőívek elősegítették az önfejlesztést. A tréning feladatai segítettek abban, hogy hogyan kezeljük diákjaink problémáit és a probléma kapcsán felmerülő érzéseiket. A gyakorlatok végzésekor az önálló munka, a páros munka és a csoportos megbeszélések váltakoztak. A csoportos feladatmegoldások célja az együttműködésen alapuló feladatmegoldás volt. A zárógyakorlat során megfogalmazzuk, összegeztük tapasztalatainkat.

A foglalkozás nagy hatással volt a lelki és szellemi fejlődésekre az élet minden területén, nyitottabbá váltam a környezetem felé. A képzés a jó mentorra válásomat is segítette. A mentorálás képessége csak részben szereshető meg kívülről, a belső fejlődés nélkülözhetetlen. Nagyfokú nyitottság kell önmagunk megismerésére, illetve arra kell készítenünk a mentoráltunkat, hogy saját magára reflektáljon.

Ma a pedagógusok eszköztára egyre kevésbé alkalmas a problémák és konfliktusok kezelésére. Segítség lehet a konfliktuskezelési technikák elsajátítása, illetve aktív részvétel a szakmai továbbképzéseken. Ezek nagyban hozzájárulhatnak a módszertani megújulásunkhoz.

Ha ez nem történik meg, a problémák csak sokasodnak és megjelenik a tehetetlenség érzése, mely gyakran kiégéshez vezet.

A kiégéssel a Pedagógusok mentálhigiéniája című kurzuson ismerkedtem meg.

A Burnout (kiégés) szindróma krónikus, emocionális megterhelések, stresszek nyomán fellépő fizikai, emocionális, mentális kimerülés állapota, amely a reménytelenség és inkompetencia érzésével, célok és ideálok elvesztésével jár, s melyet a saját személyre, munkára, illetve másokra vonatkozó negatív attitűdök jellemeznek” (Herbert J. Freudenberger, 1974).

Edelwich Brodsky és Georg E. Becker a burnout kialakulását öt fázisba sorolta:

1. Idealizmus szakasza:

Jellemzői: A pedagógus nagyon motivált, lelkes a szakmája iránt. Nem teljesen reálisak a kitűzött céljai. A kollégákkal élén a kapcsolata, bizalommal fordul feléjük. A saját és a munkahelyi élet közötti határvonalakat nem tudja meghúzni. A segítséget a saját kudarcának éli meg.

2. Realizmus szakasza:

Jellemzői: Ez a valóságos kép, s ezért törekedni kell ennek az állapotnak a fenntartására. A pedagógus kudarcokat kezd átélni. Megtapasztalja, hogy a szülők, a kollégái nem csak jóindulatúak. Szakmailag elkötelezett, de távolságot tud tartani a magánélet és az iskola között.

3. Stagnálás szakasza:

Jellemzői: Fokozatosan kiábrándul a pedagógus a szakmájából, csökken az érdeklődése. A teljesítménye nem emelkedik. Meginog az önbizalma. A kapcsolattartást leszűkíti, már teher számára a kollégákkal történő kommunikáció.

4. Frusztráció szakasza:

Jellemzői: A pedagógus egyre kevesebbet kommunikál a környezetével. A negatívumokat veszi észre a munkájában, s emiatt sikertelennek érzi magát. Nem törekszik a szakmai megújulásra. Úgy érzi, hogy nincs köze a gyerekekhez, eltávolodik tőlük.

5. Apátia szakasza:

Jellemzői: Ebben a szakaszban a pedagógus már ellenséget lát a kollégáiban és a gyerekekben. Így egyre kevesebbet akar érintkezni velük. Elutasítja a segítő szándékot. Elveszti az életkedvét, depressziós lesz, és ez már a magánéletére is kihat. (Ónodi, 2009)

A burnout szindróma terápiája:

A pedagógusok helyzete nem egyszerű. Egyre több az átlagostól eltérő fejlődésű gyermek, akik több figyelmet, másfajta-változatos munkaformákat és módszereket igényelnek. A felkészülés, a helyettesítés, a megnövekedett adminisztrációs teendők miatt folyamatos a terhelés, sokkal intenzívebb a munkavégzés. A COVID miatti online oktatás még tovább mélyítette a leterheltségünket.

Fontos, hogy tudatosan legyünk aktívak, töltsünk időt saját magunkkal. Akkor lesz hatékony a munkavégzésünk, ha kiegyensúlyozottak és motiváltak tudunk maradni. Lelkileg kiegyensúlyozott gyerekeket csak kiegyensúlyozott, boldog pedagógusok nevelhetnek.

Sok pedagógus sokszor frusztrált, túl nagyra érzi a rá háruló terheket. A gondjaikat nem tudják kibeszélni, így előfordulhat, hogy felvesznek bizonyos káros szenvedélyeket. Ehelyett sok olyan tréning és módszer létezik, mely segíti a lelki egészség megőrzését. Ezek lehetnek akár hétköznapi tevékenységek is. Így: szabadidős tevékenységek, építő baráti összejövetelek, zenehallgatás, Én-idő. Fontos, hogy ne sajnáljuk a magunkra szánt időt, mert ez enyhíti a rossz közérzetet. Szükséges a feltöltődésünkhöz egy olyan tevékenység, amitől kiegyensúlyozottabbá válunk. Van olyan személyiség, aki a munkájából töltődik fel. Számára örömforrást jelenthet akár egy sikeres ismeretátadó óra, lelkes diákokkal való foglalkozás. Segíthet, ha átgondoljuk a napunkat, és listát készítünk a következő napi teendőkről.

Biztosíthatja lelki egészségünk megőrzését a helyes időbeosztás, hogy a napjaink a lehetőségeinkhez képest egyenlő teherelosztásúak legyenek. Törekednünk kell a munka és a pihenés megfelelő arányára. Megtapasztaltam én is, hogy határt kell szabni a tanári lét és a magánélet között. Az iskolai feszültségek nem szabad, hogy otthon, a családon csapódjanak le.

A kiégésnek lehetnek fizikai, lelki és mentális tünetei. Fizikai tünetek például az alvászavar, a magas vérnyomás vagy fejfájás. A lelki tünetek: szorongás, ingerlékenység mellett megjelenhetnek mentális tünetek. Így: csökkenő teljesítőképesség, feledékenység, szétszórtság.

A kiégés egy állapot, melyen lehet változtatni. A probléma mélysége befolyásolja, hogy milyen eljárást érdemes alkalmazni a lelki egyensúly visszaállítására. A megelőzésnek három szakaszát különböztetjük meg:

1. Az elsődleges, primér prevencióval a kóros folyamat elindulását akadályozzuk meg.
2. A másodlagos, szekunder prevencióval a már felismert, elindult kórfolyamatot állítjuk meg.
3. A harmadlagos, terciér prevenció a kórfolyamat kezelését, rehabilitációját jelenti (Ónodi, 2009).

Véleményem szerint az önismeret gyakorlása mellett a tantestületeknek nagy szüksége lenne egy mentálhigiénés szakemberre, mert ő nagy mértékben tudná segíteni a pedagógusok lelki egészségének megőrzését. Emellett az lenne az ideális, ha mindenki saját maga tisztában lenne azzal, hogy ő maga mit tehet a saját lelki egészségéért.

2.7.2 Egy kiválasztott ifjú jellemzése szakmai szempontból

Az egész életünk a fejlődésünkről szól. Azon dolgozunk, hogy a lehető legjobbat hozzuk ki önmagunkból. Az emberi életút változásaival az ifjúkor pszichológiája tantárgy keretein belül ismerkedtem meg részletesen. A szakirodalom és az előadás keretében megismerkedtünk az adott életszakaszok jellemzőivel, a személyiség fejlődését befolyásoló tényezőkkel és azok hatásaival.

Az ember személyiségének kialakulása egy hosszú folyamat, mely a gyermekkortól az ifjúkorig tart. Minden korszaknak megvan a saját jellemzője. Fontosnak tartom, hogy elfogadjuk az általános életkori jellemzőktől eltérő különbségeket. A kisgyermekkorban főként biztonságra és szeretetre van szükségük a gyerekeknek. A tudatos nevelőmunka során a pozitív dicséret alkalmazásával támogatni tudjuk a gyerekek érzelmi biztonságát.

A nevelés elsődleges színtere a család. Törekednünk kell arra, hogy a szülőkkel partnerként együtt dolgozva segítsük a gyermekek fejlődését. Iskolánkban célunk, hogy diákjaink családi légkörben tanuljanak, s felelősségteljes és tisztességes emberekké váljanak.

A témával kapcsolatosan egy konkrét, a közvetlen környezetemből hozott pozitív példát szeretnék bemutatni; egy ifjút, aki példakép lehet diákjaink számára. Közeli kapcsolatban állunk, így lehetőségem volt figyelemmel kísérni a lány életútját, ahogy tiniből ifjú hölgygé vált.

Angol nyelvtanárként magánórákon találkozom ezzel a korosztállyal és vele is. A választott személy lány, pár napja már betöltötte a 19. életévét. Édesanyja a kolleganóm, így sokat találkozunk az iskolában és iskolán kívüli programokon is. Ha tanulmányai engedik, szívesen részt vesz és segít édesanyjának az iskolai programok megszervezésében és lebonyolításában.

Átlagos családból származik. Édesanyja pedagógus, édesapja pedig külföldön dolgozik. Egy testvére van, aki egy 9 éves kisfiú. Szüleivel jó a kapcsolata. Ez annak is köszönhető, hogy fiatalosak és megpróbálnak jól viszonyulni lányuk korosztályához. Igyekeztek egyértelmű, ugyanakkor rugalmas keretek között terelni lányukat. A kamaszkorú lány persze többször vitatkozott, feszegette a határokat. Küzdött a szülői utasítások ellen, sokszor túl önálló szeretett volna lenni. A szülei azonban ragaszkodtak a közösen kialakított szabályokhoz és ezeket a

problémás helyzeteket sikeresen megoldották. Öccséhez ragaszkodik, jó a kapcsolatuk. Természetesen előfordultak köztük konfliktusok. Ilyenkor teher volt számára, hogy testvérére vigyázzon vagy érte menjen az iskolába. Ma már igyekszik felelősségteljesen viselkedni és segíteni őt.

Külső megjelenése ápolts és rendezett. Sportos alkat. Igazán szép lány, hosszú szőke festett haja van. Divatosan öltözködik, ruhaviselete átlagos. Egy apró, pár cm-es tetoválás található a csuklóján, melyet édesanyjával együtt készíttettek, ez egy jelképes kapocs közöttük.

Általános iskolai tanulmányai után Pécsen tanult tovább egy neves katolikus gimnáziumban. Ez volt az első szárnypróbálgatása az önállóság terén. Nem a vallási nevelés miatt választotta ezt az intézményt, hanem a későbbi továbbtanulási szándékai miatt. A középiskolai pályafutása sok kihívást és kitartó munkát követelt meg tőle. A változás sokrétű volt. Osztálytársai közül senki nem ment vele ebbe az intézménybe, ő azonban nem érezte ennek hátrányát. A régi barátai közül csak a legközelebb állók maradtak meg, de ezzel egyidőben új barátságok is szövődtek.

Érdeklődése sokoldalú, lelkes és céltudatos fiatal. Alsó tagozatos tanulóként kezdte meg zeneiskolai tanulmányait, klarinéton játszik. Zenei ambícióit feltehetően nagynénjétől örökölhette, aki zenetanárként dolgozik Pécsen. Az iskolai évek alatt szívesen szerepelt az iskolai és városi ünnepségeken.

A középiskolai évek alatt hullámzó volt a kapcsolata a szülőkkel. A hét folyamán telefonon tartották a kapcsolatot, a hétvégét pedig a családdal töltötte. A problémát az okozta, hogy a két nap kevés volt arra, hogy a szüleivel, a barátaival és a közben kialakult párkapcsolatával is egyformán törődjön. Már távolabb került a szüleitől és inkább a kortársaival érezte jól magát. A szülők azonban egyformán, következetesen kiálltak a nézeteik mellett. Bizony sokszor elhangzott: „Amíg itthon laksz és az én kenyereimet eszed...” mondat. Az édesapa hét közben külföldön tartózkodik, de szerencsére ez nem befolyásolta rossz irányba a szülők nevelési szokásait. Ha probléma adódott és a lány az apjának panaszkodott telefonon, ő az édesanya mellé állt, és tudatosította lányában, hogy az édesanyjával ért egyet. Azt gondolom, hogy ez a fajta összefogás és következetesség nagyon sokat segített abban, hogy jó irányba tereljék gyermeküket. Sok lelki erőpróba után a beszélgetéseknek köszönhetően a lány úgy érezte, hogy bízhat a szüleiben, hogy jót akarnak neki és sikerült túllendülni ezeken a mélypontokon. Véleményem szerint a szülők derűs hangulata, humorérzéke is elősegítette a könnyedebb problémamegoldást. Szívesen látják a családi házban lányuk barátait, rendszerint náluk tartották a házibulikat. A szabályokat lefektették és azokat igyekeztek is betartani. Ilyenkor felelősséget kellett vállalnia házigazdaként a barátai viselkedéséért.

Komolyan veszi az életet, céltudatos ifjú. Látja, hogy szülei keményen dolgoznak. Ezért úgy döntött, hogy igyekszik megteremteni a megélhetéshez szükséges anyagi javakat. Nyáron diákmunkát vállalt egy helyi pékségben. Ez igazán emberpróbáló munka. Hajnali fél négykor kelt minden nap, délután pedig munka után nyelvvizsgára készült. Szinte napi szinten találkoztunk ott is. Jó volt látni, hogy felnőttként viselkedik és megállja a helyét. A szabadidejében a barátaival találkozott. Ugyanúgy élte a fiatalok mindennapjait, mint a munkavállalás előtt.

Az elmúlt tanév során befejezte középiskolai tanulmányait, sikeresen leérettségizett, történelem és idegen nyelv tantárgyakból emelt szinten. A történelem vizsgája azonban nem sikerült jól. Angol nyelvből megszerezte a középfokú nyelvvizsgát. Német nyelvből is elkezdte a nyelvtanfolyamot, azonban a nyár végéig nem sikerült komplex középfokú nyelvvizsgát szereznie. Sajnos nem vették fel arra a szakra, amelyre jelentkezett. Másik lehetőséggel nem élt, mert ő csakis azon az egy területen szeretne elhelyezkedni a munkaerőpiacon, álma, hogy stewardess-ként dolgozhasson.

Nem esett kétségbe, céltudatosan eltervezte a jövőjét. A családdal egyeztetve úgy döntött, hogy egy évre Budapestre költözik egyik barátnőjével, és munkát vállalt egy üzletben eladóként. Itt kamatoztatni tudja angol nyelvtudását is. Ez igazi mérföldkő volt az életében. Szülei szorgalmazták, hogy elköltözzön, de annak is örülnek, ha hazalátogat bizonyos időszakonként. A költözésben segítettek, a rokonoktól ingyen kapott albérletet segítettek neki bebútorozni. Az álmai megvalósítása miatt most újra próbálkozik a nyelvvizsgával, és történelem tárgyból is emelt szintű érettségit fog tenni az idei tanévben. Ennek érdekében esténként, munka után magántanárhoz is jár. Ehhez anyagi segítséget nyújtanak a szülei, mert ők is látják, hogy keményen dolgozik, hogy elérje a céljait és felvegyék az egyetemre, a kiválasztott szakra.

Jelenleg már van párkapcsolata, a fiú kettő évvel idősebb nála. A Budapestre költözés megnehezíti a kapcsolatukat, de igyekeznek legyőzni a távolságot, illetve az internet segítségével tartják a kapcsolatot. A gyermekvállalás még nem került szóba közöttük, az elsődleges célja az egyetem elvégzése után a hón áhított munkahelyen történő elhelyezkedés.

A munka és tanulás miatt sokszor késő este ér haza. A nagyvárosban azonban a szabadidő és társasági élet területén több a kikapcsolódási lehetőség. Szívesen tölti új barátaival, kollegáival a szabad idejét, moziba és koncertekre jár. Bár munka után, fáradtan indul szórakozni, mégis rövid időn belül képes kipihenni magát.

A szülők igyekeznek egyenrangú partnerként kezelni. Tudják, hogy jogilag már felnőtté vált a gyerekük. Személyisége már megérett, határozott véleménye van mindenről. Egyre több

függetlenséget szeretne kivívni magának és saját, önálló életét igyekszik élni. Ami fontos, hogy már nemcsak a szüleire támaszkodva keresi a biztonságot, hanem igyekszik saját maga előteremteni az mindennapokhoz szükséges anyagiakat. Hiszem, hogy meg fogja találni a helyét a világban. Eddig életútja és jellemző tulajdonságai alapján ma is példaképe iskolánk diákjainak.

2.8 Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

2.8.1 Esettanulmány konfliktuskezelésről

Osztályfőnökként a mindennapi munkám során a jó osztályközösség kialakítására törekszem. A gyerekek serdülőkorban vannak, ami nehezen képzelhető el konfliktusok nélkül.

Véleményem szerint a mai kor pedagógusának nehéz a feladata, mert a konfliktusok már szerte ágazóak.

„A pedagógia nem szűkítheti le a konfliktus fogalmát az iskolai életre, s nem korlátozhatja azt a tanár-diák, tanár-szülő kapcsolatára sem. Mivel a társadalom, sőt a világ problémái, a közoktatás változásai közvetlenül vagy közvetve, de elkerülhetetlenül hatnak a pedagógiai tevékenységre, konfliktusokat hoznak létre. Ezek tudomásulvétele, megfelelő kezelése, a folyamatba történő beépítése nélkül elképzelhetetlen hatékony nevelés” (Szekszárdi, 1994, 18.).

A konfliktus hozzátartozik az életünkhöz. A konfliktushelyzetek egy része az iskolában is megjelenik. Az utóbbi években azt tapasztaltam, hogy egyre gyakrabban, és változó intenzitású konfliktusokkal találkozhatunk. A pedagógusok ezekben a helyzetekben nem egyformán viselkednek. „Filley (1975) szerint az ember viselkedését konfliktushelyzetben az önérvényesítés-önalávetés, illetve az eredményorientáltság-kapcsolatorientáltság dimenziói mentén írhatjuk le.” (Szekszárdi, 1994, 29.) A konfliktusok megoldásában is különbözőek vagyunk. Szekszárdi Júlia öt konfliktuskezelési stratégiát fogalmazott meg. Ezek: az önérvényesítő (versengő), önálávető (engedékeny), elkerülő, kompromisszumkereső és a problémamegoldó stratégia. A legoptimálisabb a problémamegoldó stratégia, mert ennek során közösen lehet megkeresni a közös probléma minden érintett számára legkedvezőbb megoldását (Szekszárdi, 2001).

Munkám során nagy hangsúlyt fektetek a személyes kommunikációra, a szociális készségek fejlesztésére, mert úgy gondolom, hogy ez nagyban segíti a tanulók konfliktuskezelését. Meg kell tanítani a gyerekeket az érzelmeik verbális kifejezésére, mások érzelmeinek megértésére. „Bármilyen nehéz és feszültségekkel terhes időszak is a serdülés, feltételezhetően csak abból a fiatalból lesz harmonikus felnőtt, aki átesik ezen a krízisen, aki

ennek során megtanul felelősséggel dönteni, vállalni döntései kockázatát, következményeit” (Szekszárdi, 2001, 2.).

A pedagógus szerepe a különféle konfliktusokban különböző lehet. A továbbiakban egy, az osztályomat érintő diák – pedagógus személyközi konfliktusát szeretném bemutatni. Ebben az interperszonális konfliktusban, mint osztályfőnök vettem részt, a másik felek által létrehozott helyzetre igyekeztem reagálni.

Az osztályom rövid jellemzése:

A csoport létszáma 27, ebből 14 lány, 13 fiú. Nyolc fő 12 éves, tizenkilenc tanuló 13 éves. Az osztály tanulmányi eredménye jó. Az osztály átlaga az elmúlt tanév végén 4,72. volt. 9 tanuló kitűnő, 13 pedig jeles eredménnyel zárta a tavalyi tanévet.

A tanulók a 4. osztály befejezése után sikeres központi felvételi megírásával kerültek be a közösségbe a helyi és környező falvak általános iskoláiból.

A tanuló jellemzése:

Osztályom tanulója X.Y. Változó hangulatú, temperamentumos személyiség. Alacsony a tűrőképessége, hamar dacossá válik. A közösség szabályait részben tartja be. Érdemjegyei összhangban vannak a képességeivel. Tanulmányi eredménye változó, de szülei elvárásai magasabbak. Feladatvégzés során változó a munkatempója, feladatmegértése bizonytalan és felületes. Viselkedése nyugtalan, folyton szereplésre vágyik. Véleményem szerint így kompenzálja azt, hogy társaitól gyengébb a tanulmányi eredménye. A családjával, testvéreivel való viszonya jó. Édesanyja pedagógus, édesapja karbantartóként dolgozik. Rendszeresen segít szüleinek a kisebb testvérek ellátásában, otthoni munkafolyamatokban. Szívesen vállal feladatokat az osztályközösségben, de ilyenkor túlságosan szervezővé válik.

Az eset bemutatása

Természetismeret órán a diák rendszeresen konfliktusba kerül a szakos tanárral. Folyamatosan megzavarja a tanórát: beszélget a padtársával, mással foglalkozik. Sokszor próbál vicces helyzeteket teremteni azzal, hogy hangokat ad ki, tréfás megnyilatkozásokat tesz. Szeptember végén a tárgyat oktató pedagógus szaktanári figyelmeztetésben részesítette. Ezt az intézkedést a tanuló és a szülők egyaránt nehezményezték.

Az eset elemzése

A szaktanári figyelmeztetést pénteki napon kapta a tanuló. Ennek tényéről az osztálytársaitól értesültem. Hétfőn a szülő is megkeresett Messenger üzenet formájában.

Hétfőn délelőtt megbeszélésre hívtam a diákot, ahol elmondta az ő álláspontját. Ezután a szülővel is beszéltem telefonon. Kezdeményeztem személyes találkozót a diákkal, szülővel és az érintett kollégával, de a szülők nem szerettek volna ebben részt venni. Azt kérték, hogy én,

mint osztályfőnök próbáljam megoldani a problémát. Ezzel nem értettem egyet, mert úgy gondolom, hogy az érintetteknek jelen kellene lenni egy ilyen megbeszélésen. A szülők arra hivatkozva hátráltak ki a konfliktusból, hogy nem szeretnék, ha a fiúkat a későbbiekben személyes sérelem érné a pedagógus részéről a jelzés miatt. Ezt tiszteletben tartva először az osztályközösséggel, majd a kollégával tartottam megbeszélést.

A gyerekekkel az osztálytermünkben találkoztam. Magam és diákjaim viselkedését a nyitottság és a másik fél meghallgatása jellemezte. Többen megfogalmazták, hogy valóban zavaró társuk viselkedése. Nehezményezték, hogy előfordult már az a sajnálatos eset, hogy emiatt a tanárnő kollektív büntetesként dolgozatot íratott az egész osztállyal. Nyíltan elmondták a véleményüket, sérelmeiket társuk és tanáruk iránt. Úgy gondolom, hogy mindenképpen sikeresnek mondható volt a megbeszélés.

Ezután került sor a négy szemközti egyeztetésre a kollégával. A beszélgetés feszültséggel indult, de ügyeltünk arra, hogy ne sértsük meg egymást. Őszintén beszélt az érzéseiről, hogy mennyire bántja a tanuló provokatív viselkedése. Viszonylag kevés, heti 2 órát tölt a gyerekekkel, az ismeretanyag viszont sok. Emiatt haladni szeretne a tananyaggal, de ez a fajta viselkedés félbeszakítja, kizökkenti nemcsak a tanulókat, hanem őt is.

Egyetértettünk abban, hogy a diák gyengébb teljesítményt nyújt társainál, és feltehetően ennek kompenzálása miatt viselkedik így. A leggyakrabban azok a tanulók zavarják az órai munkát, akik tanulási nehézségeik miatt kevésbé motiváltak (Martin, 2022).

Arról sikerült meggyőzni a kollégát, hogy a fegyelmezés érdekében ne adjon egyest a rendbontónak, illetve ne használja a kollektív büntetést. Elismerte, hogy ez hibás lépés volt. Még aznap törölte a dolgozatra adott rossz érdemjegyeket.

Konfliktusmegoldási javaslat

„ha békét akarunk teremteni a világban, a gyerekekkel kell kezdenünk”

(Martin)

Nyíltan szembenéztem a konfliktussal. Erőfeszítéseket tettem a probléma megoldására, igyekeztem feltárni a kiváltó okokat. Örültem volna, ha a szülők részt vettek volna ebben a folyamatban. Úgy gondolom, hogy ez a konfliktus őket is mélyen érintette, és nekik is szükségük lett volna a személyes kommunikációra.

Az iskolákban ma már nagyon eltérő anyagi és szociális háttérű diákokkal találkozunk. Sokkal nehezebb a motiváció, a tanulás iránti érdeklődése felkeltése és talán még nehezebb annak fenntartása. Nekünk is szükségünk van a folyamatos megújulásra, igazodnunk kell az új generációk érdeklődési köréhez. Véleményem szerint a kollégának is törekednie kellene a

változatos módszerek alkalmazására, így jobban le tudná kötni a diákok figyelmét. Erről azonban nem tudunk beszélni.

Arra biztattam, hogy a következő órán közösen alkossanak szabályokat. „A tanár-diák konfliktusok megelőzésére ajánlott a szabályok közös megalkotása. Ha kívülről, a gyerekekre kényszerített, igényeiktől független vagy azzal ellentétes szabályokhoz kell alkalmazkodniuk, gyakoribb a szabályszegés” (Martin, 2022).

Bátorítottam arra, hogy mondja el a saját elvárásait, majd a diákok bevonásával tisztázzák, hogy kitől milyen viselkedést, tanórai munkát vár el. Tudniuk kell a tanulóknak, hogy valós probléma, ha a tanár által meghatározott tevékenység helyett mással kezdenek foglalkozni. Meg kell erősíteni bennük, hogy ők egy osztály, de egy ember miatt nem fogja hátrány érni őket. Ezt a tanórát folyamatosan megzavaró tanulónak is meg kell értenie. Igyekeztem a konfliktusba került tanuló érzelmeire hatni, és rávilágítani arra, hogy a többiek emiatt ellene is fordulhatnak. Ezt viszont nem szeretnénk, hogy megtörténjen. Biztattam, hogy próbáljon meg beolvadni az osztályközösségbe és alkalmazkodni a tanárok elvárásaihoz.

Megkértem a tanárnőt, hogy azonnal jelezze a diáknak, nekem és a szülőknek, ha a tanuló magatartása újra elfogadhatatlanná válik. Ösztönöztem, hogy segítse a gyerekeket, hogy el tudják mondani neki is a problémáikat. Abban a kis időben, amit velük tölt, szánjon időt a nyílt kommunikációra. Így lehetősége lesz a konfliktusok megelőzésére, és a gyerekek is együttműködőbbek lesznek vele. Semmiképpen se várja meg, amíg a konfliktus elmérgesedik.

Felajánlottam a segítségemet is: mint osztályfőnök, szívesen hospitálok egy-egy tanórán, hogy lássam a diákok viselkedését. Osztályfőnöki óra keretében nagyobb hangsúlyt fogok fektetni a közösségépítő, szituációs gyakorlatok alkalmazására. Igyekszem szerepjátékokon keresztül fejleszteni a diákok empátiáját. Remélem, hogy nem fog továbbra is fennállni a konfliktus a diák és a pedagógus között.

2.8.2 Pályán lévő pedagógusok problémái

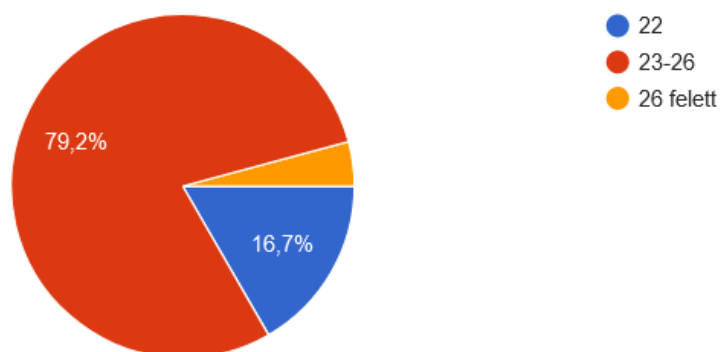
A pedagógusok problémáinak feltérképezése céljából egy tizenkilenc kérdéssorból álló online kérdőívet készítettem. Az abban megadott válaszok segítettek abban, hogy a mi iskolánkban dolgozó, pályán levő pedagógusok munkájáról, problémáiról valós képet kaphassak.

A tantestületünk jellemzői a kérdőív eredményei alapján:

Az online kérdőívet 24 fő töltötte ki: 22 nő és 2 férfi. Kollégáim névtelenül töltötték az kérdőívet.

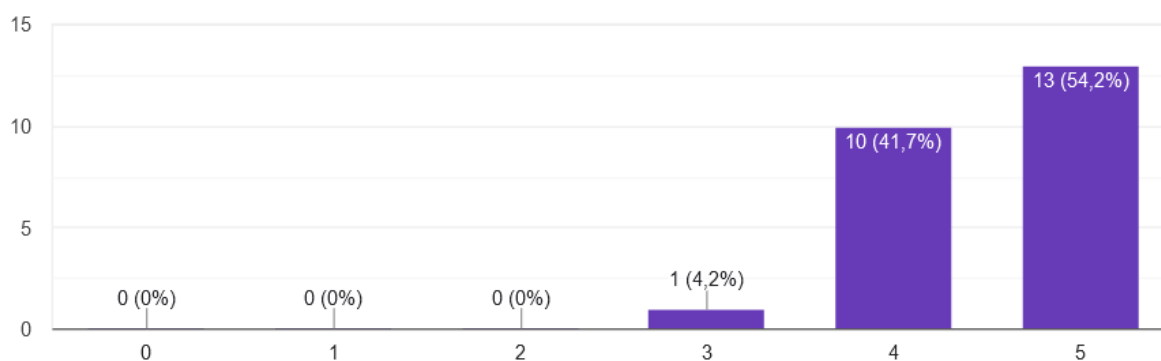
A pedagógusok 50 %-a több, mint 25 éve tanít, 8,3 % nincs még 5 éve a pályán.

A kérdőívet kitöltő pedagógusok közül gimnáziumban tanít 17 fő, a többiek az általános iskola alsó tagozatán és felső tagozatán is tanítanak. Én is áttanítok az általános iskolába.

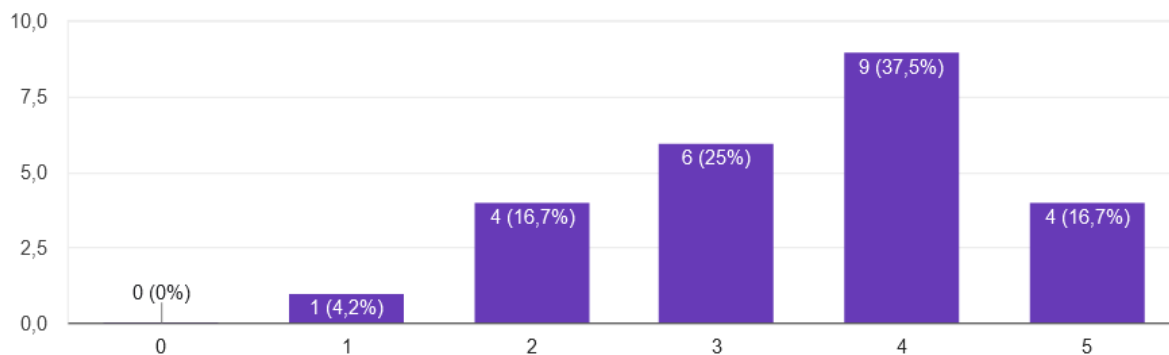
5.ábra: Iskolánkban dolgozó pedagógusok óraszámja – saját készítés

Intézményünkben nem jellemző a kiugróan magas túlórák száma, mivel iskolánk egyházi fenntartású. A Pécsi Egyházmegye törekszik az egyenlő terhelésre, nem szívesen fizetnek túlórapénzt. Az emelt óraszámú nyelvi képzés miatt jellemzően a nyelv szakos kollégáknak van magas óraszámuk, illetve ezen kívül a helyettesítésekből tevődik össze a túlóraszám.

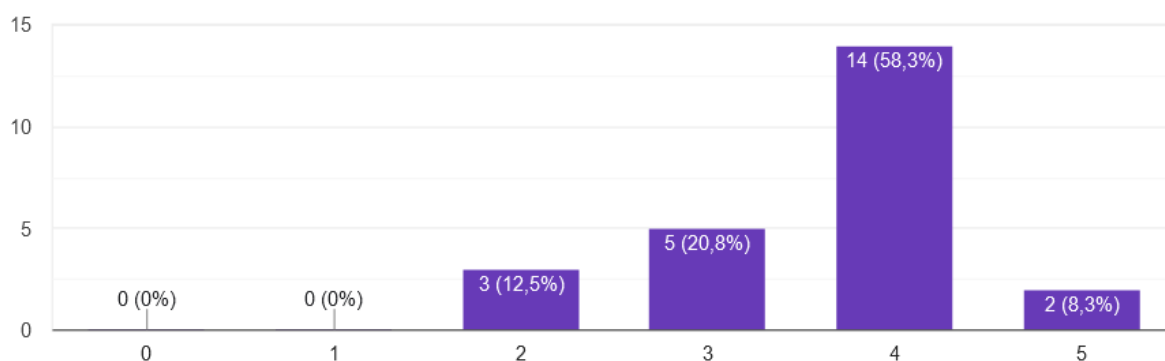
6.ábra: Mennyire ért egyet az állítással? Tudom, hogy milyen elvárásoknak kell megfelelnem a munkahelyemen – saját készítés

A pedagógusok több mint a fele tisztában van azzal, hogy milyen elvárásoknak kell megfelelnie a munkahelyén. Iskolánknak jó a hírneve. A 2003/2004-es tanévben nyilvánosságra hozott adatok alapján a hozzáadott pedagógiai érték szempontjából iskolánk országos 5., Tolna megyében 1. helyezést ért el.

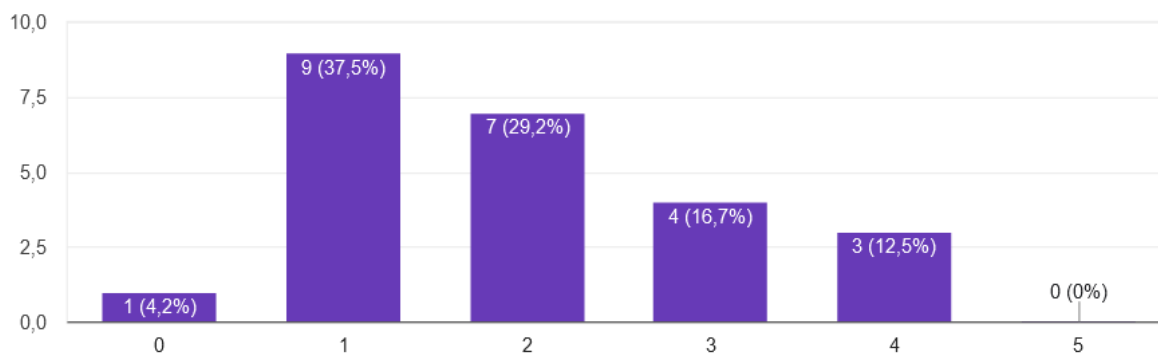
7.ábra: Mennyire ért egyet az állítással? Jól érzem magam a tantestületben. – saját készítés

A gimnáziumba jelentkező tanulók száma magas, ők sikeres központi felvételi vizsga alapján kerülhetnek be a képzésbe. Az általános iskola első évfolyamán kiugróan magas a túljelentkezés száma. Ennek egy előzetes felmérés szerint az az oka, hogy a diákok jó intézményi körülmények között tanulhatnak, a szülők elégedettek az oktatás színvonalával. A gimnáziumi tanulók többsége legalább egy nyelvből felsőfokú nyelvvizsgát szerez. Végzős diákjaink sikeres emelet szintű érettségi után többnyire egyetemeken folytatják tanulmányaikat. A kollégák többsége szívesen, örömmel tanít; van hivatástudatuk. A válaszadók 34 %-a jól érzi magát a tantestületben.

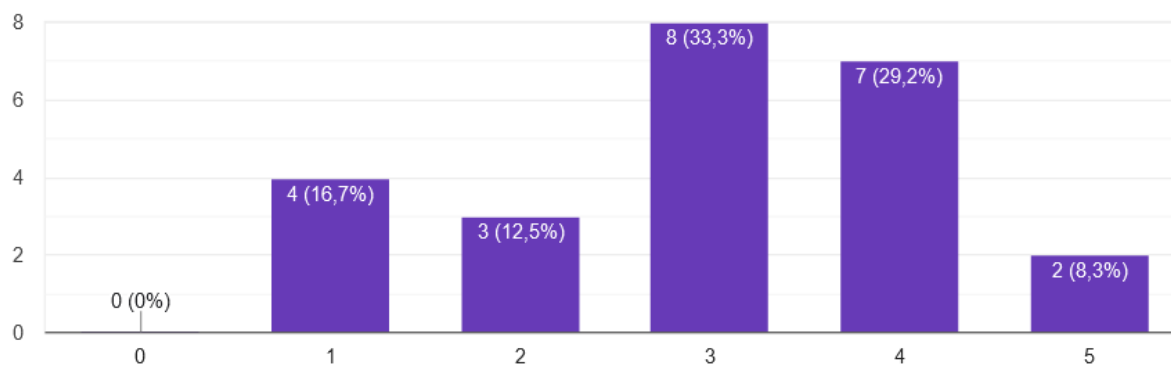

8.ábra: Mennyire ért egyet az állítással? Az intézményben a szakmai munka zavartalan végzéséhez szükséges eszközök rendelkezésre állnak. – saját készítés

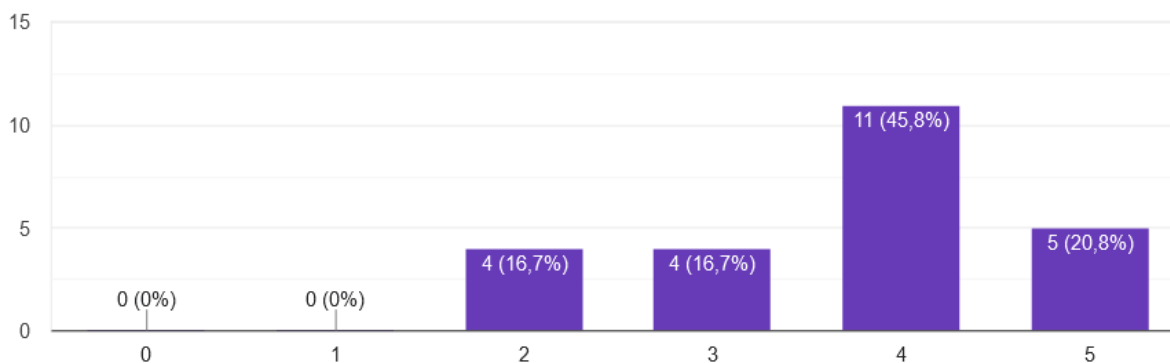
Az intézmény felszereltségi szintje a kollégák 58 %-a alapján jó. Iskolánk véleményem szerint rendelkezik az oktatáshoz szükséges audiovizuális, technikai eszközökkel, könyvtári állománnyal. Az intézmény vezetősége kiemelt figyelmet fordít a digitális eszközök modernizálására. Bizunk benne, hogy a Katolikus Negyed megépülése után még modernebb környezetben folyik majd az oktatás.

9.ábra: Mennyire ért egyet az állítással? *Úgy érzem a társalom megbecsüli a munkámat. – saját készítés*

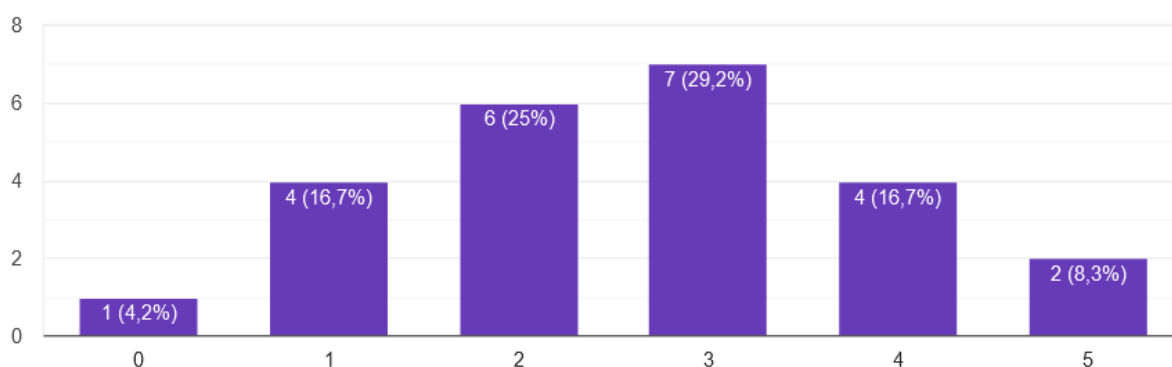
10.ábra: Mennyire ért egyet az állítással? *Úgy érzem a szülők megbecsülik a munkámat. – saját készítés*

11.ábra: Mennyire ért egyet az állítással? *Úgy érzem a diákok megbecsülik a munkámat. – saját készítés*

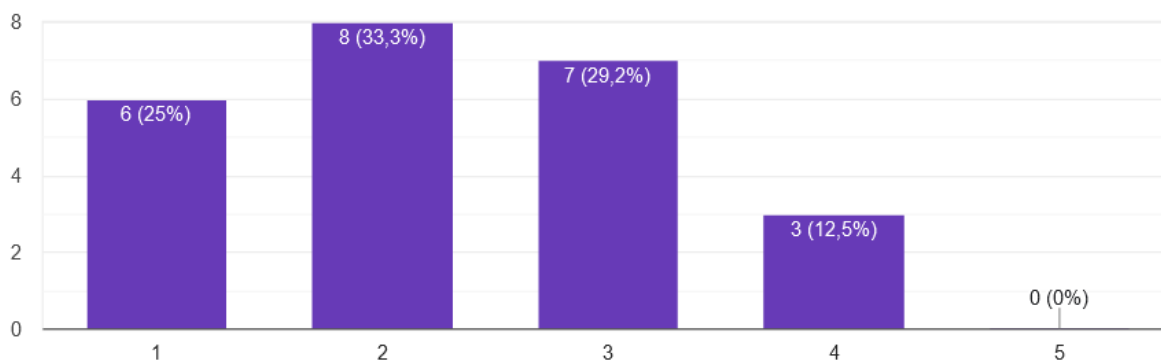
Napjainkban sajnos a pedagógus szakma presztízse sokat romlott. Ezt iskolánk pedagógusai is megtapasztalják.

A megkérdezett kollégák 37%-a szerint a társadalom egyáltalán nem becsüli meg a munkájukat. A társadalom elképzelése az, hogy a hosszú szünidő, a kötetlen munkaidő és sajátos munkabeosztás mind könnyedebbé teszik a pedagógusok munkavégzését. Ők sajnos nem veszik figyelembe azt, hogy az órákra való felkészülés, a továbbképzés, a dolgozatjavítás, a szakköri programok, az egyéni foglalkozás, a kapcsolattartás a szülőkkel sok időt igényel. A felmérés szerint viszont a szülők és a diákok viszont többségében megbecsülik a pedagógusok munkáját. Véleményem szerint ez annak is köszönhető, hogy régi diákok gyermekei járnak hozzánk, illetve a szülői elvárásokat teljesítik az eredményes munkánkat igazoló sikeres nyelvvizsgák és felvételik.

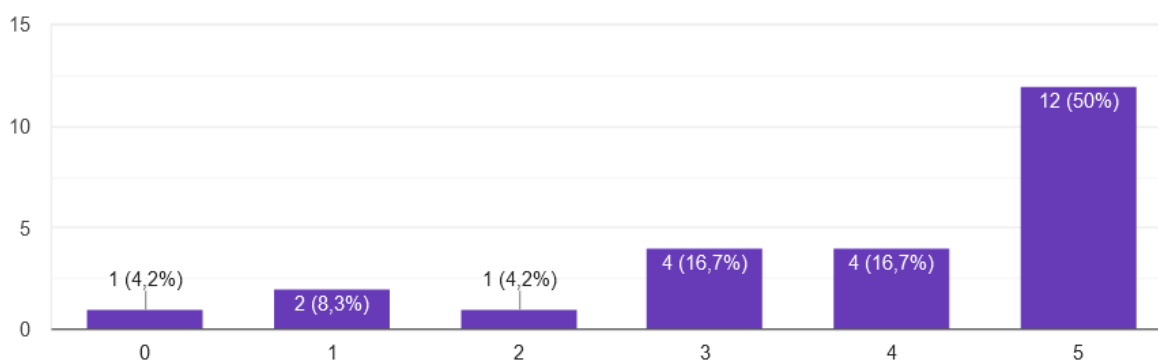
12.ábra: Mennyire ért egyet az állítással? Elegendő visszajelzést kapok az iskola vezetésétől a munkámat illetően – saját készítés

A válaszadók általában úgy gondolják, hogy elegendő visszajelzést kapnak az iskolavezetéstől a munkájukat illetően. Úgy gondolom, hogy minden pedagógusnak fontos a megerősítő dicséret. Iskolánk helyi sajátossága a KIMIT. Ennek keretében egy bizonyos pénzösszeg kiosztható a pedagógusoknak az alapján, hogy ki milyen szakmai versenyeken, foglalkozásokon vesz részt a gyerekekkel a szabadidejében. Nagy hangsúlyt fektetünk a folyamatos reklámra. Intézményünk jelen van a közösségi médiában: Facebookon, Instagramon. Ezeken az oldalakon mindig közzétesszük a sikeres verseny- és nyelvvizsgaeredményeket, külföldi Erasmus-programon belüli kirándulásukat.

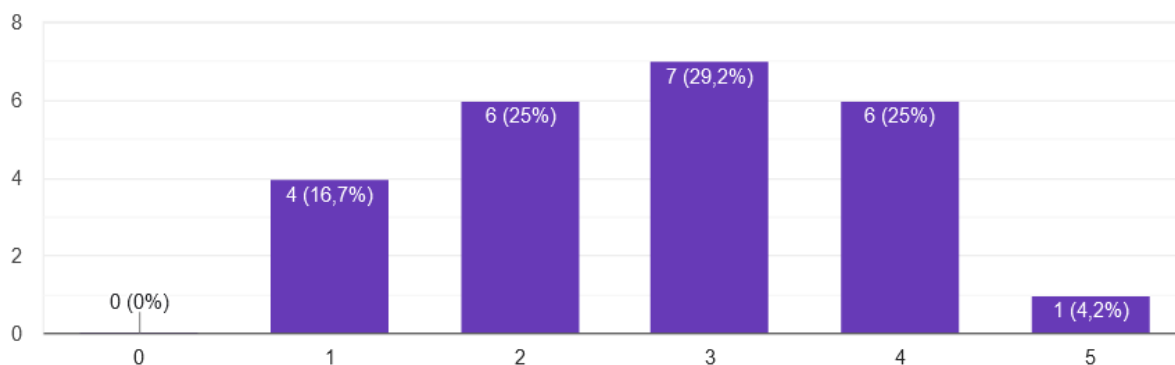
13.ábra: Mennyire ért egyet az állítással? A bevezetett pedagógus-előmeneteli rendszer segíti az oktatás színvonalának emelését – saját készítés

A tantestület szakos ellátottsága jó, a pedagógusok rendelkeznek a megfelelő szakirányú, illetve egyetemi végzettséggel. Az eredményes oktató-nevelő munka érdekében folyamatos továbbképzéseken veszünk részt. A kapott válaszok alapján a kollégák 33 %-a szerint a bevezetett pedagógus – előmeneteli rendszer többnyire nem segíti az oktatás színvonalának emelését.

14.ábra: Mennyire ért egyet az állítással? A pedagógusok bére alacsony, méltatlanul kevés pénzért dolgozom – saját készítés

Iskolánk pedagógusainak fele teljesen egyetért azzal az állítással, hogy a bérük rendkívül alacsony. Többségük másodállást, magánórát vállal, így kompenzálva az alacsony jövedelmüket. Én is azt tapasztalom, hogy több diplomával húsz év munkaviszony után is kevesebb a munkabérem, mint egy hipermarket pénztárosának. Sajnos a mai napig nem kapcsolódott össze a pedagógusok béremelése az oktatás hatékonyságát és eredményességét-minőségét javító intézkedésekkel. Remélhetőleg ez a helyzet megváltozik. Iskolánkban a kérdőív alapján ez volt az a kérdés, amelynek negatív értékelésében a leginkább egyetértettek a válaszadók.

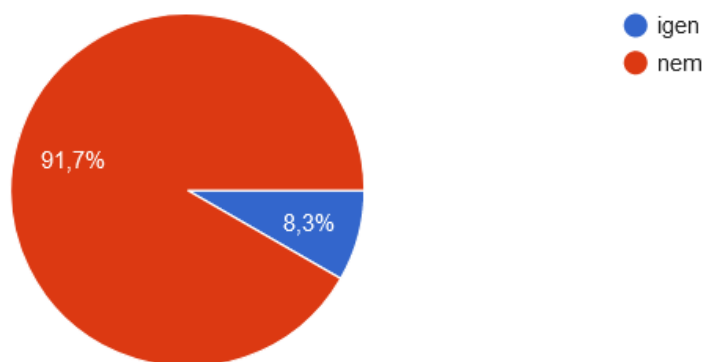

15.ábra: Mennyire ért egyet az állítással? Nagyon megterhelnek a tanításon kívüli, ránk osztott, vagy önként vállalt feladatok – saját készítés

A kollégák 29 %-a szerint többségében nagyon megterhelőek a tanításon kívüli, ránk osztott vagy önként vállalt feladatok. Valóban igen aktív élet folyik iskolánkban: Diákjaink kiemelkedő teljesítményt nyújtanak országos tanulmányi versenyeken, ezen kívül kitűnnek a labdarúgás, a kézilabda játékokban. Az általános iskola egyes évfolyamai úszásoktatáson is részt vehettek a helyi fürdőnek köszönhetően. Tanulóinknak minden évben sítábort is szervezünk. Iskolánkban Diákönkormányzat működik, melynek fő feladata, hogy az iskola diákjainak érdekeit képviselje. Ezen kívül különböző kulturális programok szervezésével színesíti az iskolai életet. Diákjaink a Tamási Alapfokú Művészeti Iskolában képzőművészeti és zenei oktatásban részesülnek. Emellett szívesen szerepelnek a városi rendezvényeken, ünnepeken. Nyelv szakos kollégák részt vesznek az Erasmus pályázaton. Ennek keretében európai országokba (Törökország, Spanyolország, Olaszország stb.) látogatnak el diákjainkkal. A program célja, hogy európai és világpolgárokat neveljenek a jövő generációjából.

Viszont a megkérdezettek 33 %-a úgy gondolja, hogy vannak olyan feladatok, melyek megoldásában szívesen részt venne, de nem jut hozzá, mert mindig ugyanazok a kollégák csinálják. Ez is azt mutatja, hogy ambíciózus a tantestületünk. Ezzel ellentétben 41 % általában úgy érzi, hogy ha egyszer elvállalt egy feladatot, akkor attól nehezen tud szabadulni, pedig szeretne más jellegű feladatot elvállalni.

A felmerülő problémák ellenére a tantestület tagjai közül csupán 2 fő jelezte, hogy szívesen elhagyná az iskolát. Ennek okát a kollégákban látják.

16.ábra: Szívesebben tanítanék másik iskolában – saját készítés

A kérdőív végén igyekeztem megtudni, hogy mi motiválja a kollégákat a pedagógiai munkájuk során, mi miatt maradtak még ennyi év után is a pályán?

A legtöbben úgy gondolják, hogy a gyerekektől kapott szeretet, hála és őszinteség az, ami a pályán tartja őket. Erőt merítenek a gyerekek és a szülők pozitív visszajelzéseiből, és emellett fontos, hogy sikerélményük legyen. Minden nap más és más, új kihívással teli. A pedagógusoknak segíteni kell a gyerekeket a tudás megszerzésében, illetve a felmerülő problémák megoldásában. Gondolkodni tudó fiatalokká szeretnénk nevelni őket. A közösen elért eredmények motiváló hatásúak számukra és számunkra is.

Tantestületünk tagjaival együtt hisszük, hogy a megszerzett tudás révén, a sikeres továbbtanulás segítségével sok diák élete megváltozhat, jobbra fordulhat. Kollégáimmal együtt azon dolgozunk, hogy diákjainknak biztos alapokat adjunk és örömmel járjanak ebbe az iskolába.

2.9 Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

2.9.1 Az önismeret és reflektivitás szerepe a pedagógusi munkában

Nevelő-oktató munkánk során az újfajta elvárásoknak nehéz megfelelni. A gyerekek tulajdonságai, motivációjuk folyamatosan változik. Ezért nekünk pedagógusoknak is folyamatos megújulásra van szükségünk. Fontos beépíteni a szakmai önértékelést a mindennapi munkánkba. Az önismeret az önmagunkról való tudást jelenti, hogy mennyire vagyunk tisztában a képességeinkkel, erősségeinkkel és gyengeségeinkkel. A helyes önismeret nélkül nehezen tudunk boldogulni a világban. A folyamatos belső vizsgálat a reális énkép kialakításával kezdődik. Ha reális az énképünk, akkor tisztában vagyunk a mostani állapotunkkal, ugyanakkor meg tudjuk tervezni, hogy milyenné szeretnénk válni. A folyamatos

önellenőrzés és elemző gondolkodás segítségével fejlődni tudunk, eredményesebb lesz a pedagógiai munkánk.

A reflektív gondolkodás az önismereti technikák egyike, mely a pedagógiai tevékenység tudatos elemzésének a gyakorlata (Szivák, 2003). Ha a reflex önmagunkra irányul, akkor az önreflexiónak nevezzük.

Reflektív pedagógusként folyamatosan figyelek, értékelek és módosítom az alkalmazott módszereket. Fontos, hogy tudatosan legyünk aktívak, töltsünk időt saját magunkkal. Akkor lesz hatékony a munkavégzésünk, ha kiegyensúlyozottak és motiváltak tudunk maradni. Pedagógusként a szakmai reflexiónk szándékos, az elméletet és a gyakorlatot összekapcsoló, a változást és fejlődést célzó, egy bizonyos cél elérésére irányuló gondolkodás. A reflektív magatartás arra ösztönöz bennünket, hogy jobban megértsük a tanulókat, a szükségleteiket és képességeiket. Véleményem szerint a reflektív magatartásnak az egész pedagógusi életpályát végig kell kísérnie.

3 MENTORI FELADATOK AZ INTÉZMÉNYBEN

3.1 Gyakornoki és mentorálási folyamat a Tamási Béni Balogh Ádám Katolikus Gimnázium, Kollégium, Általános Iskola és Óvoda intézményében

Dolgozatom további részében a mentortanár szerepét, a gyakornokokkal való foglalkozás folyamatát szeretném bemutatni. Iskolánknak még nem készült el a gyakornoki szabályzata. Így alapos kutatómunkába kezdtem, tanulmányoztam a rendelkezésemre álló forrásokat. Az információkat összesítettem, majd az Oktatási Hivatal által kiadott Mentorok tevékenységének támogatása című segédanyag útmutatása alapján a szabályzatot a teljességre törekedve kidolgoztam. Ennek fő részét szeretném bemutatni, amely tartalmazza a mentorálás folyamatát. Az elmúlt tanévben egy kémia – biológia szakos hallgató töltötte iskolánkban a tanítási gyakorlatát. Ennek keretében lehetőségem volt végig kísérni a mentorálási folyamatot, rendszeresen részt vettem a mentor és a mentorált megbeszélésein. Ezen időszak gyakorlati tapasztalataival kiegészítve készítettem el az alábbi összefoglaló anyagot.

1. A gyakornokkal szemben támasztott követelmények

1.1.Általános követelmények

- A gyakornok ismerje meg a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényt.
- Az intézmény Pedagógiai Programját.
- Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát és Házirendjét.

Intézményünkben a tanév kezdetekor a gyakornok önállóan megismerkedett iskolánk alapküldetésével. A felmerülő kérdésekre a megbeszélések alkalmával választ, illetve magyarázatot kapott. Ennek köszönhetően jól tudott alkalmazkodni az intézmény sajátosságaihoz és elvárásaihoz.

1.2.A szakmai munkakörhöz kapcsolódó speciális követelmények

- A gyakornok mélyítse el ismereteit: a tanított korosztály életkori sajátosságai, pszichológiai fejlődése terén, a tanulói kompetenciák fejlesztése terén, a tanulói folyamat irányítása terén, az adott tárgy módszertanában, az oktatáshoz szükséges eszközhasználat terén.
- A gyakornok fejlessze képességeit: a tanulókkal, szülőkkel, munkatársakkal való kommunikáció terén, a konfliktuskezelési technikák terén, a tudatosság, tervezés, időbeosztás terén.

A gyakorlati idő kezdetekor a hallgatót bemutatták az intézmény valamennyi dolgozójának, tantestületünk tagjainak és a diákoknak. A kommunikáció nagy szerepet játszott ebben az időszakban. A hallgató írásban összegyűjtötte a személyes, előzetes elvárásait, melyeket ismertetett velünk. Rendszeresen hospitált több évfolyam több osztályában. A hospitálásuk utáni megbeszéléseken ismertette a megfigyelési tapasztalatait. A tanórákon használt digitális eszközök használatát a mentortanár nagyban segítette, még az óra megtartása előtt bemutatta. Ha az előzetes próba ellenére probléma adódott a tanórákon, a diákok is aktívan segítettek számára az okostábla használatát. A tanórákon felmerülő konfliktushelyzeteket a hallgatónak egyedül kellett megoldania, a mentortanár csak nagyon indokolt esetben avatkozott közbe. A hallgató a megbeszéléseken kapott segítséget a probléma lehetséges megoldási módjaival kapcsolatosan. Ezeket a gyakorlati tanácsokat a későbbiekben már önállóan alkalmazni tudta a tanórákon.

2. A gyakornoki munkavégzés szabályai

A gyakornok, a kötelező órák teljesítésén túl csak a nevelőtestületi munkában való részvételre és a munkaköréhez kapcsolódó munkára kötelezhető.

Többlettanítás csak abban az esetben jelölhető ki a számára, ha a betöltött munkakör feladatainak ellátása betegség, baleset vagy egyéb ok miatt másképpen nem ellátható.

A kötelező és a teljes munkaidő közötti időben a gyakornok órát látogat, konzultál a mentorával, kollégákkal, intézményvezetővel.

Lehetőség szerint heti egy órában vegyen részt a mentor vagy a szakmai munkaközösséghez tartozó pedagógus óráján. Ezeket az alkalmakat óramegbeszélésnek kell követnie.

Amennyiben a gyakornok igényli, hetente egy alkalommal biztosítani kell számára a konzultációt.

Az óralátogatást a naplóban jelölni kell, valamint a konzultációról nyilvántartás készül a résztvevők aláírásával.

Iskolánkban a hallgató rendszeresen részt vett a nevelőtestületi értekezleteken. Segítette a diákokat a tanulmányi versenyeken való részvételben. Igyekezett részt venni az iskolai rendezvényeken, melyeken jó lehetősége volt közelebb kerülni a diákokhoz. Ez a nyitott magatartás a későbbiekben megkönnyítette a tanórákon való együttműködést a tanulókkal. A mentorról történő konzultációra hetente több alkalommal is sor került. A hatékony munkavégzés érdekében a hallgató amikor segítséget kért, megbeszélést tartására került sor.

3. A gyakornok számonkérésének módszerei

A mentor a tanév elején a gyakornokkal történt beszélgetések, óralátogatások alapján elkészíti a kiinduló értékelést a pedagógus kompetenciák indikátormutatóinak figyelembevételével.

A mentor és a gyakornok közösen elkészíti a fejlődési tervet. Egyeztetnek a kollégák előtt tartott bemutató órák tartásáról és a szülői értekezleten való segítő részvételéről. A gyakornoknak részt kell vennie a munkaközösségi programból kiválasztott rendezvény megszervezésében, levezetésében, majd eredményességének megbeszélésén. Ezen kívül segédkezik tanév végén a szülők számára bemutató rendezvény szervezésében és levezetésében.

4. A gyakornok értékelése

Félévkor és év végén a mentor írásban elkészíti a gyakornok értékelését, melyet egy megbeszélésnek kell követni. A megbeszélésen a gyakornok és a mentor vesz részt.

A gyakornok önértékelése után a mentor megosztja vele szakmai segítő értékelését. A megbeszélésén során esetlegesen felmerülő véleménykülönbségeket megbeszélnek. Közösen meghatározzák a következő időre vonatkozó fejlesztési területeket. A megbeszélés végén értékelő lap készül. Az elkészült értékelő lapot mindketten aláírják. A gyakornoknak lehetősége van észrevételeit jelezni az értékelőlapon. Az értékelő lap három példányban készül,

melyből egyet az intézményvezető, egyet a gyakornok és egyet a mentor kap, és ezt a gyakornoki idő leteltéig, a minősítő vizsgáig meg kell őrizni.

5. A mentorálás folyamata

A szakmai segítőt az intézményvezető jelöli ki. Feltétel: az intézményben legalább öt éve alkalmazásban áll és legalább öt éves gyakorlattal rendelkezik az adott szakterületen. A mentori munkavégzéssel járó időt, a kötött munkaidő nem tanítással lekötött munkaidőkeretébe kell beszámítani.

-A mentor feladatai:

Elkészíti a gyakornokkal egyeztetve a gyakornoki programot, majd az intézmény vezetőjével jóváhagyhatja a programot.

- A gyakornokot felkészíti:
 - a követelményekben meghatározott jogszabályok, alapdokumentumok (PP, SZMSZ, Házirend stb.) megismerésére, értelmezésére
 - segíti azok szakszerű alkalmazásában a tanórák helyes felépítésében, az alkalmazott módszerek kiválasztásában
 - segíti a tanórák előkészítésével, tervezésével és eredményes megtartásával kapcsolatos írásbeli dokumentumok elkészítésében
 - felkészíti a gyakornokot a minősítő vizsgára

Megismerteti a gyakornokot az adott munkaközösség munkájával és a helyi szokásokkal. Igény szerint konzultációs lehetőséget biztosít a gyakornoknak, melyről feljegyzést kell készítenie. Negyedévente legalább egy alkalommal a gyakornok tanítási óráit látogatja. Ezt a naplóban aláírásával igazolja. Félévente írásban értékeli a gyakornokot, bevonja azokat a pedagógusokat is, akik a gyakornok munkáját az adott időszakban segítették.

3.1.1 Összefoglaló értékelés SWOT analízis alapján

Az iskolám mentorálási programját és megvalósulását SWOT analízis alapján elemeztem.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> -pedagógusok szakmai felkészültsége -megfelelő iskolai környezet -mentortanár szakvizsgával rendelkező mentorok megléte -kétoldalú kommunikáció -folyamatos kapcsolattartás -sikeres együttműködés, koordinálás, irányítás -precíz adminisztráció 	<ul style="list-style-type: none"> -naprakész információ megosztása (hiányzások) -mentorált módszertani hiányosságai -bizonytalan gyakorlati tudás -mentorált önértékelése
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> -szabályozott munkafolyamatok -munkamegosztás a hallgatói önállóság érdekében -tanügyi dokumentumok megismerése -munkaközösségek működése -kollégák és szülők bevonása a folyamatok eredményessé tétele érdekében -tapasztalati tanulás más-más osztályokban 	<ul style="list-style-type: none"> -mentor gyenge problémaérzékenysége, rugalmassága -pedagógusok közötti viszony minősége -növekvő leterheltség, magas óraszám -tanulócsoportok hiányzása

17.ábra: SWOT analízis: Az intézmény mentorálási programjának értékelése - saját készítés

Az intézményre vonatkozó dokumentum tartalmazza a mentorálási folyamat szabályait. Jelenleg egy fő rendelkezik mentortanár szakvizsgával és jelenleg én veszek részt a képzésben. Intézményünkben a gyakorlatban aktív, kezdeményező tantestületbe kerül a mentorált személy.

Az oktató - nevelő munkámban azt tapasztaltam, hogy új kihívások jelentek meg a tanári pályán. Ahhoz, hogy lépést tudjunk tartani a változásokkal, rendszeresen képeznünk kell magunkat. Így a kompetenciák fejlesztése mellett fontosnak tartom az egész életen át tartó tanulást. A mentoroknak stabil szaktudással és kitartással kell rendelkezniük. A rugalmasság és a korszerű munkavégzést segítő IKT-eszközök használata is nélkülözhetetlen a feladat ellátása során.

Fontosnak tartom a rendszeres szóbeli és írásbeli kommunikációt. Iskolánk kiemelt figyelmet fordít az adminisztrációs feladatok határidőre történő elvégzésére, és ez igaz a mentorálási folyamat feladataira is.

Intézményünkben aktív diákélet folyik: Erasmus-program, sportrendezvények, országos tanulmányi versenyek és nyelvvizsgák váltják egymást. Ezek miatt gyakori a diákok, osztályok és tanulócsoporthoz hiányzása. Ez megnehezítheti a mentorált tevékenységének (hospitálás, óra megtartása, megbeszélés) időbeosztását. Szerencsére az iskola vezetősége és a tantestület tagjai rugalmasak.

Törekedni kell arra, hogy folyamatos együttműködés mellett bővüljön a mentorált gyakorlati tudása. Munkamegosztással lehetőség szerint biztosítani kell a hallgatói önállóság növelését. Ehhez természetesen elengedhetetlen a támogató magatartás.

A pályakezdők sok nehézséggel találkozhatnak az osztályokban. Megnehezítheti munkájukat, ha módszertani ismereteik hiányosak. Ezért nagyon fontos, hogy a szakmai segítő, mentor olyan tapasztalt pedagógus legyen, aki valóban segítséget nyújt a kezdő pedagógusnak. Nemcsak felkészíti a minősítő vizsgára, segíti a szakmai tudását; hanem törekszik a mentorált képességeinek, készségeinek fejlesztésére.

3.1.2 A szakmai fejlődés tényének összegzése

Munkám sokrétű, szerteágazó, folyamatos megújulást igényel. Az intézmény vezetőségének támogatásával jelentkeztem a Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzés - Mentori, vezetőtanári feladatokra való felkészítés szakirányú képzésre. A mentortanár szerep vonzó számomra, ezért választottam ezt a képzést.

A mentortanári képzés során elsajátított ismereteknek köszönhetően még jobban belelátok az oktatási folyamatok rendszerébe. A gyakorlati órák, személyiségfejlesztő esetmegbeszélések feladatainak köszönhetően új módszerekkel ismerkedtem meg. A szakmai gyakorlaton lehetőségem volt a kezdő pedagógusok, főiskolai hallgatók munkájának nyomon követésére, majd a tanítási tevékenységük, tapasztalatszerzésük irányítására.

Úgy gondolom, hogy az új ismereteket hasznosítani tudom majd pedagógusként és mentortanárként egyaránt.

3.1.3 Összegző reflexió a szakmai fejlődésről

Mindig úgy éreztem, hogy én pedagógusnak születtem. Szeretek a diákok és a kollégák között lenni. Örülök, hogy befogadtak és a tantestület elhivatott tagja lehetek.

A portfólió megírása során lehetőségem volt végig gondolni a bejárt szakmai fejlődésemet, és büszke vagyok magamra, amiért ide eljutottam. Már a tanítóképző főiskola megkezdésekor tudtam, hogy a későbbiekben gimnáziumi tanárként történelmet szeretnék majd tanítani. A

célom eléréséért mindent megtettem, s azóta sem ijedek meg az új feladatoktól. A pedagógus kompetenciák közül a szakmai felelősségvállalás a leginkább rám jellemző. Folyamatosan tanulok, hogy megfelelő végzettségem legyen ahhoz, amit csinálni szeretnék. Rövid távú célom, hogy mentortanárként is dolgozhassak iskolámban.

4 TOVÁBBI TANULÁSI ÉS FEJLŐDÉSI CÉLOK MEGFOGALMAZÁSA

4.1 A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába

A portfólió elkészítése hosszú és szerteágazó feladat volt számomra. Lehetőséget adott arra, hogy végig gondoljam és alaposan bemutassam pedagógusi pályámon szerzett tapasztalataimat, illetve kiegészítsem azokat a képzésen szerzett új ismeretekkel. Felelevenítettem és rendszereztem a két év ismeretanyagát.

Amikor elkészült a dolgozatom, akkor láttam át, hogy honnan hová jutottam. Szembesültem azzal, hogy mennyire összetett egy mentorpedagógus feladatköre.

Az összeállítás során igyekeztem azokat a saját készítésű dolgozatokat felhasználni, amelyek nagyban elősegítették szakmai fejlődésemet.

Fontosnak tartom, hogy minél jobban megismerjem intézményem környezetét és belső szerkezetét. Mivel én az általános iskolában és a gimnáziumi tagozaton is tanítok, most lehetőségem volt jobban átgondolni és más, tágabb szemszögből látni az iskolámat. Jó volt azon gondolkodni, hogy mivel tenném még hatékonyabbá a gimnázium működését.

Örülök, hogy elkészítettem ezt a munkát, mert a megírása során megtanultam mentorszerepben gondolkodni.

4.2 Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás

Úgy érzem, hogy a képzés felkészített a pályakezdő pedagógusok problémáival kapcsolatos mentori feladatok ellátására. Nagy segítséget kaptam a mentori feladatokkal kapcsolatos új, hazai és nemzetközi kutatások megismeréséhez, a tanári munka során felmerülő pszichés problémák kezeléséhez, a konfliktushelyzetek megoldásához, a mentálhigiénés szemlélet erősítéséhez.

A portfólió megírásakor igyekeztem gyakorlati tapasztalataimat felhasználni és beépíteni a dolgozat megfelelő részeibe. A munka során fejlődött a kritikai gondolkodásom. Úgy gondolom, hogy szakmai fejlődésemről reális képet ad ez a munka.

4.3 További szakmai tervek

Mindig fontosnak tartottam, a jó gyakorlatok bemutatását, illetve a tapasztalatcserét az azonos tantárgyat tanító kollégákkal. Szerencsére erre lehetőségem van a mindennapokban. Tisztában vagyok vele, hogy nekem is tanulnom kell, például, hogy a folyamatosan változó érettségi rendszert átlássam.

Közeli célom, hogy ezen szakvizsga megszerzése után tanulmányaimat folytassam az egyetemen a közoktatásvezetői képzésen. További célom, hogy a jövőben ne csak szinten tartsam, hanem tovább fejlesszem meglévő nyelvtudásomat és a nyelvvizsgaközpontunkban is dolgozhassak.

A 2021/2022-es tanévben eredményesen vettem részt a pedagógusok minősítési eljárásában, így megszereztem a Pedagógus II. fokozatot. A jövőben szeretnék továbblépni a Mesterpedagógus fokozatba. A fokozat megszerzésének egyik feltétele a pedagógus szakvizsga megléte, ezért is fontos számomra, hogy sikeresen teljesítsem ennek a képzésnek a követelményeit.

Szeretem ezt az iskolát, ahol dolgozom. Úgy érzem, hogy megérkeztem arra a helyre, ahol a pedagógusi pályafutásom kibővíülhet a mentori feladatokkal.

5 FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Baracsi Ágnes – Hagymási Katalin – Márton Sára (2001): Az iskola, mint szervezet
<https://docplayer.hu/230788-Baracsi-agnes-hagymasy-katalin-marton-sara-nevelési-gyakorlat-valtozo-iskolai-szintereken-az-iskola-mint-szervezet.html>
Letöltés ideje: 2022. 10. 27.
2. Bakacsi Gyula (2010): A szervezeti magatartás alapjai
<https://docplayer.hu/7742565-A-szervezeti-magatartas-alapjai.html>
Letöltés ideje: 2022. 10. 26.
3. Bakó Balázs – Dr. Simon Katalin (2010): Kooperatív tanulás. Segédlet a kompetencia alapú felsőoktatás módszertani megújulásához
Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
4. Báthory Zoltán (1992): Tanulók, iskolák — különbségek
Tankönyvkiadó, Budapest
5. Birloni Szilvia – Sík Eszter (2013): Iskolai konfliktusok
https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/ofipast/2013/05/AVP_keretrendszer.pdf
Letöltés ideje: 2022. 10. 14.
6. Bíró Endre (2019): Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN)küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük-oktatásuk során megillető különleges bánásmódhoz; a fejlesztő pedagógiai ellátás gyógypedagógiai tartalmaira; a pedagógiai segítség céljaira, feladataira és módszereire; valamint a BTMN tanulói jogokhoz kapcsolódó joghasználatra
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/BTMN_szakmai_a_janlas.pdf
Letöltés ideje: 2022. 11. 28.
7. Bóta Margit – Győri Kálmánné (2000): A lelki egészségvédelemre való felkészítés feladatai, követelményei a tanárképzésben
https://mek.oszk.hu/04600/04669/html/balogh_pedpszich0010/balogh_pedpszich0010.html
Letöltés ideje: 2022. 12. 10.
8. Chikán Attila(2010): A SWOT-analízis, stratégiaelemzés
<https://hirmagazin.sulinet.hu/hu/pedagogia/modszer-tar-a-swot-analizis>
Letöltés ideje: 2022. 12. 04.

9. Czinege Mónika – Szabó Csaba: Kooperatív tanulás a felsőoktatásban – nemzetközi kitekintés
Képzés és Gyakorlat 18. évfolyam, 2020./3-4. szám
10. Dr. Marlok Zsuzsanna (2013): A pedagógusok lelki egészségvédelme
https://www.oktatas.hu/koznevelés/projektek/tamop_315_pedkepzes_fejl/projekthirek/pedagogusok_lelki_egeszsegvedelme
Letöltés ideje: 2022. 12. 10.
11. Dr. Vargáné Csatáry Tünde – Nagy Mariann (2015): Kézikönyv mentortanárok számára
<https://docplayer.hu/29124225-Kezikonyv-mentortanarok-szamara.html>
Letöltés ideje: 2022. 12. 10.
12. Falus Iván (2009): Tanári képesítési követelmények-kompetenciák-sztenderdek
<https://ofi.oh.gov.hu/tanari-kepesitesi-kovetelmenyek-kompetenciak-sztenderdek>
Letöltés ideje: 2022. 12. 10.
13. Falus Iván (2003): Didaktika – Elméleti alapok a tanulás tanításához
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
14. Fejes József Balázs– Kasik László – Kinyó László: Bevezetés a mentorálás kutatásába
Iskolakultúra 19 (5–6.), 2009, 40–54.
15. Harvey F. Silver – Richard W. Strong – Matthew J. Perini (2007): The Strategy Teacher
http://prof.khuisf.ac.ir/images/Uploaded_files/THE%20Strategic%20Teacher%20Selecting%20the%20Right%20Research-Based%20Strategy%20for%20Every%20Lesson%20-%20Harvey%20F.%20Silver%20%E2%96%A0%20Richard%20W.%20Strong%20%E2%96%A0%20Matthew%20J.%20Perini%5B6955638%5D.PDF
Letöltés ideje: 2022. 11. 14.
16. Hegyeshalminé Varga Judit (2010): Kompetenciafejlesztő feladatok történelemórán Műszaki Könyvkiadó, Budapest
17. Horváth Szabó Katalin: Konfliktuskezelő stratégiák
Új Pedagógiai Szemle. 11. sz. 1994. 28-32.
18. HVG (2003): Magyarországi gimnáziumok és középiskolák rangsorai
<https://hvg.hu/itthon/20050111kozepiskolasorrend>
Letöltés ideje: 2022. 10. 26.

19. Idézet

<https://www.citatum.hu/idezet/39205>

Letöltés ideje: 2022. 12. 8.

20. Jamie Walker (1998): Feszültségoldás az iskolában. Fordította: Horváth György.

Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

21. Kagan Spencer (2010): Kooperatív tanulás ÖKONET, Budapest

22. Karsainé Kovács Judit (2016): Didaktikai tanulmányaink, tudásunk felfrissítése

<http://mod-szer-tar.hu/wp->

[content/files/KarsaineJudit_EgykisDidaktika_muhelykonferencia_0424.pdf](http://mod-szer-tar.hu/wp-content/files/KarsaineJudit_EgykisDidaktika_muhelykonferencia_0424.pdf)

Letöltés ideje: 2022. 11. 14.

23. Kontra József: Néhány modell a hatékonyabb iskolai munkakultúra

megteremtéséhez. Iskolakultúra, 1997. 1. sz. 49-54.

http://web.t-online.hu/kontraxj/pdf/Kontra_modell.pdf

Letöltés ideje: 2022. 11. 04.

24. Kotschy Beáta (2011): A pedagógussá válás és a szakmai fejlődés sztenderdjei

http://www.epednet.ektf.hu/eredmenyek/a_pedagogussa_valas_es_a_szakmai_fejlodes_sztenderdjej.pdf

Letöltés ideje: 2023. 04. 08.

25. Kőpatakiné Mészáros Mária (2003): Befogadó iskolák – elfogadó közösségek.

Országos Közoktatási Intézet, Budapest

26. Kunos Nóra (2018): 12 lépcsőfokon a teljes kiégésig

<https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/12-lepcsfofokon-a-teljes-kiegesig>

Letöltés ideje: 2022. 12. 10.

27. Martin Jánosné (2022): Mi bánt? Konfliktusok az iskolában

<https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-kozneveles/mi-bant>

Letöltés ideje: 2022. 10.12.

28. Nagy Roland (2022): Tamási Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium,

Kollégium, Óvoda és Általános Iskola Szervezeti és Működési Szabályzata

https://beri-tamasi.edu.hu/UserFiles/Image/kozveteteli_2021_22/szmsz.pdf

Letöltés ideje: 2022. 10. 27.

29. Nagy Roland (2022): Tamási Béni Balogh Ádám Katolikus Gimnázium, Kollégium, Óvoda és Általános Iskola Pedagógia Programja
https://beri-tamasi.edu.hu/UserFiles/Image/kozveteteli_2021_22/pp.pdf
Letöltés ideje: 2022. 10. 27.
30. Oktatási Hivatal (2020): A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei
<https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=sni+ir%C3%A1nyelvek+m%C3%B3dos%C3%ADtott+nat>
Letöltés ideje: 2022. 11. 26.
31. Balogh László (1997): Tanulási nehézségek – segítő pedagógiai tevékenység
https://mek.oszk.hu/04600/04669/html/balogh_pedpszich0027/balogh_pedpszich0027.html
Letöltés ideje: 2022. 11. 26.
32. Oktatási Hivatal (2011): Helyzetkép az együttnevelésről
<https://ofi.oh.gov.hu/helyzetkep-az-egyuttnevelesrol>
Letöltés ideje: 2022. 12. 10.
33. Ónodi Sarolta (2009): Kiegészi tünetek (burnout szindróma) keletkezése és megoldási lehetőségei
<https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/kiegesi-tunetek-burnout>
Letöltés ideje: 2022. 12. 10.
34. Orbán Józsefné (2009): A kooperatív tanulás: szervezés és alkalmazás
http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/koop_tech_oj/ii_a_kooperativ_tanuls_mdszerei_grafikai_szervezk.html
Letöltés ideje: 2022. 11. 14.
35. Serfőző Mónika – Somogyi Mónika (2004): Az iskola, mint szervezet In: N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak. Osiris Kiadó, Budapest, 451-471.
36. Szekszárdi Júlia (2001): A konfliktuskezelés gyakorlata
<https://epa.oszk.hu/00000/00035/00049/2001-05-ta-Szekszardi-Konfliktuskezeles.html>
Letöltés ideje: 2022. 10. 28.
37. Szekszárdi Júlia (2004): Konfliktus és pedagógia
Új Pedagógiai Szemle. 44. évf. 11. sz. 1994. 11-27.

38. Szőke – Milinte Enikő (2004): Pedagógusok konfliktuskezelési kultúrája
<https://epa.oszk.hu/00000/00035/00078/2004-01-ta-Szoke-Pedagogusok.html>
Letöltés ideje: 2022. 10.12.
39. Tóth László (2015): Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése
https://mad-hatter.it.unideb.hu/portal/displayDocument/Szervezetitarak/Egyeb/szervezeti_egysegek/Tanarkepzesi_Kozpont/Kiadvanytar/28_oras_szakmodszertani_kepzes_szakkonyvei/sajatos_nevelési_igényű_tanulok_fejlesztése.pdf
Letöltés ideje: 2022. 11. 28.
40. Tóth Mária (2013): A pedagógusok minősítési rendszere szakértői szemmel
<https://kiadvany.suliszerviz.com/kiadvanyok/13-kiadvany-2013/305-2013-toth-maria-a-pedagogusok-minositesi-rendszere-szakertoi-szemmel>
Letöltés ideje: 2022. 12. 10.
41. 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
<https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99300079.TV>
Letöltés ideje: 2022. 11. 04.

6 NYILATKOZAT

NYILATKOZAT

Alulírott SZERENCSESNÉ VENDL ANITA, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzés – Mentori, vezetőtanári feladatokra való felkészítés szak, levelező tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Portfólióm egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Neveléstudományi Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Tamási, 2023. április 17.

Szerencsésné Vendl Anita

Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatot/Szakedolgozatot/Diplomadolgozatot/Portfóliót áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatot/Szakedolgozatot/Diplomadolgozatot/Portfóliót záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Kaposvár év április hó 17. nap

Bencsik Fekete Anikó

Belső konzulens

7 MELLÉKLETEK

7.1 1.számú melléklet: Kooperatív tanulásszervezési módot bemutató történelem óra tervezete

Óraterv:

A pedagógus neve: Vendl Anita

Műveltségi terület: ember és társadalom

Tantárgy: történelem

Osztály: 7. a

Az óra témája: Rendszerezés: Nyugat-Európa gazdasága és társadalma

Az óra cél- és feladatrendszere:

- Nyugat-Európa gazdaságának és társadalmának megismerése az okok és következmények szempontjából.
- Cél egy átfogó képet adni a középkori életről:
 1. A földesúr lakhelye
 2. Szórakozás a középkorban
 3. Étkezési szokások a kora középkorban
 4. Gyerekként a középkorban
- Tanult ismeretek rendszerezése, ismétlése játékos formában:
 - fogalmak: feudalizmus, hűbériség, jobbágy, robot, majorság, uradalom, önellátás, nyomásos gazdálkodás
 - évszámok: 476, 1492
 - topográfia: Nyugat-római Birodalom
- A tananyag alkalmas arra, hogy fejlesszük az önálló ismeretszerzési és feldolgozási képességeket kooperatív csoportmunkával.
- A jegyzeteléssel segítjük az önálló tanulást.

- Logikai gondolkodás, kommunikáció, emlékezet fejlesztése, együttműködési készség fejlesztése, kreativitás fejlesztése, személyiségfejlesztés, digitális kompetencia fejlesztése.

Az óra didaktikai feladatai:

motiválás, előismeretek aktiválása, ismeretbővítés, lényegkiemelés, szemléltetés, rendszerezése, gyakorlás, megerősítés, önellenőrzés

Tantárgyi kapcsolatok:

- Informatika: Az internet tudatos és kritikus használata, IKT eszközök használata, online kutatómunka, prezentáció készítése.
- Biológia: Az emberi testre ható fertőzések, járványok megismerése, higiéniai szokások.
- Hon- és népismeret: Épített és szellemi örökségünk a középkorból.
- Magyar nyelv és irodalom: Rímfaragás. Lényegkiemelés ismeretközlő szövegből. Előzetes ismeretek előhívása.
- Vizuális kultúra: Puzzle. Képek értelmezése.
- Életvitel- és gyakorlat: A mezőgazdasági technika fejlődése.

Források:

- Csuszó Sándor – Kozma Géza – Lovrity Andrea: Történelem a középiskolák számára 9. Mozaik Kiadó, Szeged, 2013
- Csuszó Sándor – Kozma Géza – Lovrity Andrea: Történelem munkafüzet a középiskolák számára 9. Mozaik Kiadó, Szeged, 2013
- Dr. Spencer Kagan: Kooperatív tanulás Önkonet Kft. Budapest, 2001
- Kaposy József- Száray Miklós: Történelem képességfejlesztő munkafüzet 9. Oktatási és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2017
- Katus László: A középkor története Pannonica-Rubicon, Szekszárd, 2000
- Száray Miklós: Történelem 9. Oktatási és Fejlesztő Intézet, Budapest 2016

Internetes források:

- https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-504011001_1_kezikonyv.pdf
Letöltés: 2021. 01. 21.
- https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_5_nat2020/lecke_04_010
Letöltés: 2021. 01. 21.
- https://nevtud.btk.pte.hu/sites/nevtud.btk.pte.hu/files/files/koop_gyak_ii-ilovepdf-compressed.pdf?fbclid=IwAR3ujEeEclSK1Nt7cB6JDsdchqN5uSBBf6BNiPPunKtw8OJssU9tM8kL5PE
Letöltés: 2021. 01. 21.
- <https://create.kahoot.it/details/kozepekor-i/9d1c6ada-0bcf-4b5e-be70-feb2536143ee>
Letöltés: 2021. 01. 25.
- http://www.18pedagogia.hu/sites/default/files/node/attachments/ii.2_5_szerepkartya_kivetitesre.pdf
Letöltés: 2021. 01. 31.
- <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/a-kozepekor-tortenete-476-1492/parasztok-a-kora-kozepekorban/a-paraszti-szolgalatasok>
Letöltés: 2021. 01. 31.
- <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/a-kozepekor-tortenete-476-1492/a-kozepekor-magyar-tarsadalom/a-kozepekor-magyar-jobbagysag-a-mezovarosok>
Letöltés: 2021. 01. 31.
- <https://learningapps.org/display?v=p5mgigu6k21>
Letöltés: 2021. 01. 31.

Dátum: 2021. 02. 03.

Idő-keret	A tanulók tevékenysége	A pedagógus tevékenysége	Célok és feladatok	Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	Megjegyzések
1 perc	Köszönés, hiányzó tanuló és felszerelés jelzése.	I. <u>Óra eleji szervezési feladatok.</u>	A tanuláshoz szükséges nyugodt környezet megteremtése.	kérdezés, megbeszélés	frontális munka	tankönyv, füzet, munkafüzet, atlasz	A felszerelést minden tanórára hozniuk kell. Bejegyzések az elektronikus naplóba később.
10 perc	A tanulók megválaszolják a kérdéssort a Kahoot segítségével. A program a feladatmegoldás közben jelzi a hibák számát és a helyes megoldásokat. A tanulók értékelik saját munkájukat.	II. <u>Motiváció:</u> Készítettem nektek egy Kahoot tesztet. Válaszoljátok meg a kérdéseket a telefonotok segítségével. FigyeljeteK arra, hogy a kérdések eltérő idő után követik egymást. https://create.kahoot.it/details/kozepkor-i/9d1c6ada-	motiválás, előző ismeretek aktiválása, személyiség-fejlesztés, digitális kompetencia fejlesztése	ismétlés, megbeszélés, ellenőrzés, önellenőrzés megerősítés	önálló munka	tanulói mobiltelefonok	A tanulók önállóan belépnek a Kahoot felületére. A pedagógus szóban és kis jeggyel értékeli. 1. számú melléklet

Idő-keret	A tanulók tevékenysége	A pedagógus tevékenysége	Célok és feladatok	Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	Megjegyzések
		0bcf-4b5e-be70-feb2536143ee					
1 perc		<p><u>III. Célkitűzés:</u> A mai órán összefoglaljuk a középkorról tanultakat és még részletesebben megismerkedünk az emberek mindennapi életével.</p>		tanári közlés			
2 perc	A tanulók húznak egy-egy képkockát és meg kell keresniük a hiányzó képkockák tulajdonosait, velük együtt közös csoportot alkotnak. A csoportok elhelyezkednek a teremben.	<p><u>IV. Az óra fő része:</u> 1. feladat: csoportalakítás kép segítségével. A borítékban található képekből húzzon mindenki egyet és keresse meg a hiányzó képkockák tulajdonosait!</p>	megfigyelőképesség fejlesztése, személyiségfejlesztés	megbeszélés, ellenőrzés	frontális munka	puzzle képek	A képek a középkorhoz kapcsolódnak. A csoportok száma változhat a hiányzó tanulók miatt.

Idő-keret	A tanulók tevékenysége	A pedagógus tevékenysége	Célok és feladatok	Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	Megjegyzések
1 perc	A tanulók a kihúzott kártyák alapján feladatköröket kapnak. - eszközelelős, feladatmester, íródeák, időfigyelő és bátorító, szóvivő	Várhatóan 5*4 fős csapatok alakulnak, egy csapatban lesznek öten. 2. feladat: feladatkörök kiosztása: Az asztalon található kártyákból csukott szemmel válasszatok egyet!	kommunikáció fejlesztése, személyiség-fejlesztés	megbeszélés, szemléltetés	csoporthatás	feladatkörök jelvényei	2. számú melléklet
4 perc	A tanulók közös csapatnevet választanak maguknak. Ezután előadják bemutatkozó versüket.	3. feladat: csapatnév választása: Válasszatok csapatnevet magatoknak, ami kötődik a középkorhoz. Készítsetek rövid verses, rímbe szedett bemutatkozó versikét! A	logikai gondolkodás fejlesztése, kreativitás fejlesztése	játék, gyakorlás	csoporthatás		3. számú melléklet A kooperatív munkaforma elemeinek bevezetése fokozatosan történik a tanév során. Létszámtól függően az időfigyelő és a bátorító

Idő-keret	A tanulók tevékenysége	A pedagógus tevékenysége	Célok és feladatok	Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	Megjegyzések
8 perc	A tanulók megfogalmazzák a 3 állítást. A rendelkezésre álló idő lejárta után csapatonként felolvassák az állításokat, és a többi csapatnak ki kell találni, hogy melyik volt a hamis. A hibás részt szóban javítaniuk kell.	<p>rendelkezésekre álló idő: 3 perc!</p> <p>Én kezdem: <i>„Én vagyok az udvarház úrnője, ezért tegyetek ma a kedvemre. Ha tehetitek, dolgozzatok serényen, a számonkéréstől majd senki ne féljen.”</i></p> <p>4. feladat: Füllentős játék</p> <p>Minden csoport írjon 3 állítást a kiosztott lapra a középkorról tanultakkal kapcsolatosan! A 3 állítás közül 2 igaz, 1 hamis legyen. A többi csapatnak ki kell találni, hogy melyik a hamis</p>	<p>játék, emlékezet fejlesztése, logikai gondolkodás fejlesztése, kreativitás fejlesztése</p>	<p>megbeszélés, ismeretbővítés, szemléltetés, közös ellenőrzés</p>	<p>csoporthatás munka</p>	<p>lap, íróeszköz</p>	<p>személye lehet azonos.</p> <p>A pedagógus és a tanulók értékelik a bemutatkozó verseket.</p> <p>A pedagógus szóbeli dicsérettel értékeli.</p>

Idő-keret	A tanulók tevékenysége	A pedagógus tevékenysége	Célok és feladatok	Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	Megjegyzések
3 perc	<p>A csapatok megoldják a feladatot.</p> <p>Ellenőrzés felolvasással közösen.</p> <p>Megoldás: földesúr, jobbágytelek, majorság, ugar, uradalom, robot, feudum, hűbérúr, hűbéres, hűbéri eszköz</p>	<p>állítás! A rendelkezésre álló idő 4 perc.</p> <p>Ellenőrzés közösen.</p> <p>5. feladat: Szókereső játék</p> <p>Az interaktív táblán egy betűhálót láthattok.</p> <p>Keressetek benne a középkori Európához kapcsolódó kifejezéseket, az íródeák jegyezze le a füzetébe! A rendelkezésekre álló idő 2 perc!</p> <p>https://learningapps.org/display?v=p5mgigu6k21</p>	<p>logikai gondolkodás fejlesztése, személyiség-fejlesztés, kommunikáció fejlesztése, emlékezet fejlesztése</p>	<p>megbeszélés, ismétlés, rögzítés, ellenőrzés</p>	<p>csoportmunka</p>	<p>interaktív tábla, füzet, íróeszköz</p>	<p>4. számú melléklet</p> <p>Az íródeák jegyzi le a csoport által helyesnek vélt megoldásokat. A pedagógus dicsérettel és kisjeggyel értékeli.</p>

Idő-keret	A tanulók tevékenysége	A pedagógus tevékenysége	Célok és feladatok	Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	Megjegyzések
12 perc	A csoportok feladatfelelősei húznak egy-egy lapot, melyen ismeretközlő szöveg található. A feladatmester ismerteti a csapat tagjaival, majd tablót készítenek róla közösen. A posztert a szóvivő bemutatja az osztálynak.	6. feladat: Készítsetek egy tablót az adott témáról! A rendelkezésekre álló idő 6 perc! A szóvivő az eszközfelelős és a bátorító segítségével mutassa be az elkészült posztereket! 4 téma: 1.A földesúr lakhelye 2.Szórakozás a kora középkorban 3.Étkezési szokások a kora középkorban 4. Gyerekként a középkorban	személyiség-fejlesztés, kreativitás fejlesztése, kommunikáció fejlesztése	megbeszélés, ismeretbővítés, szemléltetés, közös ellenőrzés	csoportmunka	újrahasznosított csomagolópapír, filctollak	A csoportok a munka után bemutatják alkotásaikat. Ezután lehetőség van a kiegészítésre, hozzászólásra a többi csapatnak is. 5. számú melléklet
1 perc	A tanulók jelölik a házi feladatot.	<u>VI. Házi feladat kijelölése:</u> Készítsetek rövid fogalmazást a füzetbe az órán elhangzott bármelyik témáról!	emlékezet fejlesztése, önálló tanulás támogatása	megbeszélés	frontális munka	füzet, poszterek	A házi feladat rögzítésre kerül.

Idő-keret	A tanulók tevékenysége	A pedagógus tevékenysége	Célok és feladatok	Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	Megjegyzések
2 perc	<p>A tanulók értékelik az órai munkájukat a feladatok megoldása és órai aktivitásuk alapján.</p> <p>Kilépő cédula készítése.</p> <p>Kifele menet az asztalra teszik.</p> <p>Tantermi rend visszaállítása.</p>	<p><u>VII. Értékelés:</u></p> <p>A pedagógus értékeli a tanulók munkáját. Mindenki kap egy papírt. Legyetek szívesek ráírni egy mondatot, ami így kezdődhet:</p> <p><i>Azt tanultam ma....</i></p> <p><i>Legérdekesebb volt számomra....</i></p> <p>Rajzoljatok a mondat után a hangulatotoknak megfelelő smile-t!</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>ítélőképesség</p> <p>fejlesztése,</p> <p>személyiség-</p> <p>fejlesztés,</p> <p>kommunikáció</p> <p>fejlesztése</p>	<p>megbeszélés,</p> <p>indoklás</p>	<p>frontális</p> <p>munka</p>	<p>kis papír,</p> <p>íróeszköz</p>	<p>Mód van az egyéni vélemények meghallgatására. Az óra hangulatának értékelése is megtörténik.</p>

7.2 2. számú melléklet: Hospitálási napló

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus

I. évfolyam 1. félév

PEDAGÓGIAI NAPLÓ

Egyéni gyakorlat

Gyakorlatvezető oktató: Bogár-Tóth Tünde

Készítette: Vendl Anita

Kaposvár, 2021

Tartalom

1. Eseménynapló	1
2. A tanóra elemzése	2
3. Összefoglaló értékelés	15

Eseménynapló

Időpont	Osztály	Tanóra	Megjegyzés
2021. október 13.	6. C	Etika	Ember és társadalom műveltségterület
2021. október 13.	5. A	Etika	Ember és társadalom műveltségterület

A tanóra elemzése:

1. A tanórán alkalmazott munkaformák

Tanóra	A tananyag	A tanórán alkalmazott munkaformák	A pedagógus tevékenysége	A tanulók tevékenysége	Eredmény
6. C	<p><u>Egyéni felelősségünk a közösségben</u></p> <p>-Óra eleji szervezési feladatok</p> <p>-Célkitűzés</p> <p>1.Adott közösségek jellemzőinek összegyűjtése.</p> <p>2.Milyen tulajdonságok</p>	<p>-frontális munka</p> <p>-frontális munka</p> <p>-csoportmunka</p> <p>-csoportmunka</p>	<p>-Irányított csoportalakítás.</p> <p>-A tanóra céljának megfogalmazása, szóbeli tanári közléssel.</p> <p>-A csoportok munkájának folyamatos koordinálása, segítségnyújtás, ellenőrzés, összegzés.</p> <p>-A csoportok munkájának folyamatos</p>	<p>-Csoportokba szerveződés.</p> <p>-Csoportos megbeszélés. Jellemző jegyek összegyűjtése.</p> <p>-Csoportos megbeszélés, egyeztetés.</p>	<p>-Tudatosan összeállított csoportok alakultak.</p> <p>-Az egyes jellemzők ismertetése.</p> <p>-A tulajdonságok</p>

szükségesek ahhoz, hogy jól be tudjunk illeszkedni egy adott közösségbe?		koordinálása, ellenőrzés, összegzés, magyarázat.	Pozitív és negatív tulajdonságok gyűjtése.	összegyűjtése közösen.
3.Közös rajz készítése egy tollal	-páros munka	-Utasítások megadása a rajzoláshoz. Az elkészült rajzok bemutatása, elemzése a vonalvezetés alapján.	-Két-két ember egy tollal fogva közös rajzot készít a hallott utasítások alapján.	-Folyamatos pozitív értékelés. A rajzok elemzésénél a tanulók is elmondták a véleményüket.
4. Fantázianap tervezése	-csoportmunka	-Utasítás elmondása után a csoport munkájának folyamatos koordinálása. Táblán segítő vázlatpontok bemutatása.	-8. nap megtervezése közösen, csoportos megbeszéléssel, vitával.	-A gyerekek fantáziája által megtervezett 8. napok bemutatása.
5. Képelemzés segítségnyújtás és önkéntesség	-csoportmunka	-Megfigyelési szempont alapján a segítségnyújtás és önkéntesség	-Önálló véleményalkotás, előzetes ismeretek felelevenítése.	-Önkéntes munka fogalmának meghatározása. Idő

	-Összegzés	-frontális munka	fogalmának értelmezése. -A tanultak rendszerezése.		hiányában csak érintőlegesen.
	-Óra végi értékelés	-frontális munka	A diákok munkájának értékelése az órai aktivitás és feladatvégzés alapján.		-Helyes önértékelés kialakítása.
5. A	<u>Céljaim, terveim</u>				
	-Óra eleji szervezési feladatok	-frontális munka	-Felszerelés ellenőrzése, névtáblák elhelyezése a padon.	-Szükséges taneszközök előkészítése, hiányzók jelentése.	Megfelelő tanulási környezet kialakítása.
	-Célkitűzés	-frontális munka	-A tanóra céljának megfogalmazása.		
	2.Képelemés	-frontális munka, egyéni munka	-Irányított kérdések alapján	-Saját vélemények megfogalma-	-Példaképek megismerése.

			beszélgetés a példaképekről.	zása. Nagy hangsúlyt fektetve a gondolatok indoklására, tulajdonságokkal történő alátámasztására.	
3.Gondolattérkép készítése	-frontális munka		-Gondolattérkép rögzítése a táblára.	-A gondolattérkép elemeinek felsorolása jelentkezés alapján.	-Táblán gondolattérkép készül a célokról.
4.Szövegdolgozás	-frontális munka		-Az ifjú és az angyal c. szöveg tanítói bemutatása felolvasással.	-A szöveg tartalmának nyomon követése a kiosztott lapon.	-Az olvasottak tanulságának levonása.
5.Játék:Mi lett volna,ha...?	-csoportmunka		-Irányított csoportalakítás. Vélemények meghallgatása a megismert történet folytatására.	-Csoportalakítás. Beszélgetés, egyéni véleményalkotás.	-Kommunikáció fejlesztése.

6. Célok megfogalmazása	-csoportmunka	-A feladatvégzés koordinálása, segítése, ellenőrzés, összegzés.	-Tíz legfontosabb cél megfogalmazása a füzetbe.	Helyes fűzetvezetési technika kialakítása.
7. Jövőképalkotás	-egyéni munka	-A feladatvégzés koordinálása, segítése. Az eredményes munkavégzéshez szükséges csend és nyugalmi állapot megteremtése.	-Csukott szemmel elképzelték saját magukat a jövőben. Ellenőrzés szóbeli megbeszéléssel.	Jövőképalkotás egyénileg.
8. Az osztály közös céljainak meghatározása	-csoportmunka	-A feladatvégzés koordinálása, segítése. A tervek összegyűjtése és szemléltetése a táblán.	-Az osztály közös tervének összeállítása közösen. Véleményalkotás arról, hogy mit kell tenni azok megvalósulásáért.	Célok meghatározása.
-Összegzés	-frontális munka	A tanult ismeretek rendszerezése, összegzése.		

	-Óra végi értékelés	-frontális munka		-A tanulók értékelték smile-val a saját munkájukat.	Szóbeli értékelés.
--	------------------------	---------------------	--	---	-----------------------

Összegzés:

Mindkét tanóra új ismeretet feldolgozó óra volt.

6. C

A tanóra eleji irányított csoportalakítás szóbeli utasítással történt. Ezt nagyon jó választásnak találtam, mert én is úgy tapasztalom a mindennapi munkám során, hogy a hagyományos frontális munkaforma helyett ennek a munkaformának köszönhetően a tanulók munkája eredményesebb. Az együttműködés és az egymástól tanulás főként az ilyen vegyes csoportokban tud megvalósulni. Szinte minden tanuló igyekezett aktívan részt venni a feladatok megoldásában. Az egyik csoportban kevesen voltak. Ezt a problémahelyzetet ügyesen megoldotta a hallgató, mert ott egy csoporttárs hallgató lett az adott csoport tagja.

Azt tapasztaltam, hogy a hallgató már alaposan ismeri a diákokat, végig közvetlenül viselkedett velük. A kérdezéstechnikája jó, utasításai egyértelműek voltak.

Tetszett, hogy a kistanár olyan probléma helyzeteket hozott létre, amelyekben a tanulók bátran megnyilvánulhattak. Lehetőségük volt a saját véleményük megfogalmazására, illetve azok ütköztetésére társaik véleményeivel. Ezekben a tanulási helyzetekben fejlődni fog a tanulók kommunikációs készsége. A hallgató folyamatosan magyarázattal segítette a diákokat.

Minden csoportban kialakultak a szerepek, volt íródeák és szóvivő. Egy csendfelelős kijelölése talán tudta volna tompítani a csoportmunkával járó alapzajt, de ez nem hátráltatta a feladatok megoldásának eredményességét.

A közös rajz készítése nagyon jól szolgálta a párok együttműködését. Ez a feladat feldobta az óra hangulatát. Jónak tartottam, hogy felhívta a gyerekek figyelmét arra, hogy újrahasznosított papírt fognak használni. Ezzel nagy hangsúlyt fektetett a környezettudatos viselkedés kialakítására. Az ellenőrzése után ismét bátran elmondhatták a gyerekek a véleményüket, illetve azt, hogy hogyan érezték magukat a feladat megoldása során.

A hallgató igyekezett ráirányítani a tanulók figyelmét az önkéntes munka és segítségnyújtás fontosságára. Törekedett a tanulók személyiségének fejlesztésére.

A hallgató óravezetése kicsit lassú tempójú volt. A feladatvégzések során hiányoltam a rendelkezésre álló idő megadását. Ez nagyon lényeges, hiszen a diákoknak tudniuk kell, hogy mennyi idejük van egy adott feladat megoldására. Az idő múlását figyelve hozzászoknak ahhoz, hogy mindig be tudják fejezni a munkát.

A tanórán az ellenőrzés frontális megbeszéléssel történt, majd a pedagógus összegezte a tanult ismereteket. Célszerűbb lett volna, ha a tanulók maguk fogalmazzák meg a következtetéseket.

A tanóra jól felépített óra volt, a hallgatónak sikerült a tanóra elején kijelölt célt megvalósítani. A tanulók értékelése nem folyamatosan történt, hanem a tanóra végén. A tanulók egymás munkáját idő hiányában már sajnos nem tudták értékelni.

5. A

Szintén új ismeretet feldolgozó óra volt.

A hallgató jól ismerte a diákokat, de még gördülékenyebbé tette a tanóra menetét, hogy névtáblát használtak a gyerekek.

A hallgató nagy hangsúlyt fektetett a szemléltetésre: a tanórán projektort, képet, ppt-t, gondolattérképet és ismeretközlő szöveget használt. Azt tapasztaltam, hogy fontosnak tartja a helyes füzetvezetés technikájának elsajátítását.

Igyekezett folyamatosan szinten tartani a tanulók figyelmét és érdeklődését. Jó időben használta a játékokat. Végig közvetlenül viselkedett a gyerekekkel. A tanult fogalmakat szakszerűen használta, magyarázatai, kérdései és utasításai egyértelműek voltak. Szívesen válaszolt a tanulók kérdéseire. A tanult fogalmakat szakszerűen használta, és ezt a tanulóktól is elvárta.

A hallgató óravezetése megfelelő tempójú volt. Igyekezett az új tananyagot az előre megtervezett időkerethez igazodva feldolgozni. Az elvégzett feladatok jól tervezettek és motiválóak voltak. A feladatok megoldásához használt munkaformák változatosak és eredményesek voltak, biztosították a tanulók képességeinek kibontakoztatását és az egymástól való tanulás lehetőségét.

Nagyon tetszett, hogy labdát használt a feladatok megoldása során. Így csak az beszélhetett, akinél a labda volt. Ezzel megakadályozta, hogy a gyerekek egymás szavába vágjanak. Amikor

		si szempontjai alapján.	óralátogatási naplóba.	
5. A	- A szükséges felszerelés előkészítése. -A gyerekek órai munkájának megfigyelése. -A hallgató munkájának megfigyelése.	-Mágnesek, kréta, projektor, laptop előkészítésében, elpakolásában történő segítségnyújtás. -Folyamatosan nyomon követte a tanulók feladatvégzését, aktivitását. -Jegyzetelés az óra megfigyelési szempontjai alapján.	-Lényeges elemek lejegyzése az óralátogatási naplóba.	

Összegzés:

A gyakorlatvezető pedagógus hospitált a hallgatók óráin, mindkét tanórán folyamatosan ellenőrizte a hallgató és a tanulók tevékenységét. Az észrevételeit lejegyezte és a tanórát követő megbeszéléseken történt azoknak az ismertetése. Amikor a tanórán nagyobb lett az alapzaj, akkor sem avatkozott bele a tanóra menetébe, hagyta, hogy a hallgató oldja meg a problémát. Ezt jónak tartom, hiszen a kistanár tekintélyét így megőrizte.

A tanórák elején aktívan segített a szükséges felszerelések előkészítésében, majd a tanóra végén azok elpakolásában. Tetszett, ahogy biztatta a hallgatókat az interaktív eszközök széleskörű használatára.

3. Az elemzés során

Gyakorlatvezető pedagógus tevékenysége	A tanító hallgató tevékenysége	A csoport tevékenysége	Az elemzés menete	Megjegyzés
6. C	<p>-Saját vélemény megfogalmazása a tanóráról.</p> <p>-Társai véleményének meghallgatása, azokra történő reflektálás.</p> <p>-Gyakorlatvezető tanár véleménye az órán látottakról. Kiegészíti az elhangzottakat.</p>	<p>-Csoporttársak figyelnek az elhangzottakra.</p> <p>-Csoporttársak értékelése az óraelemzési szempontok alapján.</p> <p>-Hallgatók figyelnek az elhangzottakra, jegyzetelnek.</p>	<p>-A tanóra elemzése részenként, feladatonként és összességében.</p> <p>-Pozitívumok és negatívumok kiemelése, tanácsadás, segítségnyújtás közösen.</p>	<p>-Indoklás, magyarázat, érvelés.</p> <p>Erősségek kidomborítása, gyengeségek tanáccsal történő megfogalmazása.</p>
5. A	<p>-Saját vélemény megfogalmazása a tanóráról.</p>	<p>-Csoporttársak figyelnek az elhangzottakra.</p>	<p>-A tanóra elemzése részenként, feladatonként és összességében.</p> <p>-Pozitívumok és</p>	<p>-Indoklás, érvelés.</p>

	-Társai véleményének meghallgatása, azokra történő reflektálás.	-Csoporttársak értékelése az óraelemzési szempontok alapján.	negatívumok kiemelése, tanácsadás, segítségnyújtás közösen.	Erősségek kidomborítása, gyengeségek tanáccsal történő megfogalmazása.
	-Gyakorlatvezető tanár véleménye az órán látottakról. Kiegészíti az elhangzottakat.	-Hallgatók figyelnek az elhangzottakra, jegyzetelnek.		

4.A következő óra előkészítése

Gyakorlatvezető pedagógus tevékenysége	A tanító hallgató tevékenysége	A csoport tevékenysége	Az előkészítés menete	Megjegyzés
-Meghatározza a tanítási órák pontos dátumát, időpontját.	-Időpontok lejegyzése.	-Időpontok lejegyzése.	-Időpontegyeztetés szóbeli közléssel.	Figyelembe vette a hallgatók véleményét.
-Tanmenetek, megtanítandó ismeretek ismertetése. Digitális tankönyv elérhetőségének megadása.	-Tanmenet és tananyag megismerése.	-Tanmenetek megismerése, az aktuális fejezet tananyagainak nyomon követése.	-Osztály- és tananyagválasztás közös megbeszéléssel.	Nevelési célok kihangsúlyozása.

-Gondolat- ébresztő ötlet- börze. Saját tapasztalatok megosztása a hallgatókkal.	-Lényeges elemek jegyzetelése.	-Módszertani ötletbörze közös megbe- széléssel.	-Módszerek, munkaformák megbeszélése.	Drámapedagógia, szituációs játékok alkalmazásának fontosságára felhívta a hall- gatók figyelmét.
-Óravázlat leadási idejének pontos meghatározása.	-Dátum lejegyzése.		-Pontos adatrögzítés.	

Összefoglaló értékelés:

Ma már egyre inkább számolni kell azzal a ténnyel, hogy a pedagógusok különböző anyagi, szociális háttérű és eltérő képességű gyerekekkel találkoznak az osztályokban. A régi, frontális osztálymunkán alapuló módszerek kevésbé eredményesek. Örömmel tapasztaltam, hogy a hallgatók szakmailag felkészültek, nyitottak az új tanulásszervezési módok elsajátítására, lelkesek és elhivatottak. Azt gondolom, hogy megállják majd a helyüket a való életben.

A tanórákon jól éreztem magam, távozáskor örömmel köszöntem el a diákoktól, a hallgatóktól és a szakvezetőtől.

Tamási, 2021. október 23.

A hospitálási naplót ellenőrizte:

gyakorlatvezető tanár

Tamási, 2021.

7.3 3. számú melléklet: Egyéni gyakorlat naplója

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus

I. évfolyam II. félév

Tantárgy: Egyéni gyakorlat

Tanár: Bencéné dr. Fekete Anikó Andrea

Szak: Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzés - Mentori, vezetőtanári feladatokra való felkészítés szakirány

Gyakorlatvezető oktató: Bogár-Tóth Tünde

Egyéni gyakorlat

Készítette: Szerencsésné Vendl Anita

Kaposvár, 2022

Tartalom

4. A mentor óralátogatásának menete.....	1
5. A hallgatói tanóra elemzése	2
6. Összefoglaló értékelés	5

1. A hallgató óralátogatásának menete

Időpont	Osztály	Tanóra	Megjegyzés
2022. február 22.	4. A	Etika	Ember és társadalom műveltségterület
2022. március 1.	4. A	Etika	Ember és társadalom műveltségterület

Az óra látogatásának menete	Tevékenységtípusok	Kapcsolódó dokumentumok
Egyeztetés a látogatásról	-a látogatás egyeztetése	
Megbeszélés a látogatás előtt	-a gyakorlatvezető tájékoztatója	-a tanulási-tanítási egység terve, tematikus terv, tanmenet
A tanórát megelőző óra látogatása és megfigyelése	-megfigyelés, megbeszélés és a tapasztalatok rögzítése	- óraterv, az óra megfigyelési naplója
A hallgató órájának előkészítő megbeszélése	-tananyag kijelölése és megbeszélése, közös ötletbörze	-tanmenet, hallgatói óratervezetek
A hallgató órájának megfigyelése	-megfigyelés és a tapasztalatok rögzítése	-az óra megfigyelési naplója -jelenléti ív
Az óra elemzése	-a hallgató elemzése, önreflexiója -a csoportos tanítási gyakorlaton részt vevő hallgatók elemzése, reflexiója -mentor és a gyakorlatvezető reflexiója -a hallgató válasza a reflexiókra -a következtetések, javaslatok, tanulságok megfogalmazása	-az óra megfigyelésén készült jegyzetek
A látogatás eredményének rögzítése	-a látogatás adatainak és a mentor értékelésének rögzítése	-óralátogatási jegyzőkönyv

2. A mentorált órájának látogatási jegyzőkönyve

A mentorált neve: X.Y.		Az osztály megnevezése: 4. A
A látogatás helye: Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium		A látogatás ideje: 2022. 03.01.
Az óra témája, tananyag: Lakóhelyünk		
Idő	Az óra menete	Megjegyzések, kérdések
7.45-8.01	I. Óra eleji szervezés: - eszközök előkészítése - bemutatkozás - jelentés - névkártyák előkészítése	A hallgató már jelző csengetéskor előkészítette a tanórához szükséges eszközöket. A gyerekek névkártyát használtak, ami megkönnyítette a kommunikációt. FOM
8.01-8.15	II. Motiváció: -Játék: alliteráló nevek és foglalkozások -Petőfi Sándor: Szülőföldemen (versrészlet) értelmezése, a mai óra anyagának ismertetése.	A játék alkalmas volt a nevek rögzítésére és az óra témájához is illeszkedett. FOM A vers alapján a tanulók fogalmazták meg, hogy a lakóhelyről fognak tanulni. FOM
8.15-8.39	III. Fő rész: <u>1.Lakóhely-szülőföld definíciója</u> Fogalom magyarázata tanuló megfogalmazások és vélemények alapján, illetve tanítói magyarázattal.	FOM

	<p><u>2.Térkép olvasása</u></p> <p>Európa- Magyarország-Kaposvár</p> <p>Táblán egy-egy tanuló megmutatta az adott helyet.</p> <p><u>3.Kaposvár nevezetességei</u></p> <p>-csoportalakítás véletlenszerűen</p> <p>-csoportfelelősök kialakítása (írnok, szóvivő)</p> <p>-laptopok segítségével nevezetességek gyűjtése, információgyűjtés.</p> <p><u>4.Hungarikum</u></p> <p>-fogalom magyarázata: jellemző tulajdonságok, különlegességek</p> <p>-ppt és képek segítségével hungarikumok megismerése közös megbeszéléssel.</p>	<p>Látványos volt a szemléltetés és jól érvényesült a fokozatosság elve.</p> <p>FOM</p> <p>CSM</p> <p>Tanulói vélemények meghallgatása.</p> <p>FOM</p> <p>Tanulói vélemények, személyes tapasztalatok és élmények meghallgatása. Előzetes ismeretek felelevenítése.</p>
8.40-	IV. Rendszerezés:	
8.43	<p>-<u>Totó:</u> A táblára kivetített három kép közül a jó megoldás számát kell lejegyezni a füzetbe.</p> <p>-Álomotthon tervezése</p> <p>Idő hiányában szorgalmi feladatként került kiadásra.</p>	<p>ÖM</p> <p>Játék öröme.</p> <p>Szorgalmi feladat kijelölése.</p>
8.43-	V.Értékelés:	
8.45	<p>-Tanulók munkájának értékelése feladatvégzés és órai aktivitás alapján.</p> <p>-Jutalompecséték kiosztása.</p>	<p>FOM</p>

Reflexiók az óramegbeszélés és az óralátogatás után:

A megbeszélés a hallgató önértékelésével kezdődött, elmondta a tanóra célját és feladatait, ismertette a fejlesztendő területeket. Összefüggően kifejtette saját véleményét arról, hogy hogyan valósult meg az, amit eltervezett. Igyekezett döntéseit és tevékenységét megindokolni. Óraelemzése során reálisan értékelte munkáját, felmerülő hiányosságait észrevette. Elmondása szerint részéről felmerülő nehézségek, amelyekre a jövőben jobban fog figyelni: az idővel való megcsúszás, illetve a tanulók előzetes ismereteiben nem lehetett biztos. Az órákon fellépő váratlan helyzetekre általában jól reagált. A csoportalakításnál nagyon jól megoldotta a felmerülő problémát: a hiányzó tanulók miatt spontán módosítania kellett az egyik csoport tagjait.

Ezután a hallgatótársak értékelése következett. A csoport tagjai kölcsönösen értékelték a tanórát az óra megfigyelési szempontjai alapján. Megfogalmazták saját gondolataikat, és tanácsokat adtak, hogy mi az, amit másképp csináltak volna és véleményüket meg is indokolták, hogy miért gondolják úgy. Igyekeztek új ötletekkel segíteni egymás munkáját.

A megbeszélés során ezután a gyakorlatvezető összefoglalta, illetve kiegészítette a hallottakat. Értékelése pozitív megerősítés volt a hallgató számára. Az értékelés során ő is saját tapasztalatait, véleményét igyekezett megosztani a csoporttal. Úgy gondolom, hogy ez nagyon fontos, hiszen ezeket a hallgatók fel fogják tudni használni a jövőben. Tünde maximálisan támogatja és segíti a felkészülésüket, játékgyűjteményt is küld a számukra.

A megbeszélés végén én is elmondtam a saját gondolataimat. Véleményem szerint a tanítójelölt jól felépített tervezetnek megfelelően végezte tanítását. A témával kapcsolatosan változatos módszereket használt. A tanulókkal való kapcsolatteremtése jó, igazán közvetlen volt. A tanóra eredményes volt, elérte a célját. A megbeszélés végén néhány személyes jótanáccsal, gyakorlati példával és elismerő dicsérettel jutalmaztam Boglárkát.

Az óraelemzés során elemző és értékelő gondolatok hangoztak el. Véleményem szerint nagyon fontosak azok a vélemények, amelyek olyan személyektől hangzanak el, akik hasonló tanítójelöltek. Ők könnyen bele tudják élni magukat az értékelt hallgató gondolatmenetébe. A gyakorlatvezető tanár és én pedig igyekeztünk reális értékeléssel segítő útmutatást adni a hallgatóknak.

3. Összegző értékelés

A hallgató nyugodt, kiegyensúlyozott egyéniség. A felnőttekkel és diákokkal egyaránt tisztelettudó, udvarias. A tanítási órára lelkiismeretesen felkészült.

A hallgatótól igényes és részletes óratervezetet kaptam. A megbeszélte beadási határidőt betartotta, sőt már jóval korábban elküldte munkáját. Az óratervezet a formai és tartalmi követelményeknek megfelelt. A mellékletek és a ppt segítségével még jobban nyomon követhető volt a tanóra felépítése.

Az óra anyaga a Lakóhelyünk volt. Ezen belül igen nagy volt a témaválaszték. Az óra felépítése megfelelt a kijelölt céloknak és feladatoknak. Óravezetését lendületesség jellemezte. Utasításai egyértelműek, kérdései lényegre törőek voltak. A tanórán ügyelt a tanulók szóbeli fejezőkészségének fejlesztésére: épített előzetes élményeikre, személyes tapasztalataikra.

A tanulók órai munkáját figyelemmel kísérte, segítette, ellenőrizte és javította. Folyamatosan és reálisan értékelte a diákokat, dicsért és motiválta őket.

Igyekezett nagyon hangsúlyt fektetni a tanulók magatartására, fegyelmezésére. Tetszett, hogy nem kapkodott, nem ment tovább egy-egy feladat megoldása során, csak amikor már rá figyelt mindenki.

Az óra eleji motiváció, a hallgató személyisége mind elősegítette, hogy jó hangulatban, eredményesen történt a tervezett feladatok megoldása. A változatos munkaformák: frontális munka-csoportmunka használatával igyekezett minden tanulót bevonni a tanulási folyamatba.

A feladatvégzés során mindig megtörtént az ellenőrzés. A Totó játék során kérdésenként történt az ellenőrzés. Véleményem szerint célszerűbb lett volna a játék végén megnézni, hogy kinek-hány találatja lett.

A digitális eszközök (laptopok, projektor) használata fejlesztette a tanulók digitális kompetenciáját. A feladat megoldása során ösztönözte a tanulókat arra, hogy a laptopokat célszerűen és etikusan használják.

A szorgalmi feladatként kiadott feladat motiváló volt. Az „álomotthont” alkotó tevékenység segíteni fogja a tanulókat, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

Azt tapasztaltam, hogy a hallgató nagyon talpraesett, elhivatott pedagógusjelölt. Remélem, hogy a jövőben erősíteni fogja a pedagógusok körét.

A tanórákon és előkészítő megbeszélésen jól éreztem magam. Bár több éves szakmai gyakorlattal rendelkezem, én is szereztem új tapasztalatokat a fiataloktól. A gyakorlat megerősített abban, hogy mentortanár szeretnék lenni a jövőben. Szívesen fogadok iskolánkban főiskolai hallgatókat. Nyitottsággal fordulok majd hozzájuk.

Tamási, 2022. március 15.

A naplót ellenőrizte:

.....

Bogár-Tóth Tünde
gyakorlatvezető tanár

Tamási, 2022.